

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1370

ЗАБАВНИК

31.3.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

6
динара

КОМПЛЕТАН
СТРИП
МАНДРАК

БРУС ЛИ

СТРАНЕ 20-21

ИЗМЕЂУ ЛЕГЕНДЕ И СТВАРНОСТИ

ТОБОЛЦ ОД ЗМИЈСКЕ КОЖЕ

ПУН СТРЕЛА ПОСЛАЛИ СУ 1821. ГОДИНЕ НАРАГАНСЕТ ИНДИЈАНЦИ БРАДФОРДУ, ГУВЕРНЕРУ КОЛОНИЈЕ МАСАЧУСЕТС КАО ЗНАК ОБЈАВЕ РАТА. МЕЂУТИМ, ИНДИЈАНЦИ СУ ОДУСТАЛИ ОД РАТА КАДА ИМ ЈЕ БРАДФОРД ВРАТИО ТОБОЛЦ, НАПУЊЕН БАРУТОМ И САЧМОМ.

ТВОЗДЕНИ СТУБ

У ДЕЛХИЈУ (ИНДИЈА) НИЈЕ ЗАРБАО ЗА 1600 ГОДИНА СВОГ ПОСТОЈАЊА.

КАСТИЉО ДЕ САН МАРКОС

У СЕНТ ОГЕСТИНУ (САА) КОЈУ СУ ПОДИГЛИ ШПАЊЦИ 1672. ГОДИНЕ НАЈСТАРИЈА ЈЕ ЗИДАНА ТВРЂАВА У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА.

МАЛИ КАПЕТАН ЏЕФРИ ХАДСОН

(1619-1682) БОРИО СЕ КАО КОЊИЧКИ КАПЕТАН У БРИТАНСКОЈ ВОЈСЦИ... ИАКО ЈЕ БИО ВИСОК СВЕГА 45 САНТИМЕ - ТАРА.

Жене

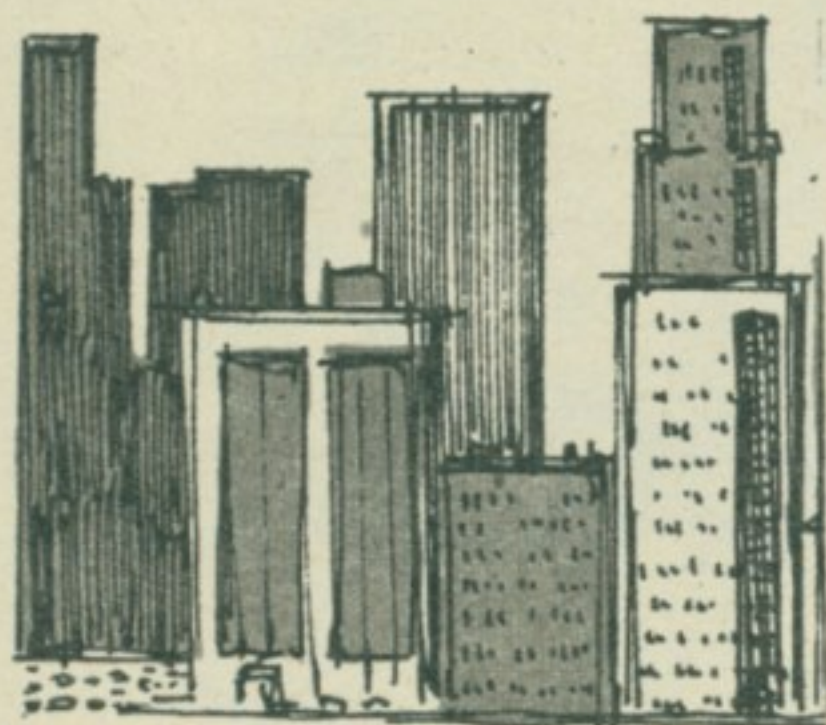
ИЗ НУБИЈСКОГ ПЛЕМЕНА БИШАРИН МАЖУ КОСУ СМЕШОМ БЛАТА И РИЦИНУ-СОВОГ УЉА.

ПОРТСМАУТ

ВЕЛИКА КОЛОНИЈА ОСНОВАНА 1623. ГОДИНЕ У ЊУ ХЕМШИРУ ИМАЛА ЈЕ ПОСЛЕ 30 ГОДИНА ЈОШ САМО ОКО 50 ПОРОДИЦА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• први облакодер подигнут је у Чикагу 1884. године. Данас је то зграда са десет спратова у којој се налазе просторије једног осигуравајућег друштва.

• стручњаци америчке фирме Хјулет Пакард конструисали су апарат који обавља тридесет различитих операција. То је најпре нека врста вечитог кален-

дара — век му је две стотине година — затим бројач секунди, електрични будилник, регистар телефонских бројева а уз то и рачунар.

• изгледа да се Месец удаљи од Земље двадесет метара за сваких хиљаду година. Ова појава приписује се постепеном смањењу јачине Земљине теже,

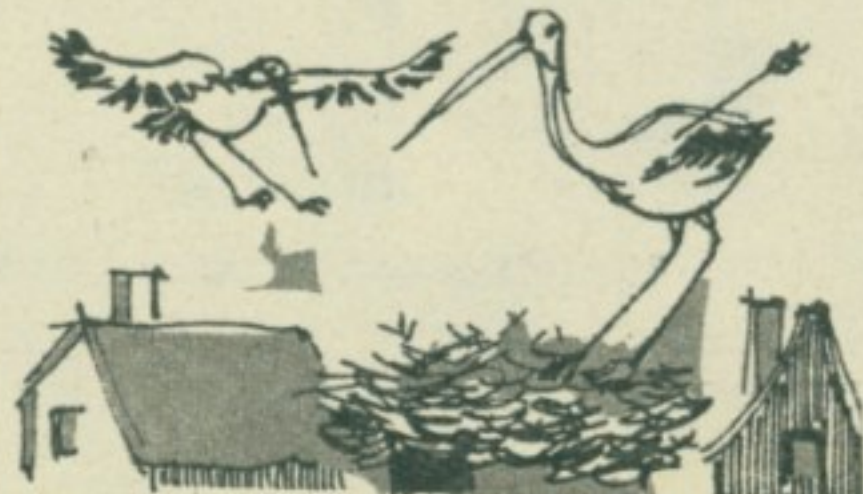
• Џорџ Ривес Смит (1860 — 1941) био је толико добар шеф сале да су власници лондонског хотела „Савој“ по сваку цену хтели да ради код њих. Међутим, како је Смит већ радио у хотелу „Баркли“ и његове газ-

де нису намеравале да га пусте, то су власници хотела „Савој“, да би се домогли Џорџа, морали да купе и хотел „Баркли“.

• рекорд у брзом фарбању зграде постигло је сто људи из Челзија, у савезној америчкој држави Мичиген. Било им је потребно само три минута и девет секунди.

• две роде, иако прободене стрелама, три године су узастопно свијале гнездо на истом месту у близини Дрездена, у СР Немачкој.

• један замак у Екс-ан-Провансу, у Француској, који је припадао барону Де Булијеу био је пуне тридесет и две године цео осветљен сваке ноћи јер је барон очекивао да ће му у посету доћи Маргарета од Валоа. Када је 1615. године Маргарета преминула, барон је умро од туге и светиљке су погашене.

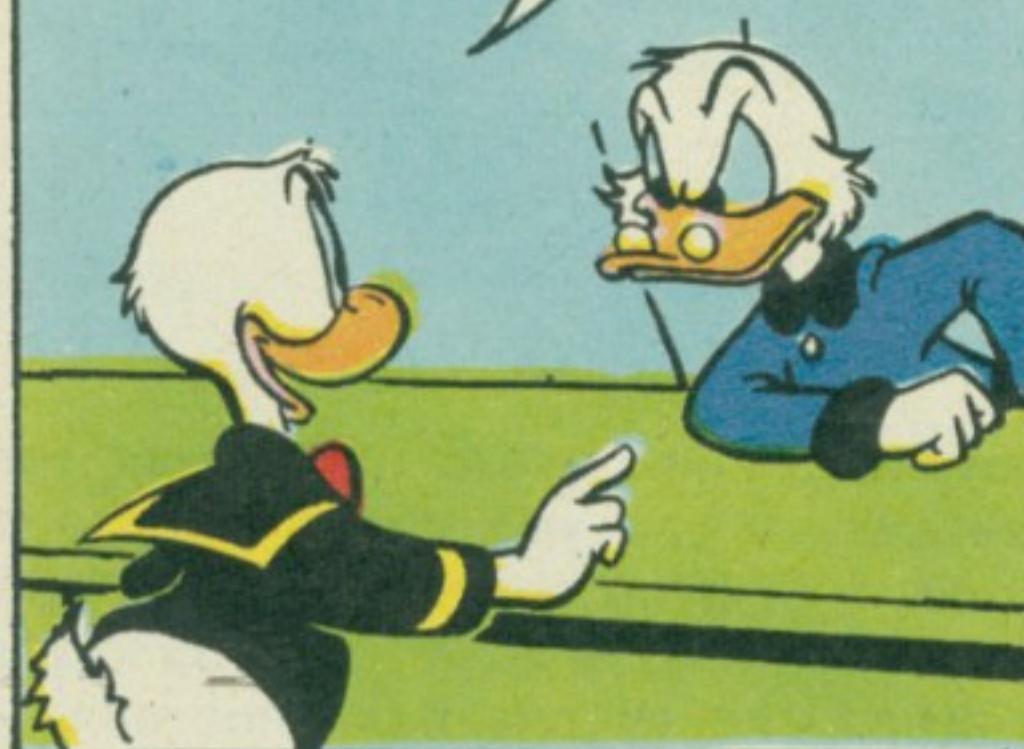

• на западу Индије остриге расту на дрвећу. У ствари, за време плиме остриге се „закаче“ за дрво мангров и доцније их мештани „беру“ као и сваки други плод.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ТРЕБАЛО БИ ДА
ВИШЕ ИЗЛАЗИШ,
ЧИКА БАЈО! КРЕ-
ТАЊЕ БИ ТИ КОРИС-
ТИЛО!

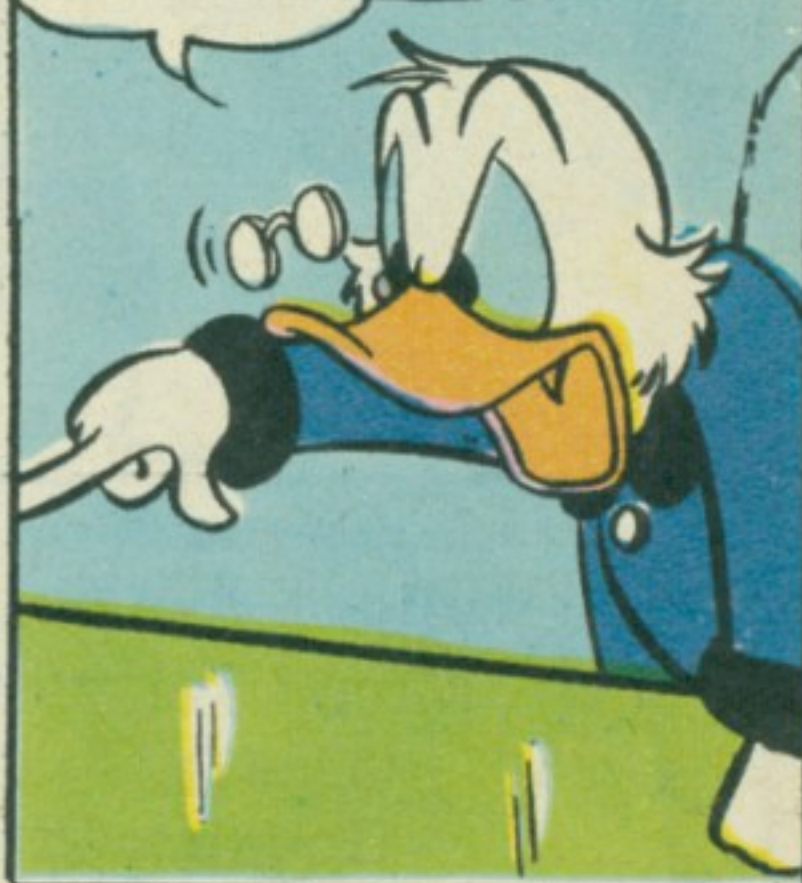

И ТИ БИ ТРЕБА-
ЛО ДА ИЗИБЕШ,
ПАЈО!

ЗАТО
ШТО БИ
МИ КРЕ-
ТАЊЕ
ПРИЈА-
ЛО?

НЕ... ВЕК ЗА-
ТО ШТО СИ
ОТПУШ-
ТЕН!

ЗАБАВИТЕ СЕ
ОВЕ
ЗИМЕ

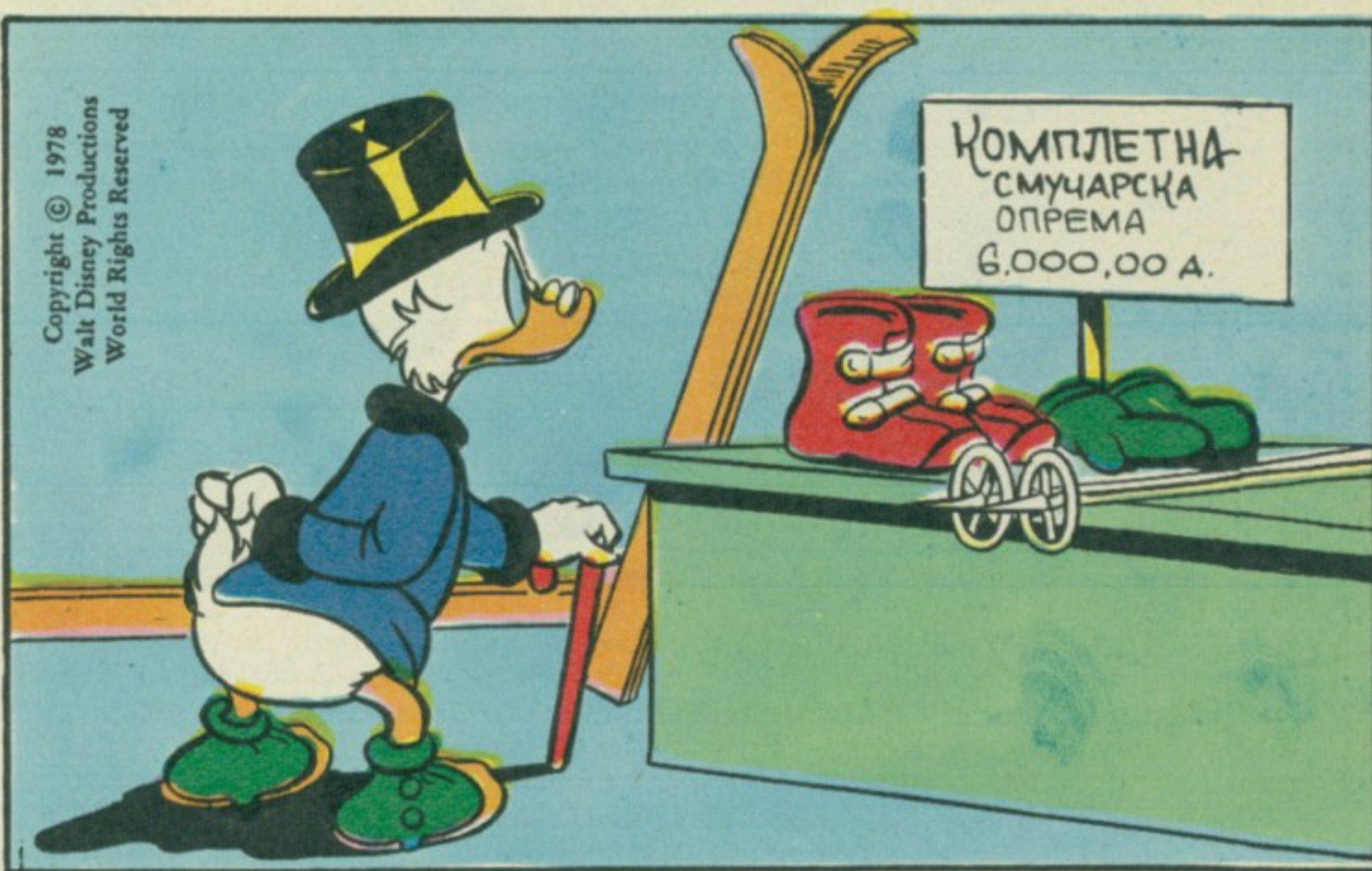
СПОРТСКА
ОПРЕМА

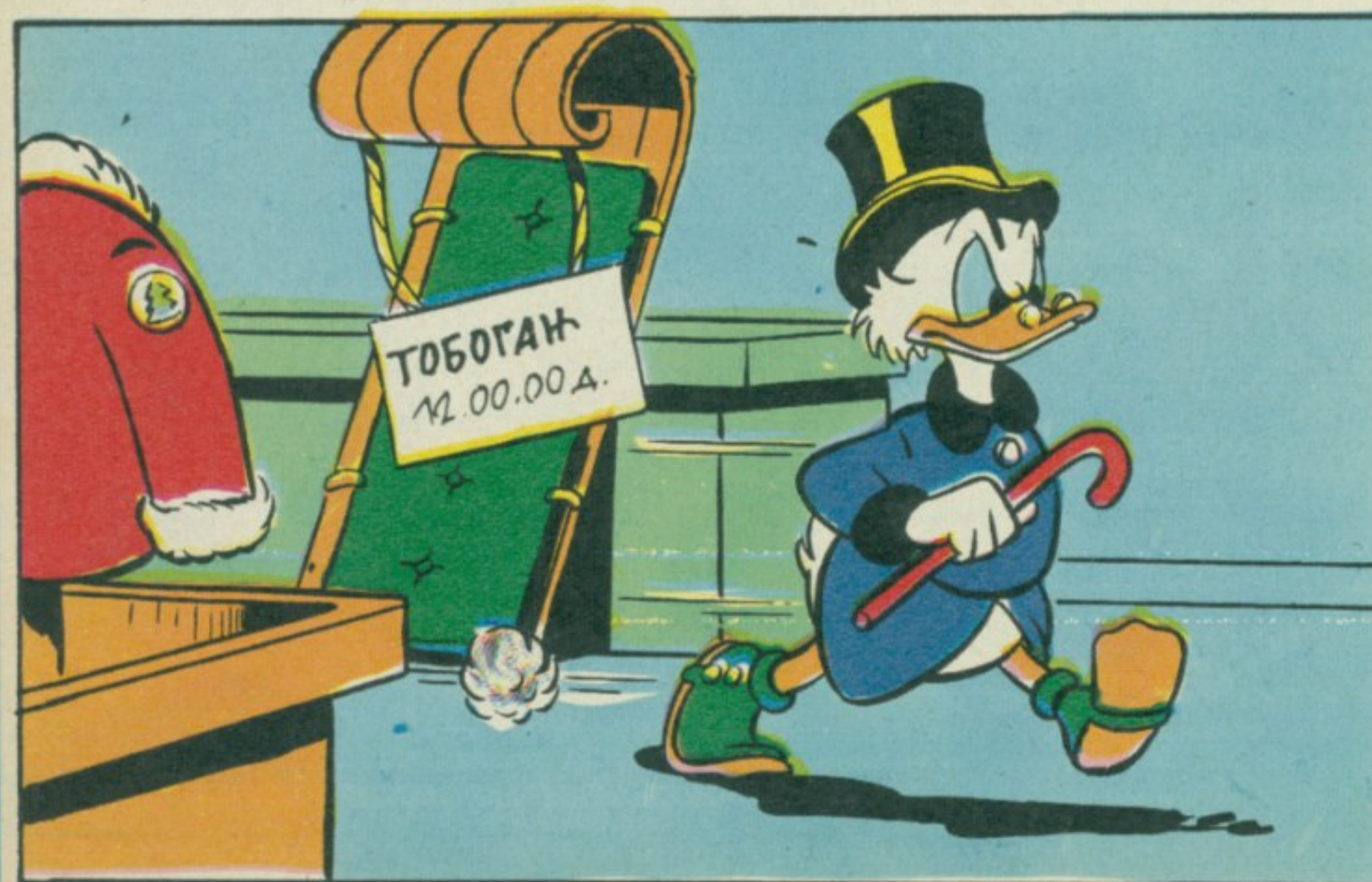
Distributed by King Features Syndicate.

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

КОМПЛЕТНА
СМУЧАРСКА
ОПРЕМА
6.000,00 Д.

ТОБОГАН
12.000,00 Д.

ЈЕДНО
СПУШТАЊЕ
НА САНКАМА
2.00 Д.

7 СВЕТСКИХ ЧУДА

Драги Забавнице,
Молим те да ми кажеш
имена свих чуда свијета.

Предраг Шкрињар,
Опатовина бр. 14
41000 Загреб

Прву листу светских чуда, најлепших грађевина или скулптура, ремен-дела архитектуре или уметности, направио је грчки песник Антипатрос из Сидоне, у другом веку пре нове ере. Интересантно је што већ у његово време није више било шест, од укупно седам светских чуда. Заправо, на местима где су она била постављена или направљена пронађене су само њихове рушевине или су постојале ренонструкције у старим записима, цртежима или на металним новчићима. Овом Грну мора се признати објективност, јер је из своје земље једино узео статуу Зевса Олимпијског, дон су остала чуда из Азије или Египта.

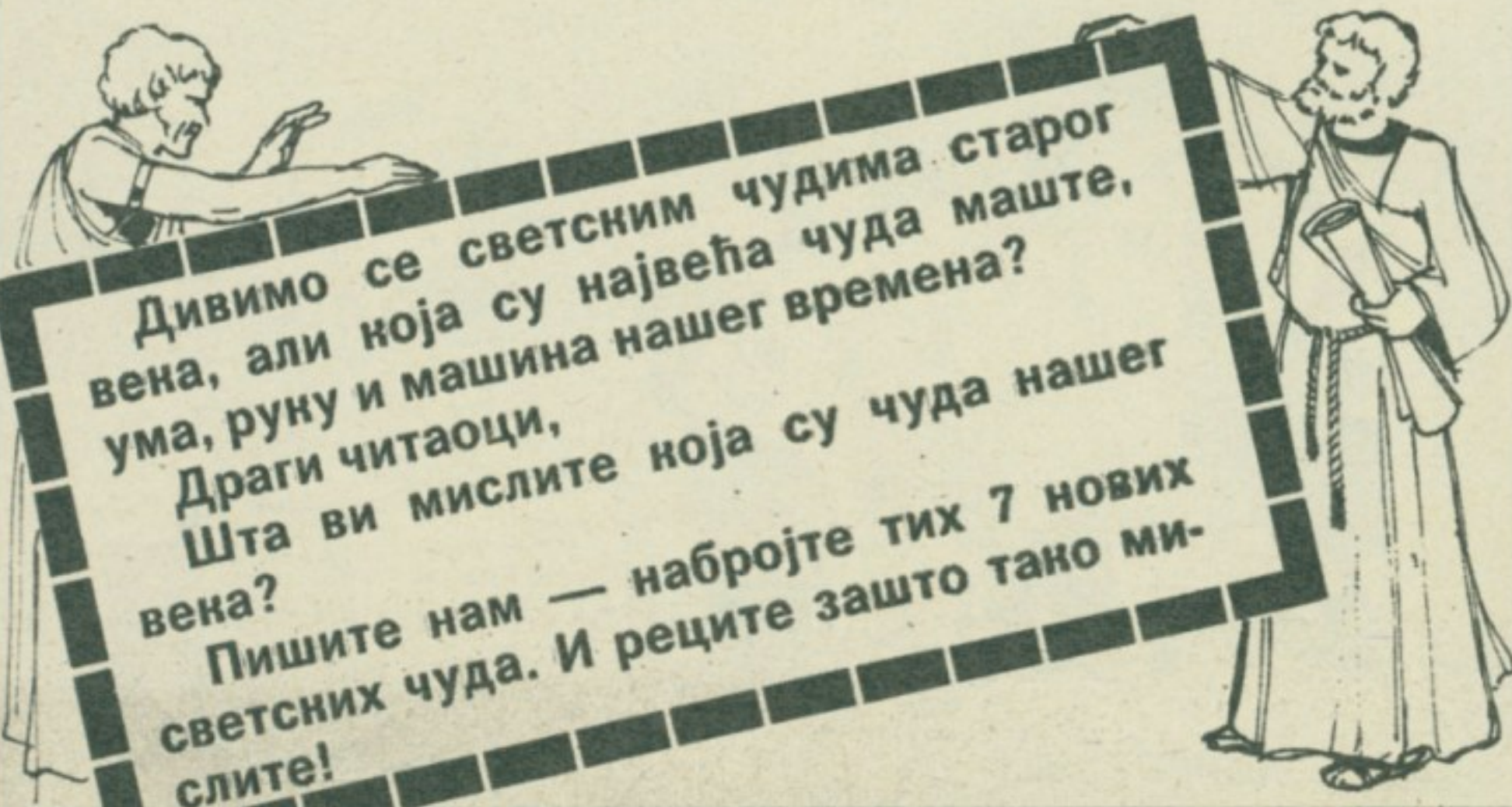
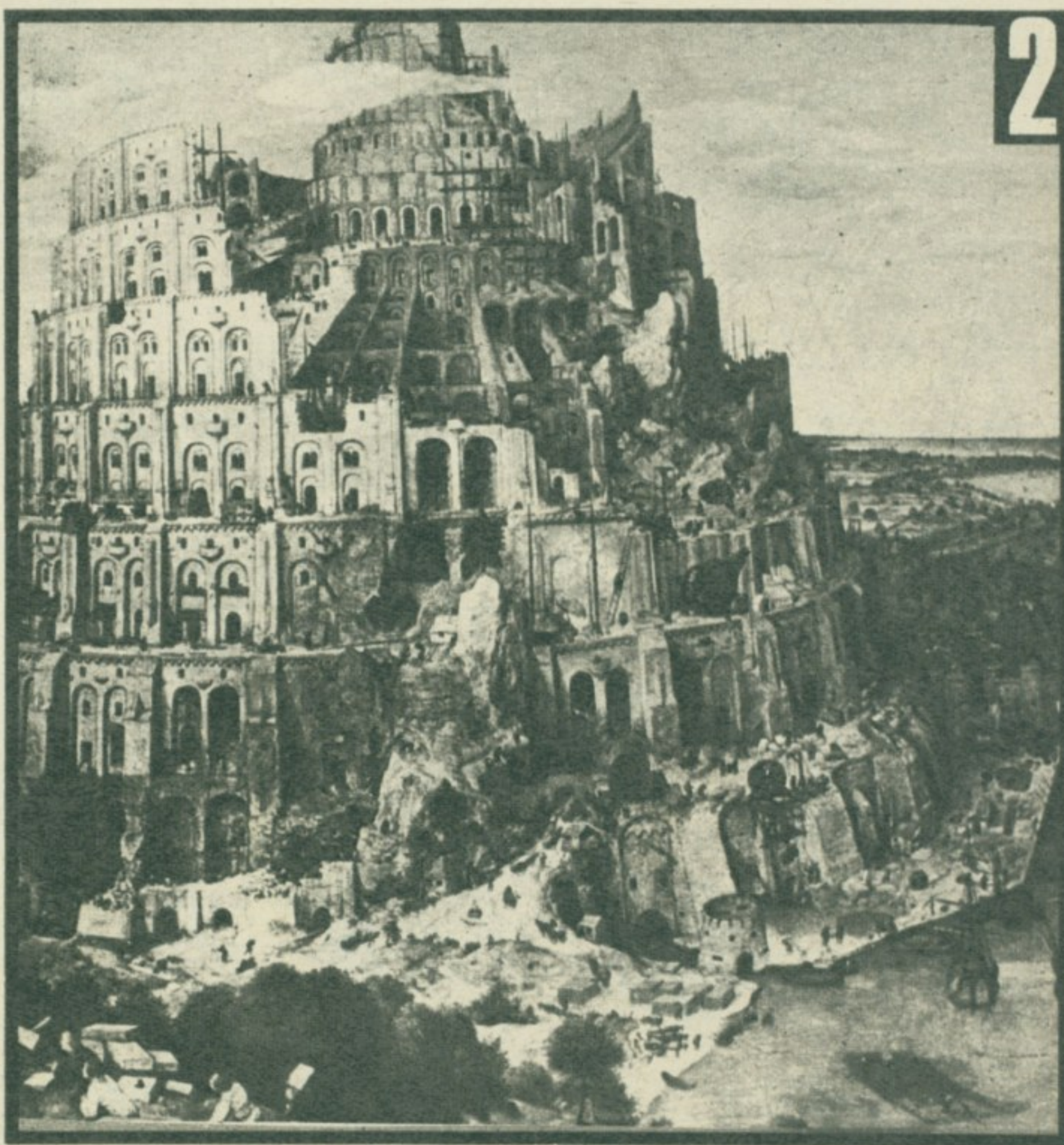

КЕОПСОВА ПИРАМИДА — „Најпре је утабан пут, да би се по њему довлачило камење са либијских планина, до реке Нила. Ови претходни радови трајали су десет година, а за то време су ударани темељи пирамидама и одајама у које је требало да се ставе саркофази са мртвим и балсамованим фараонима“ — писао је Херодот, 450. године пре нове ере. Захваљујући његовим записима, свет је и успео да сазна о начину настанка огромних гробница фараона у долини реке Нила. Кеопсова пирамида је прва од седам светских чуда, висока је 147,9 метара, а у њу је уграђено око 2.300.000 камених блокова, тешких и неколико тона.

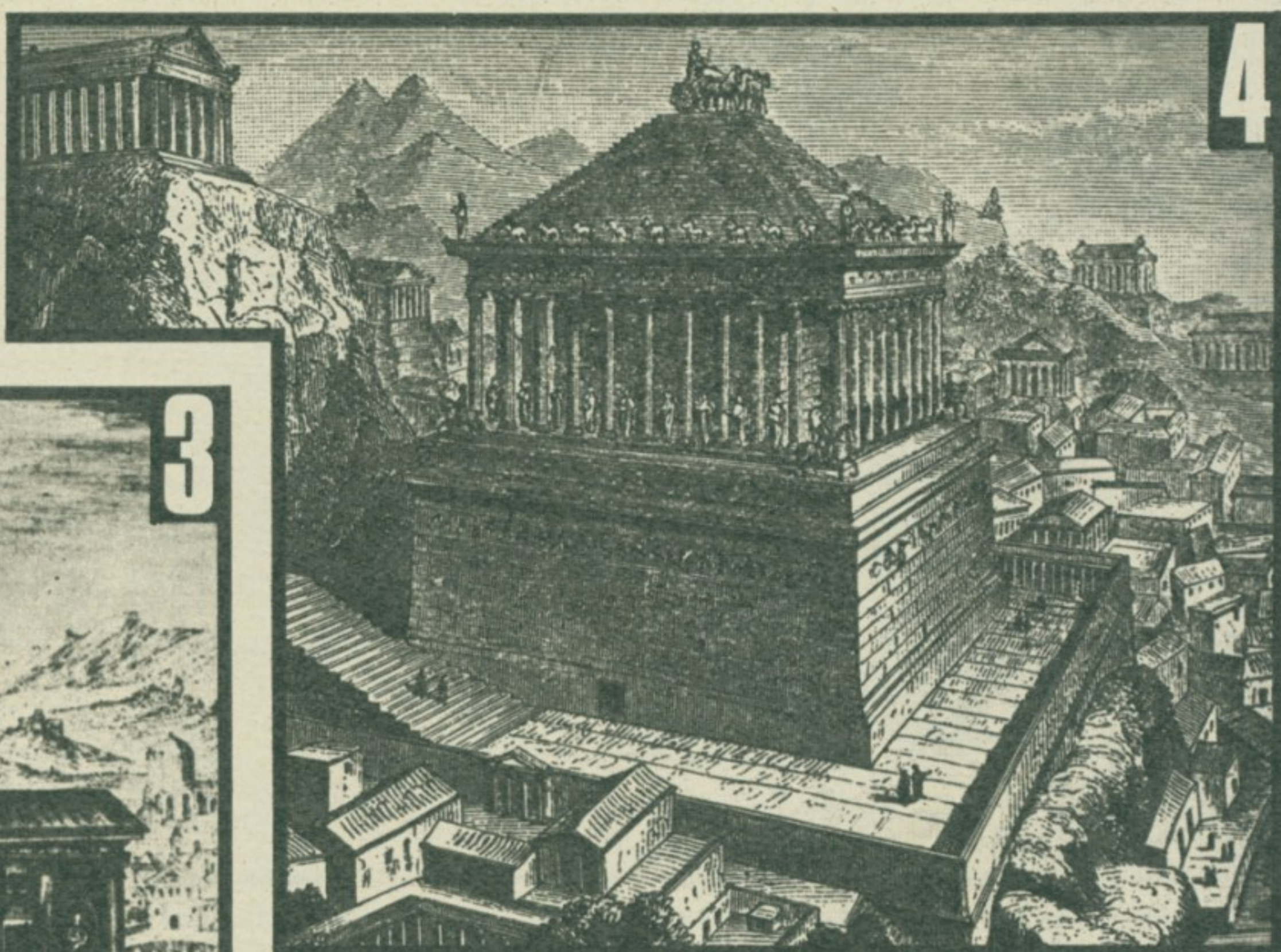
АРТЕМИДИН ХРАМ У ЕФЕСУ — Храм грчке богиње лова имао је површину основе 73 x 141 метар, а окруживало га је 137 стубова, украшених скулптурама — према подацима које је оставио Плиније. Дуго се сумњало у њихову веродостојност, али када је енглески инжењер Вуд пронашао место на коме се налазио тај храм, показало се да приче о његовој лепоти нису биле претеране. Према предању, 356. године пре нове ере, запалио га је неки душевни болесник, да би после десетак година на истом месту била подигнута слична грађевина, према старим плановима. Међутим, 262. године, после једног страшног земљотреса, читав храм је потонуо у земљу.

ВИСЕЋИ СЕМИРАМИДИНИ ВРТОВИ — Када је немачки археолог Роберт Колдвеш почео 1819. године ископавање древног града Вавилон, пронашао је у његовом североисточном делу остатке засвођене грађевине са дубоким бунарима. — Налазимо се пред темељима висећих вртова! — објавио је свету. До данас ову његову тврдњу нико није оспорио, мада су од чудесног врта остале само гомиле цигала. Током векова многи су покушали да реконструишу њихов изглед, међу којима и — сликари. Тако је још у 16. веку Бројгел направио ову слику која је касније доста утицала на представе о висећим вртovima асирске краљице Семирамиде, познате по својој лепоти и мудрости. Многи научници верују да је она и основала Вавилон.

Дивимо се светским чудима старог века, али која су највећа чуда наше, ума, руку и машина нашег времена? Драги читаоци, Шта ви мислите која су чуда нашег века? Пишите нам — набројте тих 7 нових светских чуда. И реците зашто тако мислите!

ДА

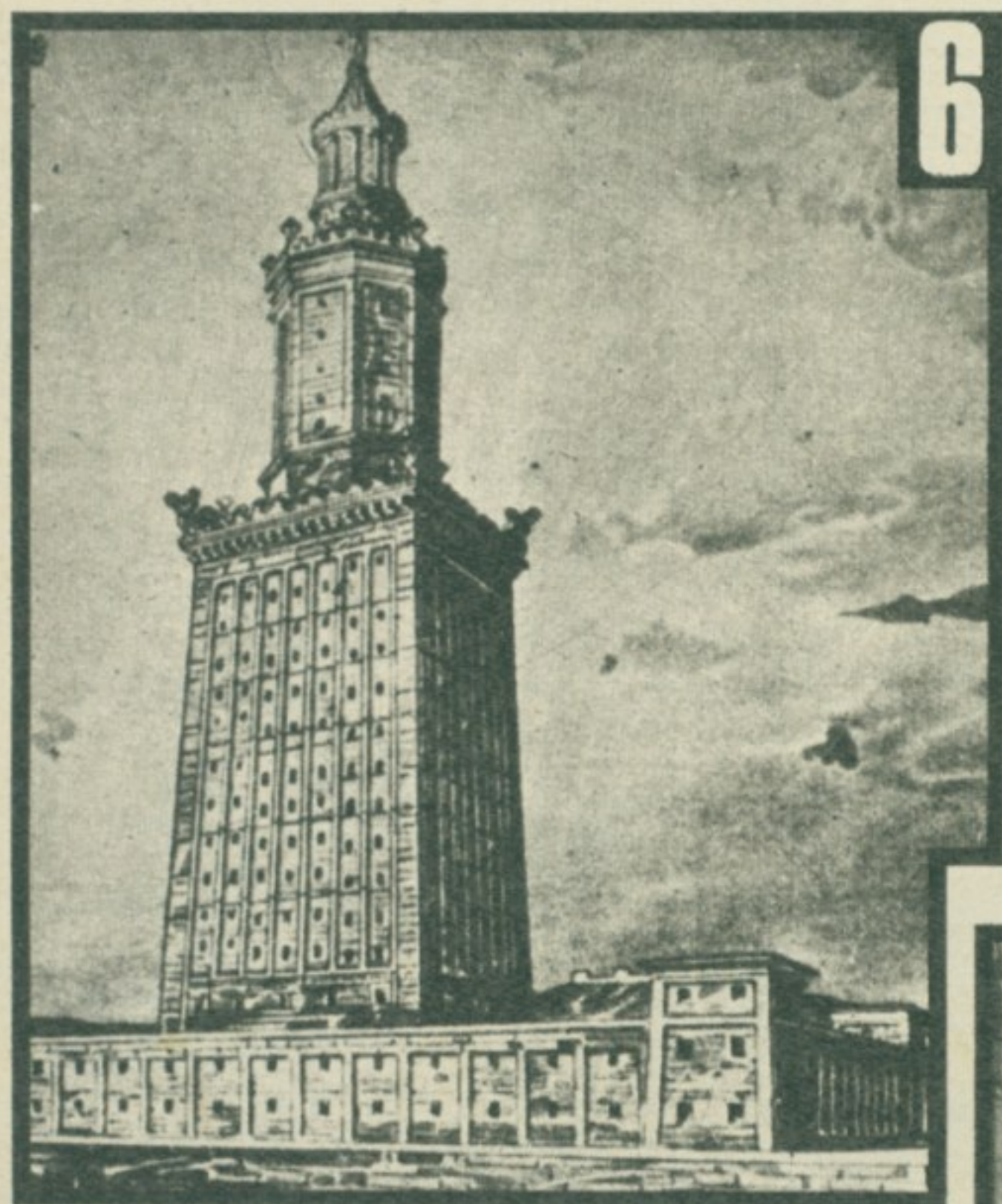

4

3

МАУЗОЛЕЈ У ХАЛИКАРНАСУ — Халикарнас је био антички град у југоисточном делу Мале Азије, југоисточно од острва Самоса, на месту где данас лежи турски град Бодрум. У 4. веку пре нове ере каријски краљ Маузолеј одлучио је да себи подигне велелепни споменик. Али, умро је пре него што су радови на њему завршени, а посао је окончао његова жена Артемизија. Током ратова овај маузолеј (назив за све сличне надгробне споменике) био је пустошен, па су од њега остале само рушевине. Докрајчен је у 14. веку, када су витезови реда светог Јована користили овај споменик као — мајдан да би направили своја утврђења. Претпоставља се да је тај маузолеј био висок 50 метара, а имао површину 33 x 39 метара.

6

СТАТУА ЗЕВСА ОЛИМПИЈСКОГ — Овај кип, направљен од злата, слоноваче и аборосовог дрвета, био је висок 15 метара и представљао је последње дело славног вајара Фидије. Почетком 456. године пренесен је у храм испод Олимпа, а људи из свих крајева античке Грчке долазили су му на поклоњење. Зевс је имао намрштено чело и оштар поглед, па „кад би спустио веће почињао би да дрхти и Олимп, а његов поглед морао је да узбуди и особу без разума“ — каже се у записима Хризостома.

СВЕТИОНИК НА ФАРОСУ — Ово мало острво налази се испред Александрије а са копном је повезано мореузом Хептастадијумом. На највишој платформи осмоугаоног светионика (подигнутог између 300. и 280. године пре нове ере) високог преко 100 метара, сваке ноћи горела је ватра заложена дрветом потопљеним у смолу. Легенда каже да је градитељ овог светионика дуго трагао за материјалом отпорним на слану воду и ветрове, па је напokon дошао на идеју да у темеље те куле угради огромне — стаклене блокове. Изгледа да је то било кобно, јер је ускоро земљотрес срушио кулу, а последњи њени остаци нестали су у сличној катаклизми 1375. године.

7

5

КОЛОС СА РОДОСА — Према старим записима, у античко доба на острву Родосу постојало је око 3.000 разних скулптура, а неке од њих су биле високе и више десетина метара. Ипак, највећа скулптура је била Колос са Родоса која је представљала бога сунца Хелиоса. Била је висока око 40 метара и тежа 70 тона, а стајала је с раширеним ногама на два камена постамента постављена на улазу у луку. Према предању, ову скулптуру направио је 291. године пре нове ере вајар Карес, али је његово дело било кратког века. Остало је на том месту само 50 година, јер је Колос пао у море после једног земљотреса. На улазу у луку остала су само његова стопала која је, десет векова касније, откупио неки јеврејски трговац да би их — претопио.

Летеће уметничко дело! Овај кинесни змај с детаљно разрађеном конструкцијом и декорацијом најбоље сведочи о мајсторству старих полонина овог спорта.

У многим градовима се организују изложбе змајева и такмичења, док произвођачи журно избацују на тржиште томиле ових „играчака“ с детаљним упутством за склапање по систему уради сам. Пословни људи Далеког истока задовољно се смешкају и окрећу змаја јер, све је почело баш тамо.

ВАЗДУШНИ ОКРШАЈ

Прича се да су кинеске војсковође, још око 200. године пре наше ере, пуштали змајеве према противничким утврђењима, да би одредили раздаљину. Вековна је традиција да Кинези, у време појединих фестивала, имају и

такмичарски „Дан змајева“. Тада змајеви прекрију небо и на све стране се разлежу поклицы задовољства многих ентузијаста.

После толико година традиције Кинези су постали ненадмашни у прављењу змајева. Један од најомиљенијих типова им је змај за борбу. Уже дуго више десетина метара, ојачано порцуланом у праху или стаклом, омогућује такмичарима да усмере змајеве један на други и да у „сукобу“ покушају да пресеку уже један другом. Кинези праве и музикалне змајеве који, уз помоћ ветра, производе пријатне тонове као и мноштво других врста змајева — најнеобичнијих облика и боја.

Наклоност према зма-

јевима Кинези деле с Јапанцима, Корејцима и Малајцима. Јапанци су својевремено правили највеће змајеве који су, икад виђени. Њихов „wan-wan“, змај имао је око 20 метара у пречнику и био је тежак три тоне. Свих 150 људи морало је да га опслужује. Толико је успешно летео да је било немогуће вратити га на земљу. Једини излаз био је да се пресеке уже и да тако — сам падне.

ПРЕТЕЧА АВИЈАЦИЈЕ

Тек у XVIII веку пуштање змаја освојило је Европу и друге крајеве света. Међутим, нису само деца била одушевљена овим спортом. Научници тог времена видели су

ХАЈДЕ

Рибари с нених острва у јужном Пацифику користе ованвог змаја уместо рибарског штапа. Начињен је од уплетеног лишћа. С њим они успешно рибаре са обале и из чамца.

Експериментишући с кутијастим обликом змаја, научници су конструисали једрилицу која је касније еволуирала у авион са пропелером. Ако пажљиво погледате слику неког од првих авиона запазићете сличност његових крила са змајем четвртасог облика.

Ако се из данашње перспективе осврнемо на про-

у змајевима велике могућности. У истраживањима из области електрицитета, змаја је користио познати амерички научник Бенџамин Френклин. Пуштао га је по олујном времену и запазио да електрицитет из атмосфере, преко влажног ужета, стиже до металног кључа на земљи и проузрокује варничење као и електроударе, кад год је приносио прст. Овим и сличним експериментима Френклин је доказао да природа има богате резервоаре електрицитета у атмосфери.

Већ при крају XIX века змајеви су нашли примену у метеорологији; коришћени су за мерење температуре у висинама. И први покушаји летења везани су за змаја...

КА ПУШТАМО ЗМАЈА

ПУШТАЊЕ ЗМАЈЕВА
ЈЕ ЗАБАВА ЗА КО-
ЈУ МОЖЕМО РЕ-
ЋИ ДА СЕ ВИНУ-
ЛА У НОВЕ ВИ-
СИНЕ. ТО ЈЕ
САД МОДА
КОЈА ЈЕ
ЗАХВАТИ-
ЛА ЧИТАВ
СВЕТ.

шлост змајева видећемо да су их људи користили за летење, риболов и једрење, за сигнализацију и преношење порука, за постављање телефонских жица и радио-антена, за фотографисање из ваздуха и као саставни део метеоролошке опреме.

Данас се змајеви користе на сличан начин — за мерење брзине ветра, за испитивање висинских и приземних струјања ваз-

духа као и за сакупљање ваздуха на одређеним местима, у циљу проучавања његове загађености. Међутим, праву револуцију изазвала је употреба змаја за летење. То је тренутно омиљени спорт и хоби хиљада људи широм света.

ИПАК ОПРЕЗНО!

У многим земљама забрањено је пуштање змаја на висину већу од седамдесетак метара. То је због тога што, у противном, представља опасност

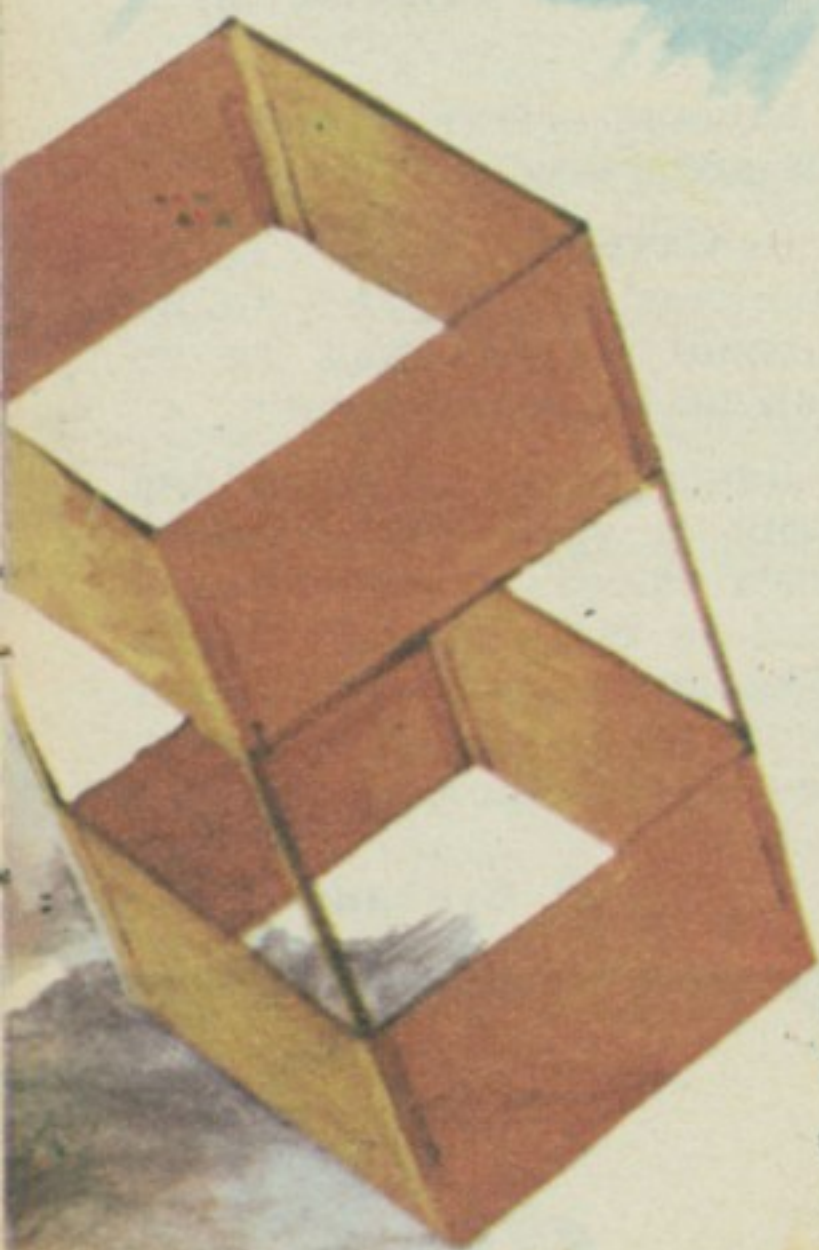
за авионе, поготово млазњаке које може озбиљно да оштети ако се заглави у неку од ваздушних црпи мотора. Змајеви такође могу да изазову забуну ако се догоди да се појаве на радарском екрану контролног торња некоег аеродрома. Опасност вреба и онда ако се змај пушта у близини електричних жица, нарочито ако је уже влажно или је ојачано металном нити. Зато вас молимо, будите пажљиви!

Д. В.

Многи авијатичари дугују спас четвртастом змају. Он је у II светском рату, често сачињавао део авионске опреме. У случају да је пилот морао да искочи из авиона на отворено море, надувао би свој мали гумени чамац, а затим пустио четвртастог змаја који је био снабдевен радио-антеном. Тако је могао да нонтантира са обалским спасилачким центром и објасни им положај.

Летење змајем је нови спорт који је стигао из Америке. За ову сврху користи се змај нога зову »rogafo« крило. Довољно је савитљив да може да стане у нени омањи контејнер.

За многе источњане пуштање змаја има религијско значење. Ово је малезијски змај нога пуштају само у време великих празника или фестивала.

ЗА ПРВИ АПРИЛ—ДАН ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ БРИГАДА

ВОДУ НОСИ ВОДОНИК

Радне акције! Е, некад је то било сасвим другачије него данас — помало са сетом присећа се Ђурђе Миковић.

Није било брзих возова и удобних аутобуса. Ни кревета с душецима. Ни машина за прање веша. Ни бригадир није могао свако да буде: требало је бити не само добар омладинца већ имати и — снажне мишице! Јер, морало се запети добро, свом снагом.

Полазак сваке смене нису обележавале само заставе и песме бригадира, већ и сузе оних који нису могли на акцију. Никаква објашњења и образложења нису помагала, па ни обећања да ће им се следеће године име сигурно наћи на списку оних који иду.

Не би ли се како-тако нашли у радној бригади, одбијени омладинци довијали су се на разне начине. Покушавали су да се „прошверцују“. Добро се сећам једног од таквих „случајева“, некадашњег омладинца Боре Симића, а сада функционера у Извршном већу СР Србије.

ФУРГОН ЗА 8 КОЊА

Почетком јула 1947. године одржана је смотра београдске омладинске радне бригаде „Ђуро Стругар“ у дворишту IV мушке гимназије. Требало је одабрати омладинце који ће учествовати у изградњи пруге Шамац-Сарајево.

Смотру је вршио командант бригаде Вукадин Вуле Стамболић. Корак по корак, ишао је дуж строја и пажљиво одмеравао сваког омладинца. Тако је стигао и до Боре Симића, петнаестогодишњака, малог раста и ситне грађе.

— Хеј, ти, изиђи из строја! — рекао му је.

— Али, зашто? — упитао је Бора, правећи се невест.

— Зато што су нам на градилишту потребни снажни омладинци, — одговорио је Вуле.

— Ма, јак сам ја, — покушао је Бора да га разубери. — Ево нека ти другови кажу. А био сам и на прегледу: рек'о је лекар да сам здрав.

— Без дискусије! — одсече му Вуле и пође даље.

— И вакцину сам примио! — избаци Бора и свој последњи адут, надајући се да ће та његова „жртва“ поколебати команданта.

— Не може, рекао сам! — био је упоран овај.

Бори грунуше сузе на очи и изиђе из строја.

Нас неколицина, који смо га добро познавали, одлучисмо да нешто предузмемо. Једино решење било је да га убацимо у вагон као „слепог путника“, али то није било нимало једноставно. У Зеницу се путовало возом, и

ке гимназије, осим неколико пуне буради млека у праху, било је и једно готово празно. Е, у њега смо решили да сместимо Бору.

Пошто смо преостало млеко спаковали у кесу, избушили смо рупе са стране да би могао да дише и рек-

дине, наставио је своју причу Ђурђе Миковић.

Те године, главни штаб радних акција, одредио је мене да обавим смотру и формирање чета и бригада, као и на ранијим акцијама и сада се поновила иста слика: пријављених

како у то поратно време није било довољно путничких вагона, користили су се фургона на којима је писало да стаје „8 коња или 40 војника“. Седело се на обичним дрвеним клупама, без наслона.

У БУРЕТУ ЗА МЛЕКО

Како измаћи погледу чланова штаба који су пратили укрцавање акција-ша?

До поласка воза остало је још само неколико сати кад се неко од нас досетио да бисмо целу ствар могли да изведемо тако што ћемо Бору да сакријемо у — буре. Наиме, у истом возу са акцијашима налазио се и сав потребан „провијант“ — хлеб, млеко у праху, мармелада и путер из ђачких кухиња. Срећом, у кухињи IV муш-

ли Бори да уђе унутра. Тако смо стигли до станице и без проблема сместили све ствари у фургон па и буре с нашим сакривеним другом.

Мада се с времена на време из бурета чуло стењање, нисмо се усуђивали да га отворимо све док воз није изишао из станице. Тек негде у Земун-Пољу отворили смо поклопац и згрченом Бори, коме је већ било присело, и онако уваљаном у бели прах, помогли да изиђе напоље.

Када смо следећег дана стигли у Зеницу, на сасланку штаба је одлучено да се упорном петнаестогодишњаку ипак дозволи да остане на акцији. Пронађен му је и одговарајући посао: био је задужен да носи воду. То му је и донело надимак — Бора Водоник!

— У живом сећању остао ми је и догађај са радне акције на изградњи Београдског сајма 1955. го-

омладинца било је много више него што је требало, а међу њима било је и праве деце.

КНЕДЛЕ КАО МИТО

У једној бригади било је 120 места, а пријавила су се 152 омладинца, па смо морали да одбијемо најмлађе и физички најслабије. Али, требало је то учинити тако да их не повредимо. Из искуства сам знао да разлози бити јаки и прихватљиви...

Једноставно, рећи ћу да немамо довољно алата, да располажемо са само 120 лопата. То сам и урадио. Прекорној нима није преостало ништа друго него да се разиђу кућама. Мало касније на вратима санитетског вагона, у коме је био смештен главни штаб, зачуло се куцање.

— Добар дан, — процаркутала је девојчица којој сам два часа раније рекао да изиђе из строја — јер нема довољно алата... Ево, ја сам донела лопату од куће. Је л' могу сада да останем?

И пре него што сам успео било шта да кажем, пришла је столу и из торбе извукла тањир још топлих кнедли са шљивама...

Ето, и тако се некад долазило на радне акције.

ЦРНА СЕ ЉУТИ

Пошто се на радној акцији на Београдском сајму сваког јутра обавезно радила физкултура, затражили смо од Средње физкултурне школе да нам пошаљу неколико инструктора. Послали су нам три девојке.

Оне су имале посебан статус: нису биле бригадирке, а ни чланови штаба. Наравно, и за њих је важило правило да у град не могу кад то зажеље, већ само онда кад сви имају излаз. Пошто сам ја увек по себно инсистирао на томе, то су ме њих три увек гледале мало попреко. Ствар је стигла дотле да ми је једног дана друг из штаба пребацио:

— Ето шта радиш, оне три беже од тебе, па сад више неће ни да ручавају с нама! И да знаш, она мала, црна, се највише љути на тебе.

Помало љутит, пошао сам да потражим девојке.

— Слушај, ти, — обратио сам се „црнки“ — не можеш у град кад ти то хоћеш, је ли ти јасно!

Данас то исто каже она мени и увек ми пронађе неки посао у кући, завршио је своју причу Ђурђе Миковић, данас генерални директор Југословенског речног бродарства.

О. Вукадиновић

Микијев
ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ПОНЕДЕЛЈКА

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ОДИСЕЈ ИЗ БАОШИЋА

Снажан сноп светлости из рефлектора пресекао је тмину спарне тропске ноћи и обасјао југословенски брод „Велебит“ који се, пловећи с теретом из Рангуна у Коломбо, налазио око 920 километара далеко од Цејлона, данашње Шри Ланке. Заповедник брода, капетан Иво Штук, одмах је дао узбуну.

У другачијим временима командант „Велебита“ сигурно не би поступио овако. Међутим, била је касна ноћ између 25. и 26. јуна 1941. године, други светски рат све више се разбуктавао, а морске линије и просторства даноноћно и подмукло су угрожавали Хитлерови бојни бродови и подморнице. После слома краљевине Југославије, „Велебит“ је на далеком југоистоку превозио робу и терет за савезнике.

Командант овог великог трговачког брода, заједно са Васом Сладовићем, првим официром палубе, стајао је на командном мосту и узбуђено посматрао црну силуету непознатог брода на којем су све сигналице, чак и оне позиционе, биле погашене.

И док се буновна посада од 22 Југословена и 12 Индијаца ужурбано припремала за евентуално спасавање, с непознатог брода сињу је блесак а тренутак касније одјекнула јака експлозија. Био је то почетак топовске канонаде на ненаоружани и немоћни „Велебит“ и почетак једне од најчудеснијих одисеја у историји нашег поморства.

У ПЛАМЕНУ НА ОКЕАНУ

После првог треска граната у крму, полуобучени морнари су, уз вриске и паничну вику, појурили ка чамцима за спасавање.

У ваздуху се већ осећао мирис нагорелог људског меса, челична оплата брода громогласно се рушила и падала у море, кад је следећа граната разнела средину брода.

Непријатељски брод није престајао са паљбом. Но ви погодак потпуно је уништио радио-станицу а пламен је захватио и командни мост.

Без радио-веза, тешко оштећен ватром, „Велебит“ је био обезглављен. Неколицина морнара настрадала је већ од првих погодака. Кад је увидео да на броду више нема опстанка, капетан Штук је наредио да се посада укрца у чамце за спасавање. Међутим, једна од граната разнела је и чамац и шест морнара у њему. Друга група, заједно са заповедником брода, имала је ви-

ше среће, али само у почетку: ускоро их је заробио исти брод који их је и напао, немачки „Корморан“.

На запаљеном и разореном „Велебиту“ остало је само осам чланова посаде, међу којима је навигацију познавао само тешко рањени Васо Сладовић. Сав у крви, на ивици свести, окружен успаниченим морнарима, овај поморац из Баошића, у Боксоторском заливу, ипак није ни помишљао да се препусти очају.

Јака струја онела је плутајућу олупину у неизвесност.

НАПУШТАЈ ОЛУПИНУ!

Десет немоћних, претрашених и израђављених људи, изгубљених у бескрају Индијског океана без речи је слушало тихе наредбе и упутства рањеног Сладовића. И даље их је на исток, ка Андаманским острвима, носила струја. На броду је трећег дана почео да се осећа снажан

КАД ЈЕ У НОЋИ 26. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ ТАЈАНСТВЕНА СВЕЛОСТ ОБАСЈАЛА БРОД „ВЕЛЕБИТ“, ПОСАДА НИЈЕ НИ СЛУТИЛА ДА ПОЧИЊЕ ЈЕДАН ОД НАЈНЕОБИЧНИЈИХ ДОГАЂАЈА У ИСТОРИЈИ НАШЕГ ПОМОРСТВА.

задах тела у распадању и преживели су са тугом бацили своје мртве другове у море.

Следећег дана на видiku су се указала непозната острва. Биле су то западне обале Андаманског архипелага, пусте и ненастањене.

Ускоро је струја брод на нела и насукала на гребене острвца Норт Риф. Вода и храна били су на измаку, преживели бродоломници такође, и официр Сладовић затражио је од јачих и издржљивијих да направе примитиван чамац којим би се Индијци пребацили на суседно острво, удаљено око четири километра. Намерно је за овај подухват одредио ове људе јер би се у случају сусрета са домороцима могли лакше споразумети.

Кад су преживели са

„Велебита“ видели да се њихова извидница не враћа већ неколико дана, у две велике боце, које је струја однела на копно, ставили су храну и воду.

Шест дана касније изасланици са непознатог острва су се вратили и саопштили да је острво ненастањено и с малим изгледима за опстанак. Међутим, ипак је одлучено да се олупина брода напусти. Начињен је још један чамац и у њега укрцан бедни остатак хране и воде. У једној конзерви пажљиво је преношена и ватра.

РАКОВИ БРЖИ ОД ЉУДИ

Циљ им је био да стигну до увале другог малог острва, удаљеног око јед-

наест километара. После дан и ноћ пловидбе, по узбурканом мору, приспели су уз непознато острво и са разочарењем закључили да је и оно пусто и негостољубиво. Зато су решили да, иако потпуно исцрпљени, наставе пловидбу даље, ка око шест километара удаљеном другом острву. Али кад су били наомак копна, Сладовићев чамац таласи су разбили о стење и бродоломници су крајњим напором испливали. Били су полуголи, без трунке хране и капи воде. Коначан крај био је сасвим близу.

Деветог дана откако је „Велебит“ настрадао, изгубљени чланови његове посаде, на челу са неуморним Васом Сладовићем, скупљали су шкољке по пливацима и то им је била једина храна. Ипак, морал и жеља за животом нису их напуштали.

Неколико дана касније поправили су разбијени чамац и запловили ка следећем острву, претпостављајући да на њему има кокосових ораха. Али таласи и јака струја седамнаест пута су онемогућили испловљавање.

Тада је наишло ново зло — комарци. Изгладнели и измучени људи, сад су били кржави од уједа и чешања. Иако су се сви с мучком кретали, глад их је натерала да истражују острво. Наишли су на копнене ракове, али су и они били бржи од људи. Јели су и копнене пужеве који су, уз неколико ораха од кокоса, били једина храна измученим људима.

Првог дана новембра, преко четири месеца од напада на брод, умро је један од преживелих. Неколико других било је сасвим непокретно и сви су се питали ко је следећи. Смрт је била врло близу, стварнија од било каквог спаса.

КАНИБАЛИ СПРЕМАЈУ ГОЗБУ

Међутим, следећи дани донели су зрачак наде. У муљу поред обале нашли су потонули домородачки чамац, извадили га и средили за пловидбу. Дали су му и име: „Последња нада“.

Како је једино Васо Сладовић мало боље познавао ћуди мора и навигације, сви су у њега гледали као у једину могућност спаса. „Последња нада“ је испловила 13. новембра 1941. године и после три дана пло-

видбе бродоломници су угледали необичан приказ: прилазио им је дугачак, витак чамац пун тамнопутних људи наоружаних стрелама.

И уместо да се Сладовић и остали уплаше домородаца, они су се пренеразили гледајући мршаве непознате људе зарасле у огромне браде. Међутим, приближили су се тек после дужег времена споразумевајући се знацима и неповерљиви једни према другим. На крају су им људи са стрелама ипак дали спасоносно корњачино месо. Како их домороци нису могли укрцати у свој чамац, вратили су се у логор. Следећег дана допловило је шест чамаца и најзад су били спасени. Али, нису ни слутили да су спасиоци — људоджери.

Предвоцила их је једна велика наоружана жена. Играјући око бродоломника и спремајући ватру, домороци су се спремали за гоубу. И кад је жена напела лук да их устрељи, Сладовић је затражио воде. Уместо да их убију, домороци су се смиловали. Повели су их на своје острво, одакле их је 29. новембра спасао један енглески брод и пребацио у болницу у Калкути. Васи Сладовићу рука је била сасвим онеспособљена.

Кад је у 17. веку, увођењем клатна, сатни механизам постао поуздан мерач времена, људи који су у то време могли себи да приуште куповину часовника желели су истовремено да он буде и нешто више од тога — да има занимљив изглед и да је довољно компликован за руковање да многи пред њим остану збуњени.

Тако се догодило да су се у Француској са оваквим и сличним жељама људи обратили не мајстору часовничару већ професионалном војнику који се звао Никола Гролије де Сервијер и био познат по неким изумима који су служили за пробијање у утврђења као и за њихову одбрану од нападача.

Корњача као казаљка

Пошто се повукао у пензију, Сервијер је почео да се бави изумима опште. Тако је конструисао брод са бочним точковима, ручни млин, ветрењачу, разноврсне хидрауличне уређаје. Али, више од свега волео је часовнике. А они које је он конструисао били су познати по изузетној прецизности мада нису имали клатно.

„Знам, ви желите часовник који ће да показује тачно време и уз то забавља ваше госте“, рекао је Сервијер на крају разговора једној муштерији. „Идите и не брините, направити ћу тачно оно што желите“.

Резултат је био његов часовник с косом равни и бројчаником у облику калема који се лагано спушта низ стрмину. Необичан је по томе што показује време на два начина:

Игра с временом

НЕКИ ЉУДИ СЕ НЕ ЗАДОВОЉАВАЈУ ТИМЕ ДА ИМ ЧАСОВНИК БУДЕ САМО ПОКАЗИВАЧ ВРЕМЕНА. ЗБОГ ТОГА СУ СЕ ЈОШ У СЕДАМНАЕСТОМ ВЕКУ МНОГИ ОБРАЋАЛИ НИКОЛИ СЕРВИЈЕРУ

суди с водом. У овом случају такође важну улогу игра магнет који делује на парче гвожђа причвршћено за корњачу тако да се ова креће у круг ивица посуде на којој су исцртане ознаке за часове. Овакви часовници се и данас производе.

Осам дана без навијања

Један други часовник обавља своју функцију уз помоћ двеју „змија“ постављених на равну подлогу, једну изнад друге. Положај и контролисана покретљивост змије са горње стране омогућује да се лоптица стављена у њена уста скотрља кроз вијугаво тело до репа где је прихватају уста доње змије која својим положајем омогућује да се лоптица нађе на почетку пута.

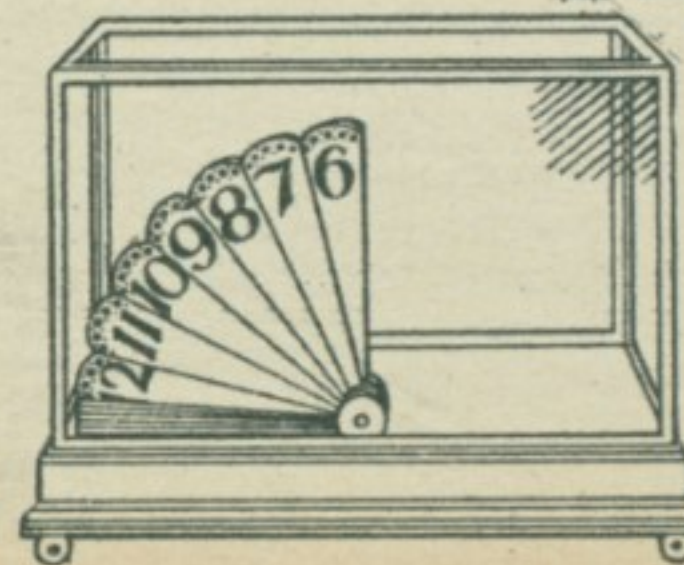
Сервијер је направио и часовник код којег статуа Атласа носи „свет“ на глави и може да подиже руке. Покреће га механизам смештен унутар глобуса. Време се мери вишином руке изнад Атласове главе.

Неки драгуљари и часовничари привукли су пажњу на себе приказују-

ћи часовник са котрљајућом лоптом. Дуго се тврдило да га је измислио Вилијем Конгрив 1808. године. У ствари, било је то идејно решење више људи међу којима и Сервијера. Овај часовник осваја посматрача начином на који се велика челична лопта котрља цик-цак издубљеном траком, с краја на крај плоче која лежи под одређеним углом. Када стигне на крај пута, лопта ставља у покрет механизам који одиже нагнуту страну и она почиње кретање у супротном смеру. Котрљање у једном правцу траје 7,5 секунди. Овај часовник може да ради осам дана без навијања.

Недавно је једна лондонска фирма огласила продају ограниченог броја часовника са котрљајућом лоптом по цени од 1480 фунти, далеко више од цене коју је Д'Сервијер тражио у Лиону где је и умро октобра 1689, у 93. години.

Д. В.

ШТА ЈЕ ОВО?

Последњих година све више има фото-аматера који трагају за необичним снимцима. То је случај и са овим снимком који је начињен у Турнеу, у Белгији.

На први поглед рекло би се да је ово Пустинја смрти у Калифорнији... или на Месецу. Међутим, ово је обично градилиште... односно терен који је преорао булдожер. Важно је сетити се!

НАЈВЕЋИМ ДЕЛОМ 3700 КИЛОМЕТАРА ДУГОГ ПУТА ЈУКОН ПРОТИЧЕ КРОЗ АЉАСКУ, ТЕРИТОРИЈУ КОЈУ ЈЕ РУСКИ ЦАР АЛЕКСАНДАР II 1867. ГОДИНЕ ПРОДАО САД ЗА СУМУ ЈЕДВА НЕШТО ВЕЋУ ОД СЕДАМ МИЛИОНА ДОЛАРА

Цена коју су САД тада платиле износи једва стоти део од онога што је до данас, само у злату, ледом покривено тле Аљаске донело својим новим власницима. Сада је ту пронађена и нафта...

Две реке, Луис и Пели, које извиру у Стеновитим планинама у америчкој држави Британска Колумбија, спајају се код канадског града Форт Селикирк у реку која се од тада па до краја свога тока зове Јукон. Водени џин севера тако, у огромном луку, савлађује пространство од пацифичке обале Британске Колумбије до Беринговог мора, у ствари, мореуза између Северне Америке и Азије.

У прастаром начину живота првих људи који су населили ово подручје Ескимима и Индијанаца, ни до данас нема значајнијих промена. Живе бавећи се углавном ловом и арктичким сточарством. Проналазак нафте изменио је, сигурно, много. Многи се питају да ли ће то бити промена на боље.

Први белци почели су да насељавају ове крајеве после открића злата 1896. године. Долазило их је на хиљаде и многе је прогутала ледена пустош. Само мали број успео је да се обогати.

У доба грознице на обали Јукона, тако рећи преко ноћи, никао је и Досон. Од брвнара и шатора неколицине копача створен је за свега дванаест месеци град са 40 хиљада становника. Данас је то мало рударско насеље које ни по чему не одаје своју бурну и сјајну прошлост.

Недалеко од обала Јукона, на Аљасци, лежи и Фербанкс. То је крајња тачка до које се протеже најбрже изграђен ауто-пут на свету — Аљаски ауто-пут, дуг 2450 километара. Изградила га је америчка војска у току другог светског рата бојећи се јапанске инвазије, до које никада није дошло.

За Аљаску и Јукон будућност тек треба да почне. Огромна хидроенергија реке још је неискоришћена. Нафта је тек недавно пронађена. Какве ће то промене донети у ово подручје које представља један од последњих резервата нетакнуте природе на земљи? Да ли ће то бити планирани прогрес или прогрес по сваку, можда и погубну цену?

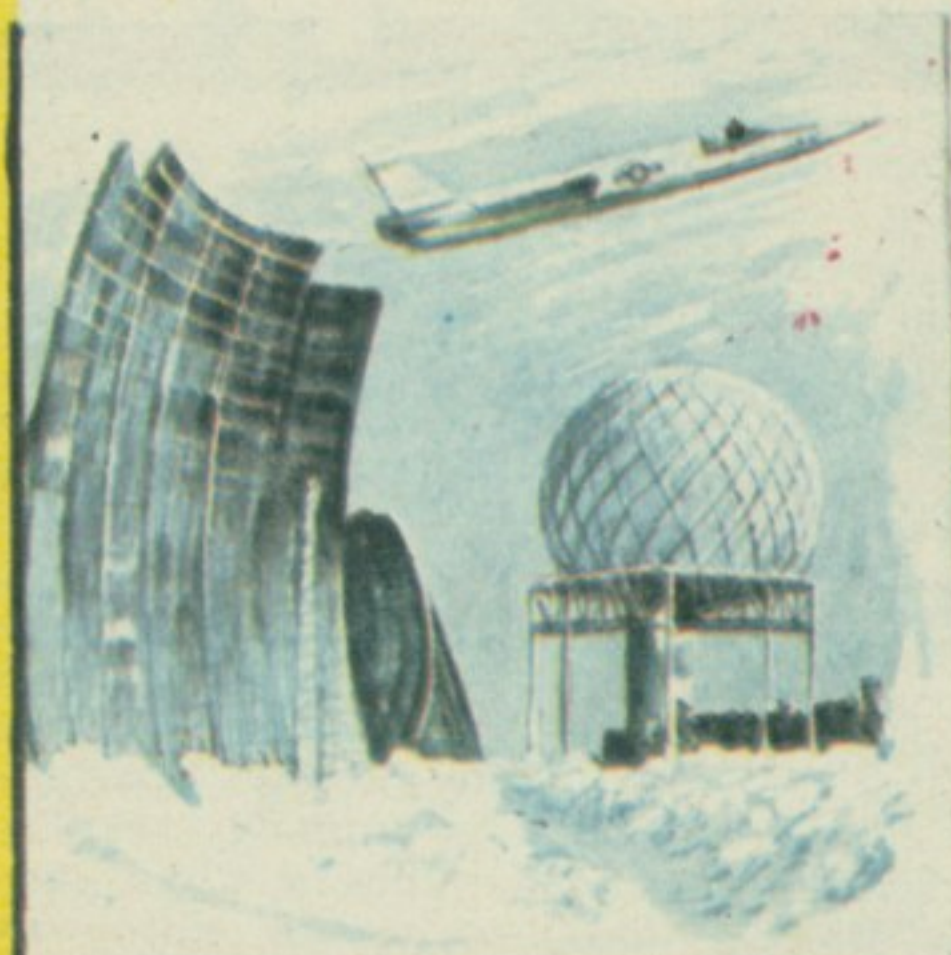
М. И.

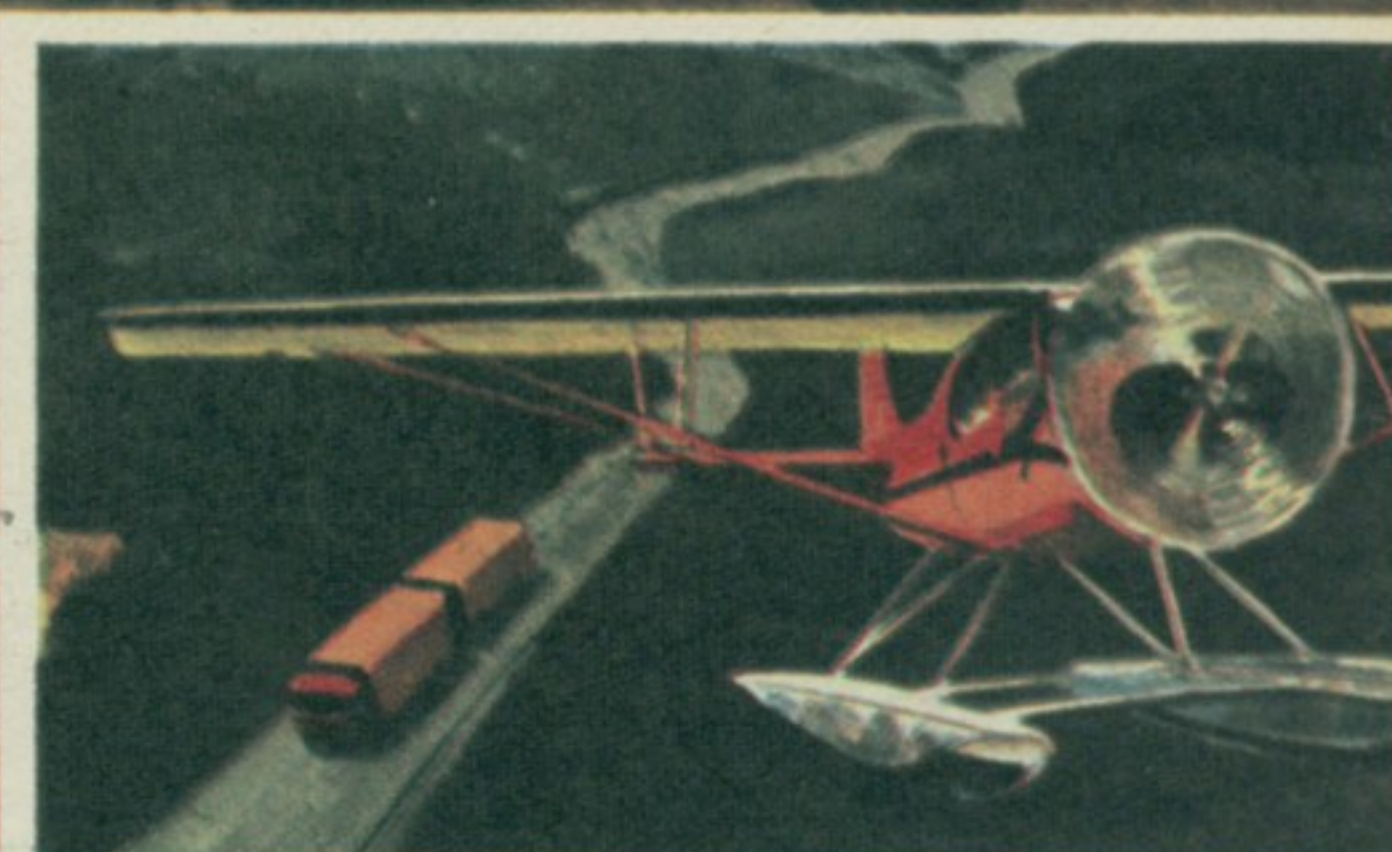
Горе: Пре 40 хиљада година први људи прешли су из Азије на Аљаску. У то доба два континента била су спојена природним мостом. Доле: на Аљасци су изграђене војне базе.

Горе: Пре двеста година на подручју Аљаске цветала је трговина крзном. Немали број ловаца на крзно долазио је из Русије.

Међу првим ове крајеве населили су Ескимима.

Аљаски ауто-пут је и данас важна саобраћајница и веза са светом.

РИВЕР ЈУКОН

Досон је данас рударско насеље од 1.000 становника.

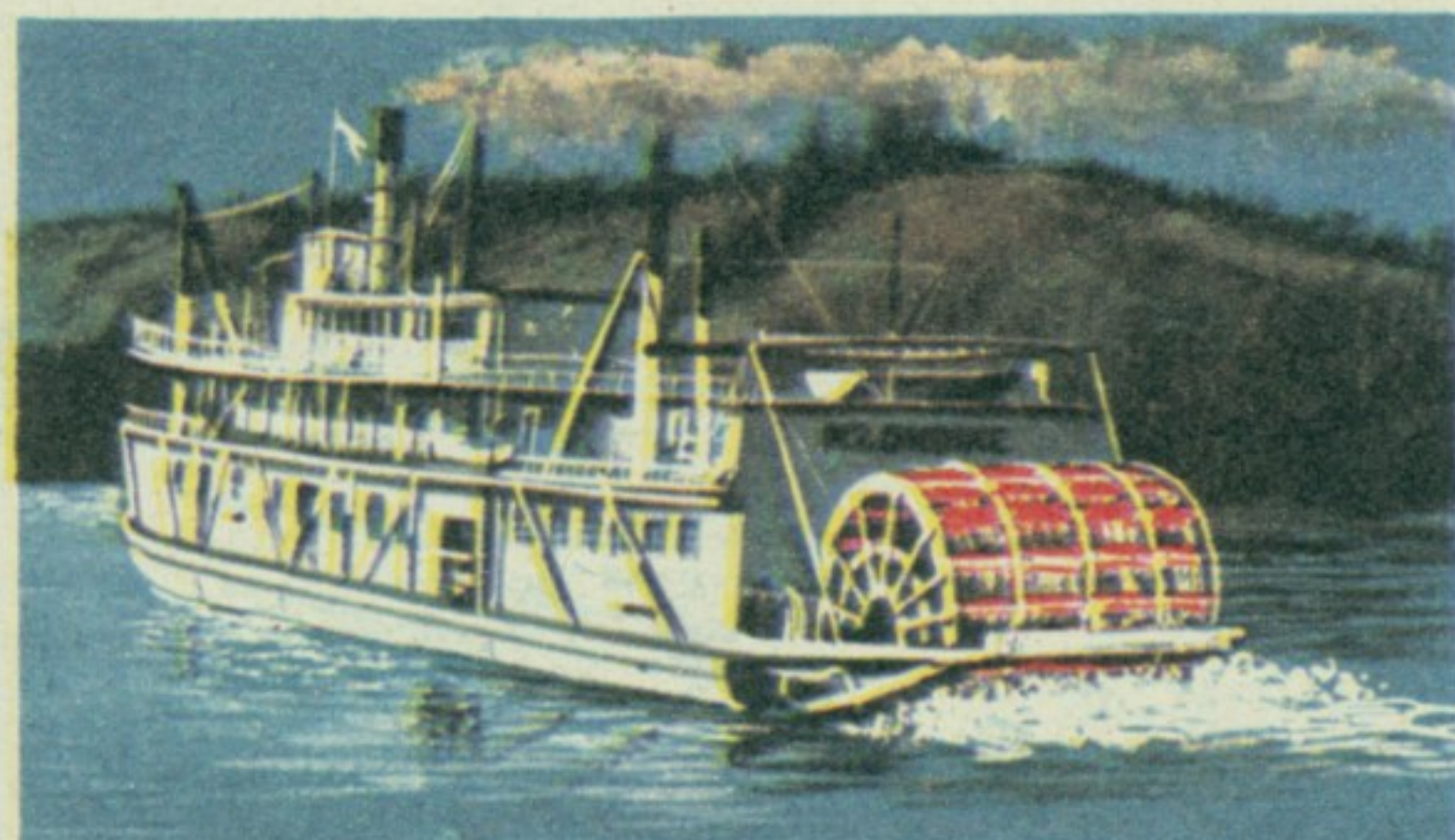
Моћни Јукон почиње као поточић у Стеновитим планинама Британске Колумбије.

У сливу Јукона живе и Кучин Индијанци.

Усамљене копаче злата заменили су пловни јаружари који јаким млазевима топле воде одмрзавају тло и тако отварају пут до драгоценог метала.

Лево: Други град по величини на Аљасци је Фербанкс, завршна тачка великог ауто-пута. Плашећи се јапанске инвазије, америчка војска изградила га је у невероватно кратком времену: од марта до новембра 1942. године, што је у просеку износило око 10 километара дневно. Изнад града види се и чувена појава поларног неба — северна светлост. Горе: све је мање пароброда на Јукону.

Злато је пронађено 1896. Вест о томе продрла је у свет тек годину дана касније, када се лед на Јукону отопио.

Велики Лафајет родио се под именом Сигмунд Нојбургер 24. фебруара 1872. године у Минхену, у породици богатог трговца свилом.

У дванаестој години напустио је дом када му је отац наредио да избаци из куће свог омиљеног пса. Од тога дана чувао је своје право име у најстрожој тајности. Једном је чак одустао од покретања судског спора да не би морао да га каже.

Пошто је прекинуо везе с породицом, Лафајет је отишао у Америку и у Чикагу почео каријеру забављача — која ће га увести у историју опсенарства. Био је изванредан мимичар и имао врло спретне прсте. Али, таленат није јамчио успех и Лафајет се годинама борио за признање.

Најзад, срећа се променила с репертоаром. Био се извештио у опонашању Чинг Линг Фуа који је 1898. године дошао у Америку и убрзо стекао, велику славу као „Дворски мађионичар кинеске царице“. Лафајет је уложио новац у неколико кинеских костима и после десетак представа постао славнији од оригинала.

ХУДИНИЈЕВ ПОКЛОН

Као прекретницу у животу сам је означио онај дан 1899. године када је наступио у истој представи са чувеним Худинијем у Нешвилу, држава Тенеси. Пријатељ Худини поклонио му је том приликом псето звано Лепотица. Од тог тренутка, срећа није издавала Лафајета. Ускоро је обилазио Енглеску за 300 фунти недељно као „Велики Лафајет“ и „Највећи Забављач на свету“. У Америци му је зарада скочила на 4000 долара недељно. Људи нису жалили новац, знајући да ће видети невиђено.

У једном од трикова Лафајет би развио велику свилену мараму и пустио је

ШАКА С ПРСТЕЊЕМ

да падне на под. Потом би је подигао и открио испод ње великог плишаног медведа који би оживео и проходао. Ово је опсенар постигао на тај начин што је под својом богатом, лепршавом источњачком одором скривао дете прерушено у медведа. Касније, када је кажњен глобом због коришћења деце, служио се кепецима.

Временом, Лафајетови трикови постајали су све узбудљивији. У тачки званој „Лавља невеста“ на позорници је стајао кавез а у њему нервозно шетао цар животиња. Док је оркестар свирао свадбену музику, у кавез је лаганим кораком улазила девојка под велом у белој сатенској хаљини.

У том часу моћна животиња би рикнула и зачуо би се продоран девојчин врисак. Тада би Лафајет ускочио у кавез и тријумфално избавио девојку.

Касније се открило да је Лафајетов лав био савршено кротка и безбедна животиња која би свом господару „учинила љубазност“ и страшно рикнула када би је протресао шок од електричне струје пропуштене кроз под кавеза. Лафајет је опет кажњен глобом, али овога пута није ни за длаку изменио свој трик.

СА МНОМ ЈЕ СВРШЕНО!

Где год је ишао велики мађионичар и Лепотица је ишла с њим. Никако се није могло рећи да живи пасјим животом. Имала је читав апартман где су је сваког јутра намирисали колоњском водом а сваке вечери јој доносили обед који се састојао од предјела, јела и десерта. Њена златна огрлица била је оп-

— ЗАВИДИМ МУ — НАПИСАО ЈЕ ХАРИ ХУДИНИ НА ВЕСТ О СМРТИ СВОГ ПРИЈАТЕЉА, ВЕЛИКОГ МАЂИОНИЧАРА ЛАФАЈЕТА. — И У СМРТИ ЈЕ ПОВУКАО ПУБЛИКУ ЗА НОС!

точена дијамантима који су јој се слагали са „наруквицама“ на ногама.

Када је боравио у Лондону, Лафајет је становао у својој отменој кући на Та-висток Скверу где су он и Лепотица имали спаваће собе једну до друге. У соби Лепотице налазили су се, између осталог, софа одговарајућих размера и минијатурна порцуланска када. С балдахина њене мале златне постеле висили су љубичасти застори; имала је и сопствену кабину у господаревом љубичастом мерцедесу.

Лепотица је угинула у седмнаестој години живота у шкотском граду Единбургу. Лафајет је био сломљен. Те вечери, док је тело пса лежало изложено у хотелској соби посуто љиљанима, мађионичар је изишао на сцену единбуршког позоришта „Емпајер“ и, ронећи сузе, почео представу речима:

— Док нисам добио Лепотицу, срећа ме није хтела. Сада, кад ње више нема, и са мном је свршено.

Нико није слутио да је његово предосећање било тачно.

Четири дана пошто је Лепотица угинула, 9. маја 1911. године, било је вече друге Лафајетове представе у позоришту „Емпајер“. Представа је била на врхунцу: „Лавља невеста“ спасена је из кавеза и илузиониста је изишао на проценијум да се поклати одушевљеној публици.

Високо над позорницом запалио се један украсни

лустер и пламен је, још непримећен, лизао врхове кулиса. Али, дим је ускоро покуљао у гледалиште. Завеса је спуштена и публика је полако почела да напушта дворану. Мало ко био је свестан да све није у најбољем реду. Зар се није свака Лафајетова представа завршавала неким изненађењем?

Иза позорнице су отворени излази и промаја је разбуктала ватру. Запаљене кулисе почеле су да се руше на особље које је покушавало да продре на сцену кроз бочне улазе. Њих су

закључали Лафајетови помоћници како нико не би открио мађионичарева тајне посматрајући са стране. Лав се у кавезу избезумио од дима и топлоте.

Малтер и гипс отпадали су са зидова и таванице пљуштали по главама ватрогасаца који су покушавали да се пробију на позорницу. До два сата пожар је сузбијен али је десет људи недостајало.

ЛЕПОТИЦА ОД ЦВЕТА

У зору су спасиоци недалеко од лављег кавеза пронашли леш тако унакажен да се није могао препознати. Крај њега је лежао мали сребрни мач који је Лафајет увек носио на сцени. Мађионичар је по свој прилици погинуо покушавајући да спасе лава. Тело је послато у Глазгов да буде спаљено.

Па ипак, укупно је пронађено само девет лешева. Зар се није некемо учинило да је Лафајета видео пред његовом собом одмах после пожара? Да није „највећи мађионичар на свету“ опет обмануо свет?

Три дана касније један радник угледао је људску шаку како вири из још нерашчишћеног лома под позорницом. Шака је носила дијамантско прстење — још једно мађионичарево обележје. Леш је лежао лицем према земљи. Када су га окренули, видели су да је то Лафајет.

Леш са сребрним мачем у руци, који је спаљен у Глазгову, морао је, према томе, бити тело Франка Ричардса који је Лафајету служио као дублер у неким тачкама.

Погребу су присуствовала многа велика имена из мађионичарског света. Хари Худини послао је, уместо венца, цветну скулптуру која је представљала Лепотицу.

А када је обавештен да је и сам изгубио пријатеља, Худини је рекао:

— Завидим му. Повукао је публику за нос и у смрти. Б. Д.

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

Знате ли да је град Каркасон у Француској највећа тврђава у Европи? Њега окружује четрдесет и осам кула и пет пушкарница подигнутих још у средњем веку. Град и данас има мостове који се подижу и бедеме који га окружују. У старом делу града налазе се многобројне средњовековне куће са нишама у којима се налазе статуе од мермера и старински балкони.

Недавно су у сеоцету Океан Сити, у савезној америчкој држави Њујорк, ухапшене две особе које су на улици јеле колаче и једна која је пила воду. На први поглед изгледа као да су полицајци смисли с ума. Међутим, разлог је у томе што су извесно време пре овог хапшења градски оци донели одлуку о одржавању чистоће улица којом је узимање оброка на улици забрањено.

ПОБЕДНИК ЈЕ ИЗГУБИО

НАЈЛЕПШЕ
АНТИЧКЕ
ЛЕГЕНДЕ

У грчкој покрајини Аркадији живела је брзонога лепотица Аталанта, кћи јединица краља Јаса и Климене. Јас је жудео за сином и рођење Аталанте га је толико разочарало и огорчило да је оставио на брегу у близини Калидона, где је девојчицу дојила медведица.

Аталанта је одрасла међу ловцима који су је нашли и однеговали, па је и сама постала одличан ловац. Увек је носила лук и стрелу.

После успеха у чувеном калидонском лову на вепра, који је окупио најхрабрије ратнике целе Грчке, њен отац Јас је позове кући и укаже јој све почасти као својој наследници.

Затим Јас наложи Аталанти да се уда. Будући да је Делфијско пророчиште још као малу опоменуло да се чува удаје, јер ће јој донети злу коб, Аталанта покуша да спречи удају немогућим захтевом.

— У реду, оче — рекла је — али имам један услов. Свако ко запреси моју руку мора да ме победи у трчању, или да ми допусти да га убијем.

— Нека буде тако — рече Јас.

Многи ђросци изгубили су животи нагмећући се са брзоноом лепошницом Ашаланшом. Изледало је да ће млади Хишмен биши боље среће.

Многи несрећни просци изгубили су тако живот јер је Аталанта била бржа од свих. За њу је чуо и млади Хипомен који се чудио: „Како неко може да буде толико луд да жртвује свој живот за једну жену?“

Али, једног дана, када је видео Аталанту, Хипомен заборави на своје речи и реши да и сам проба срећу. Ипак, био је mudar. Замоли за помоћ богињу љубави, Афродиту, која му да три златне јабуке и савет: — У току грке испуштај једну по једну!

Афродитин план се испунио. Аталанта се заустављала да подигне лепе златне јабуке које је испуштао Хипомен па тако младић стигне на циљ пре ње.

Они се венчаше, али опомена Делфијског пророчишта се, ипак, остварила.

Опчињен успехом и лепотом Аталанте, Хипомен је заборавио да се захвали богињи Афродити коју је то толико увредило да је решила да се освети.

На путу Хипоменовој кући Аталанта и њен победник требало је да прођу поред светилишта велике богиње Кибеле или Рее, Завосе мајке, Афродита им потајно усади жељу да преспавају у Кибелином светилишту. То им је донело несрећу; богиња их једним покретом руке претвори у лава и лавицу, да до краја живота лутају шумом.

По хеленској митологији, Реа је кћи Урана и Геје, жена Хронова а мајка Зевса, Хере, Посејдона и Ада.

КО СЕ СМЕЈЕ — ЗЛО НЕ МИСЛИ

ТЕЛЕТИНА ИЗ АПОТЕКЕ

На вест о смрти краља Петра I Карађорђевића цело Ваљево било је у црним заставама. Поред тога, месна власт се потрудила да ти дани 1921. године када је владар умро буду пропраћени и изразом народне жалости. Људи су се кретали улицама, залазили у кафане, пазарили по радњама, ишли за послом, али живости — нигде!

Изненада, око подне чаршијом се заорила песма. Трговци изађоше из радњи, домаћице похрлише на прозоре, народ на улици стаде да се окреће. Пошто је прошао главном улицом, певач се вратио назад и не прекидајући застао пред окружним начелством. Начелник, занет послом, тек тада је чуо песму. Скочио је и бесно повикао на жандаре:

— Који је то мангуп?! Доведите ми га да му кожу живом одерем!

Жандари излетеше напоље, склепаше веселака и увукоше га у начелство.

— Знао сам да је Душан Буба! — издрао се начелник на преступника. — Је ли, битанго, владар се ни о'ладио није, а ти ударио у весеље!

Сиромашак Душан, иначе слободоуман и напредан, мирно је гледао представника власти све док се није мало примирио, а онда је, бајаги снебивајући се, рекао:

— Ама, људи, шта вам је?! Ја то певам од радости што сам дочекао ту срећу да један српски краљ умре природном смрћу и не буде убијен од свог народа!

ВИДИНА КАФАНА

Душан Буба није био једини чапкун и шерет у Ваљево. Шала без пакости красила је Ваљевце одвајкада и на неки начин постала саставни део њиховог духовног живота. Нарочито у другој половини прошлог и с почетка овог века када готово и није било Ваљевца који није зачињао разговор хумором. И као што је мало грађана знало Душана по презимену већ само па надимку Буба, тако су и све друге Ваљевце красили „шпиц-

намети“. Ко није познавао Ацу Козицу, Јакова Салајдара, Светозара Прцу, Матију Ђалова... А они су доскочице истресали као из рукава.

Истина, средином прошлог века Ваљево је било паланка као и све друге у Србији, са једном или две калдрисане улице, блатњавим или прашњавим сокацима, много дућана у чаршији, али су се људи скоро свакодневно надметали ко ће да измисли бољи виц, преради неки текући догађај и изазове буру смеха, не дозвољавајући при том да им било ко са стране прода рог за свећу. У свему томе није било ни злобе ни претеривања.

У то доба нарочито је на

ИЗРАЗ ВАЉЕВСКА ПОДВАЛА НИЈЕ НАСТАО СЛУЧАЈНО. ВАЉЕВЦИ ГОТОВО СВАКИ РАЗГОВОР НА УЛИЦИ, У КАФАНИ, НА ПОСЛУ, СВЕЈЕДНО, ЗАЧИЊУ ХУМОРОМ. ШАЛЕ СУ ВРЦАЛЕ НАРОЧИТО С КРАЈА 19. И ПОЧЕТНОМ ОВОГ ВЕКА.

али су зато угледни Ваљевци сматрали дан пропалим ако не наврате у њу. Ту је долазио и покојни књижевник Љуба Ненадовић, ту су навраћали трговци и богати сељани, ту је имао свој сто председник суда и командант окружне војске, поред кафане су пролазили да виде или буду виђени многи ко-

љанка водећи краву на ужету. Гледају шерети, те ће један:

— Је ли, стрина, продајеш ли ти млеко од те краве?

— Продајем, а што? — уз врати у ходу сељанка.

— Како што, жали се крава да јој квариш каријеру јербо сипаш воду у млеко!

ји би са села послом навратили у град, ту је, речју, био вашар смеха.

КВАРИ ЈОЈ КАРИЈЕРУ

Седи тако лети друштво пред „Видином кафаном“, кад однекуд наиђе нека се-

Ваљевци се нису одрицали духовитости ни у озбиљним тренуцима. Једном је градски лекар позван код трговца, познатог као тврдица да прегледа његово болесно дете. Лекар је одмах видео да дете куња због неухрањености. И остало шесторо деце било је анемично. Чувши да домаћин целој породици купује недељно само пола кило-

грама мяса, лекар написа два рецепта. Трговац пожури до апотекара, али уместо лекова на име два, доби лекове по једном рецепту.

— А овај други?! — упита збуњено.

— Е, то је за касапина, газда, Симо! Ту лепо пише: „Сваки дан по три килограма телетине“, а ја још нисам почео да продајем тај лек!

За време посете Александра Обреновића Ваљево, поздравио га је као што је и ред, тадашњи председник општине. Читајући говор у присуству масе света, онако у заносу стигао је и до места где се обећава да ће се Ваљевци борити за династију Обреновића до последње капи крви што је он прочитао: ... до последње капи њихове крви...! Дали му је неко од ваљевских ујидурмаша то раније убадио у текст остало је тајна, тек његово величанство се штрећнуло, а маса громко насмејала!

БЕСПЛАТНО ПУТОВАЊЕ

Душан Буба, који шалама није штедео никог, поготову кад потегне коју чашицу више, посебно је имао пик на краља Петра I Карађорђевића. Како је често одлазио код пријатеља у Београд, чим би попио ишао је пред двор и викао:

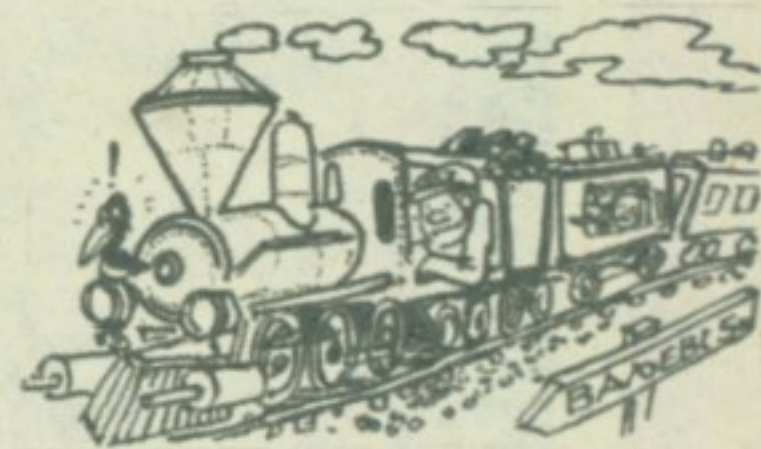
— Доле краљ!

Разуме се, одмах би га одвели у затвор. Међутим, он за то није давао ни пет пара јер је знао да ће га после неколико дана стражарно возом спровести у место боравка, односно у Ваљево. Владар је сазнао за ово и чим је првом приликом навратио у Ваљево затражио је да доведу Душана Бубу.

— Је ли, богати, што ме толико мрзиш? — упитао га је строго.

Срећом, Душан је тог дана био трезан. Неколико тренутака је размишљао како да се извуче из невоље, а онда је понизним гласом одговорио:

— Ма, ценим ја Вас, величанство! Али знате како је: дођем у Београд, ухватим се с оним мојим Ваљевцима, окренемо у коцкање, чашица по чашица и на крају останем без марјаша. Како да се вратим у Ваљево, него да дођем пред двор и да Вас грдим! Жандари ме дограбе, отерају у апс, после у воз и ја, брате, бесплатно назад у моје Ваљево!

Тако је Душан једним ударцем убио две муве: „извадио“ се због политичког опредељења и наставио и даље да бесплатно путује из Београда у Ваљево.

М. Тодоровић

ЗАБЛУДЕ И ИСТИНЕ О ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

На Дивљем западу ни издалека није било толико револвераца и двобоја као у холивудским филмовима. Просечан каубој зарађивао је око седам долара недељно и једва је имао за муницију. Само варалице и професионални револверашци имали су довољно новца да увежбавају вештину бататања оружјем до миле воље.

Шерифових десет посто

Неке чувене каубоје предање је обасуло свим врлинама док је од других начинило обичне зликовце. Ниједно сасвим не одговара истини. На пример, је ли ко чуо да су и славни делиоци правде браћа Ерп прибегавали понекој ситној обмани да би напунили кесе?

Просечна плата градског шерифа била је скромних 20 долара недељно, али се знатно више могло зарадити у виду провизије од десет посто, дакле, два долара, коју је федерална влада исплаћивала за сваког ухапшеног преступника. Зна се да је Вајет Ерп прилазио на улици савршено трезним грађанима и отпочињао с њима следећи кратак разговор:

— Пијани сте!
— Ја? Шта вам пада на памет!
— Ипак сте пијани. Пођите са мном.

И трезни грађанин нашао би се у затвору. Не треба ни рећи да су они заиста пијани пролазили још горе. Подаци говоре да су три четвртине „злочинаца“ које су ухапсили

Револверашци су ретко трошили муницију једни на друге. Најчешће су умирали природном смрћу или гинули из заседе

НИЈЕ СВАКО ФИЛМСКИ ТИП

представници закона на Дивљем западу били недужни сточари који су се напијали после дугих месеци проведених на пашњацима.

Ипак, једна врста легенди мање-више одговара истини: она о брзини револвераца. На пример, професионалац Хенри Пламер могао је да потегне оружје и испали пет хиата за само три секунде.

Ванна је памет

Али, није све било у брзини. Овако је један лист 1877. године писао о Дивљем Билу Хикоку: „Потезао је и пуцао муњевито. Знајући то, не-

пријатељи су се склањали са страхопоштовањем где год би се Дивљи Бил појавио. Али, да се икада завадио са споријим Вајетом Ерпом, било би мудро кладити се на Ерпа“.

Брзина је без сумње била пожељна али је памет имала последњу реч; више је вредело хитро оценити ситуацију и бити спреман на изненадне обрте. У сваком случају, само потезање револвера није играло готово никакву улогу; зна се да су двобоји обично почињали с већ извученим оружјем, као и да се пуцало из много веће близине него што то филмови приказују. Растојање између противника често није било много веће од дужине руке.

Борбе су по правилу трајале краће него што се обично мисли. Чувени обрачун код ОК Корала одвија се на филму читавих петнаест минута; у стварности, он је трајао много краће.

Иначе, професионалци су ретко трошили метке једни на друге. Плаћени убица најчешће је гинуо из заседе или умирао природном смрћу.

Најзад, филмови су нам створили погрешну представу и о томе како се потезе револвер, јер га није сваки каубој носио на истом месту. Као и остали људи, и каубоји су били различитог стаца — неки дебели, неки кратко-руки, неки патуљаст — па су намештали опасаче

како им је било најзгодније. Једни су потезали укосом са супротног бедра, други су држали оружје затакнуто спреда у панталоне, а трећи чак отпозади.

Тек понеко био је „филмски тип“.

Б. Д.

АЛПИНИСТА НА ШТУЛАМА

Дванаестогодишња Енглескиња Еми Дисли извела је недавно изванредан подвиг кад се на штупама попела на планински врх Сноуден, висок 1275 метара.

Ема је љубав за планинарење наследила од свог оца, познатог енглеског алпинисте, који ју је још као сасвим малу девојчицу носио у руксаку на леђима док је планинарио.

ДРВЕНИ КОЊ ЗА ЈАХАЊЕ

Пре извесног времена у Дрездену, у Демократској Републици Немачкој, отворена је уметничка изложба која је имала много успеха јер су уметници изложили више од три хиљаде предмета који могу да се користе. Један од најзапаженијих експоната био је и овај дрвени коњ издељан из једног стабла дрвета а намењен забави најмлађих. Изложба ће бити отворена до априла 1978. године.

ХАРМОНИКА — ОРГУЉЕ

У близини Париза недавно је одржан Сајам старих музичких инструмената на којем је велику пажњу привукла хармоника — оргуље. Проведена је између 1939. и 1946. године и тада је процењена на пет милиона старих франка. Оргуље су тешке три тоне, дугачке осам метара, високе четири и по метра и три широке. Са хармоницом су повезане каблом састављене од три стотине електричних жица. Хармоника — оргуље могу да замене цео оркестар. Кажу да је уз овај инструмент, између осталих, певао и славни француски шансоњер Морис Шевалије.

BABALU

СТРИП

МИРАК: СЛУЧАЈ ЛУДОГ ПСА

ВЕЛИКО ПРИЈАТЕЛСТВО ИЗМЕЂУ
МАНДРАКА И ЛОТАРА ...

... ТРАЈЕ ВЕК
ГОДИНАМА ...

КАКО СУ
СЕ ЊИХ
ДВОЈИЦА
УПОЗНАЛИ,
НАРАД?

ПИТАЈ ИХ,
ЏЕДЕ!

ЗАНИМА
ТЕ КАДА
СМО СЕ
ПРВИ ПУТ
СРЕЛИ?

БИО ЈЕ
ТО СЛУЧАЈ
ЛУДОГ
ПСА!

КАКВЕ
ВЕЗЕ
ИМА
ДИЛ, ЗВА
НИ ЛУ-
ДИ ПАС,
С ВА-
МА?

У МАНДРАКОВОЈ
ГАЛЕРИЈИ ПРЕСТУ-
ПНИКА ...

ОВО ЈЕ
ЛУДИ ПАС!

БИО ЈЕ
ХЛАДНОКРВНИ
УБИЦА КОЈИ ЈЕ
УНИШТАВАО СВЕ
НА СВОМ
ПУТУ!

ЧИТАВА НАЦИЈА
БИЛА ЈЕ ЗАПАЊЕ-
НА КАДА ЈЕ ИЗВР-
ШИО ОРУЖАНУ ПЛА-
ЧКУ БАНКЕ ...

ПОЛИЦИЈА ЈЕ СТИГЛА НА
ВРЕМЕ И УХВАТИЛА ГА ...

НЕ МРДАЈ, ПАЦОВЕ!

ПАТРОЛНА КОЛА СУ СЕ
ЈЕДВА ПРОБИЈАЛА КРОЗ
ГОМИЛУ КОЈА ЈЕ ХТЕЛА
ДА ЛИЧУЈЕ ДИЛА ...

НЕВЕРОВАТНО, АЛИ
ДИЛ ЈЕ УСПЕО ДА ПО-
БЕГНЕ ИЗ КЕЛИЈЕ
СМРТИ ...

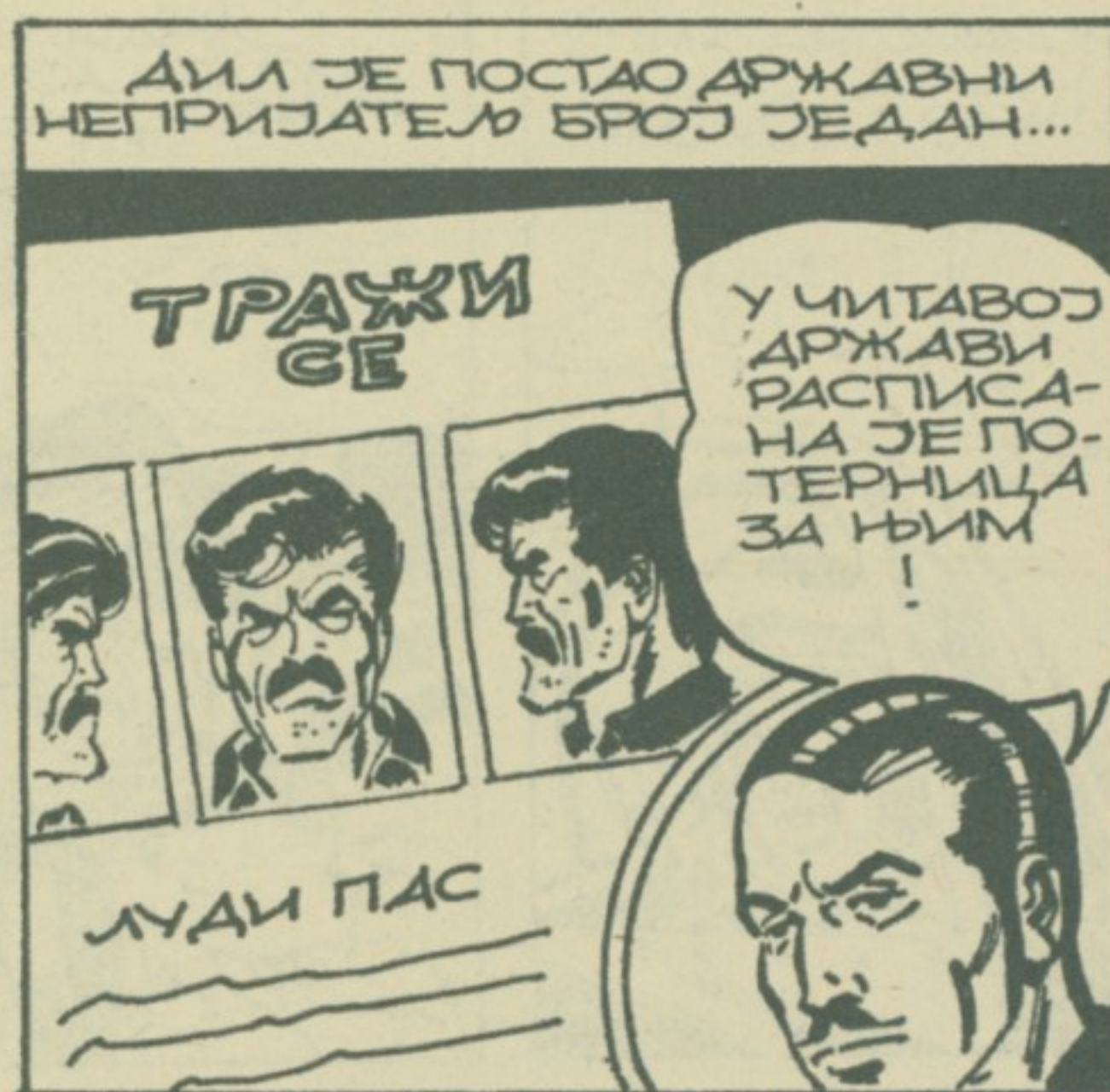

У ЗАТВОРУ ЈЕ БИО
САМО 24 ЧАСА!

АЛИ, МЕНЕ ЗАНИ-
МАТЕ ТИ И ЛОТАР!

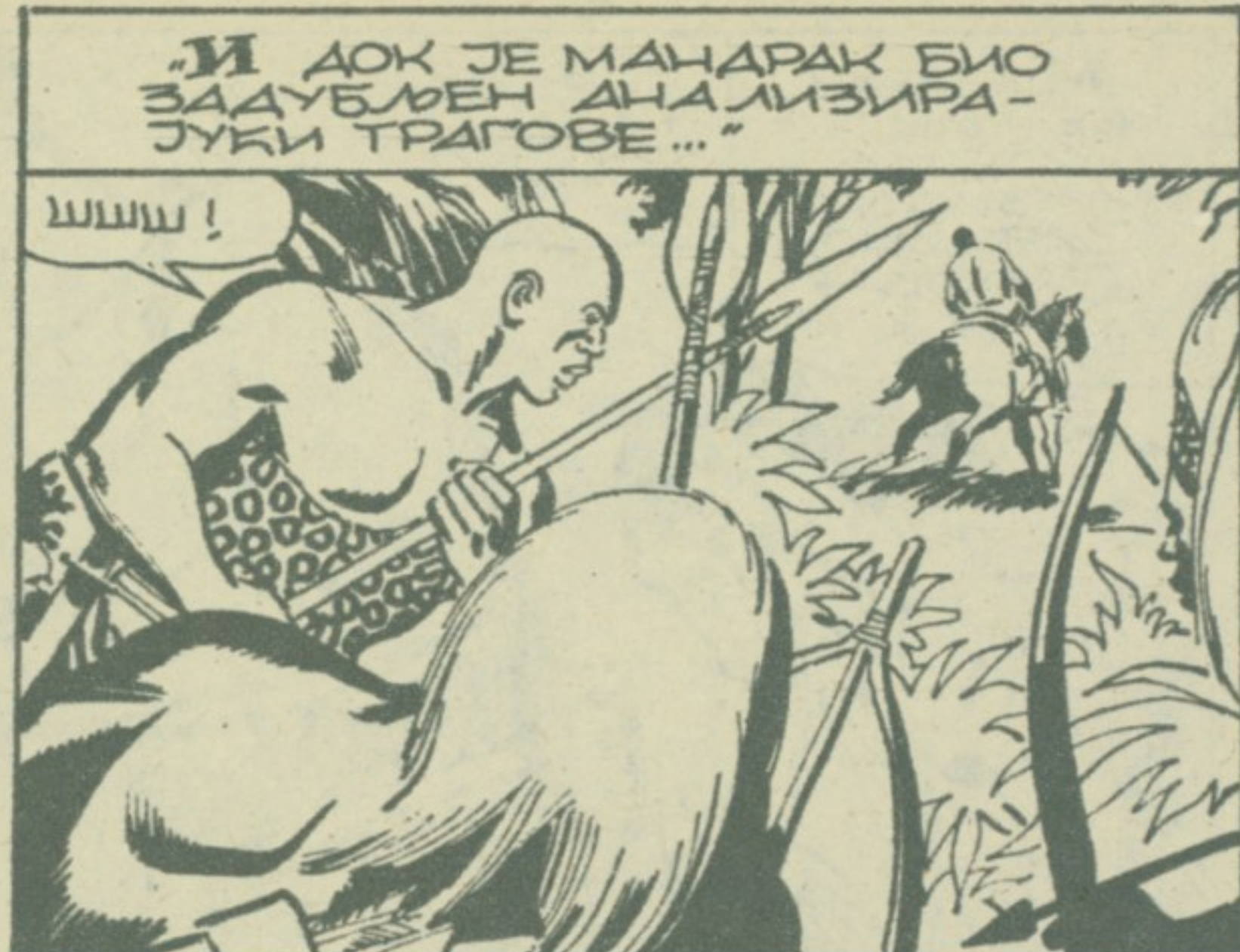

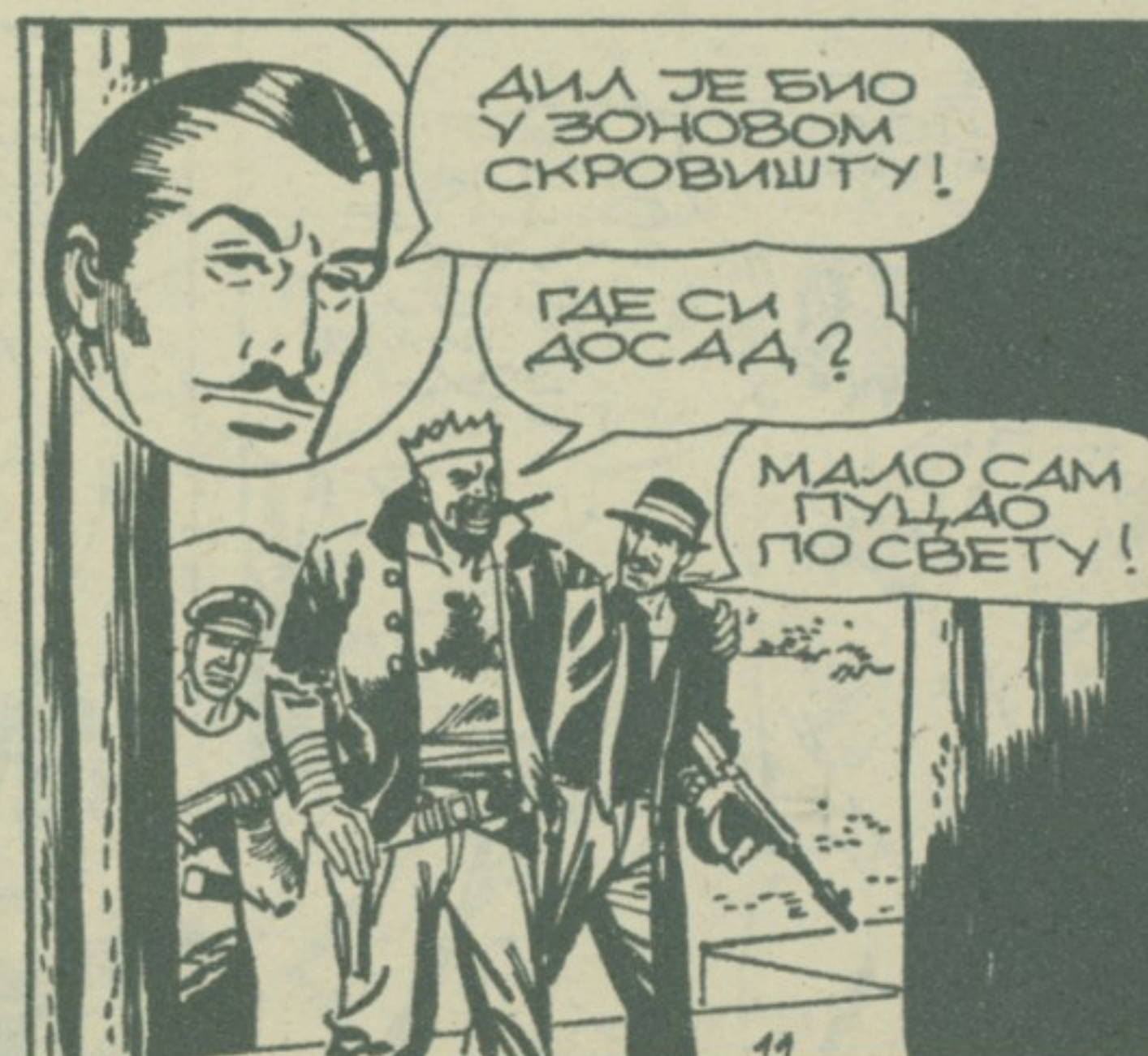

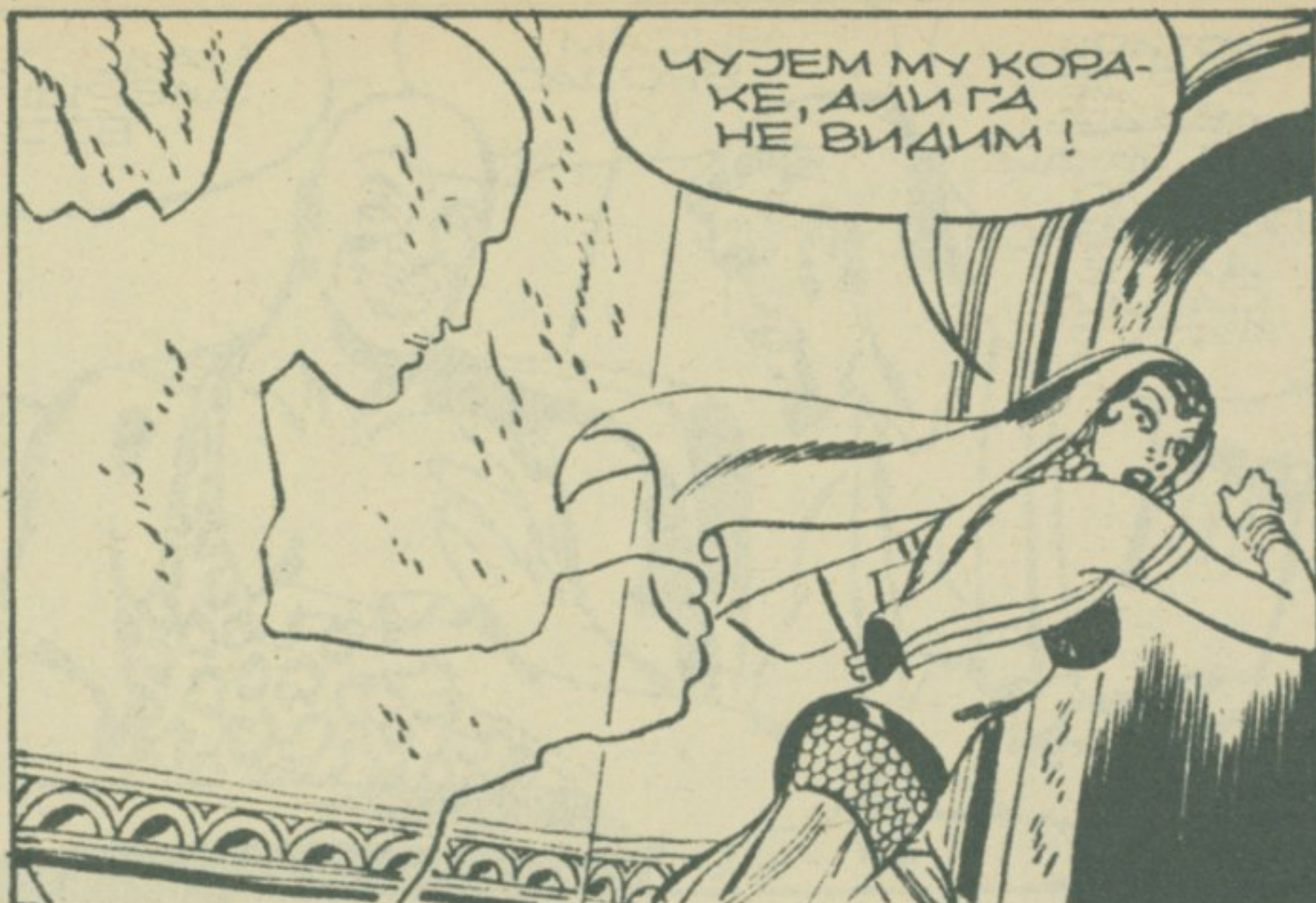

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРЖИНА

БИЛИ ЈЕ СКИНУО
СВОЈУ ОПРЕМУ И ДО-
ШУЊАО СЕ ДО ЗАМКА...

ХОКУ
ПРВО ДА
СЕ УВЕРИМ
ДА САМ У
ПРАВУ,
ПА ТЕК
ОНДА
ДА ПОЗО-
ВЕМ ДРУ-
ЖИНУ!

АХА!
НЕКО СЕ
ОВДЕ
КРИЈЕ

СТАНИ,
ДЕЧКО,
И НИШТА
ТИ СЕ
НЕКЕ
ДОГО-
ДИТИ

НЕКЕШ СЕ
ИЗВУКИ! ПОЛИ-
ЦИЈА ТЕ ВЕК
ТРАЖИ!

ХОКУ! ТИ
КЕШ МИ
БИТИ ТА-
ЛАЦ!

НА СРЕКУ, НИЈЕ
МЕ ПРЕТРЕСАО!
НАШАО БИ
ТОКИ-ВОКИ!

КАДА СУ СЕ КАСНИЈЕ
САСТАЛИ ОСТАЛИ ЧЛА-
НОВИ ДРУЖИНЕ...

НИ ТРАГА
ОД БЕ-
ГУНЦА!

МОЖДА
ЈЕ БИЛИ
НЕШТО
ОТКРИО

ЧАС КАСНИЈЕ...

СЕМИ, ТАТА ЋЕ СЕ
ВРАТИТИ КУКИ, А РУ-
ЧАК НИЈЕ ГОТОВ!

ОКЕЈ, ШЕЈЛА! АКО
СЕ БИЛИ УБРЗО НЕ
ПОЈАВИ, НАСТАВИКЕ-
МО ИСТРАГУ ПОПОДНЕ

ТЕК ШТО СУ ЗАВРШИ-
ЛИ С РУЧКОМ...

ШТА? АКО СЕ
НЕШТО ДОГОДИ
ТОМ ДЕЧАКУ...

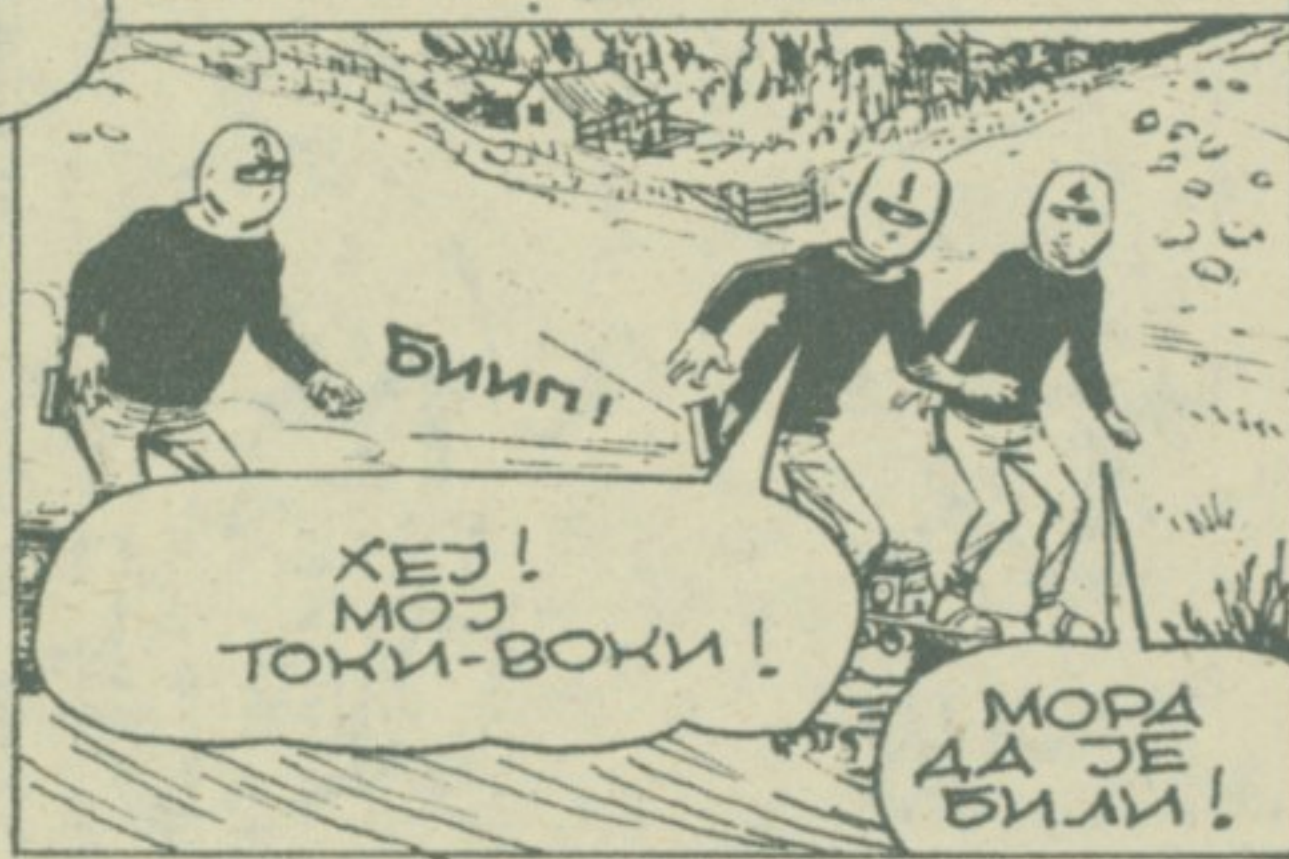
ПОЛАКО, ПАЖА-
НЕ! ОВДЕ ЈА
ЗАПОВЕДАМ!

БЕГУНАЦ ЈЕ УХВА-
ТИО БИЛА! МОРАМО
ДА ПРИХВАТИМО
СВЕ УСЛОВЕ
РАЗБОЈНИКА
ДА БИСМО СПА-
СЛИ ВАШЕГ
ДРУГА!

ЈАДНИ
БИЛ!

ЧИМ ЈЕ НАРЕДНИК БРУ-
СТЕР ИЗИШАО ИЗ КУКЕ,
СЕМИ И ШЕЈЛА САСТАЛИ
СУ СЕ СА ЕНГУСОМ...

БИИП!

ХЕЈ!
МОЈ
ТОКИ-ВОКИ!

МОРА
ДА ЈЕ
БИЛИ!

И ЗАИСТА...

НАЛАЗИМ СЕ
У НАПУШТЕНОМ
ЗАМКУ! РАЗБОЈ-
НИК ЈЕ ОТИШАО
ДА ТЕЛЕ-
ФОНИРА!

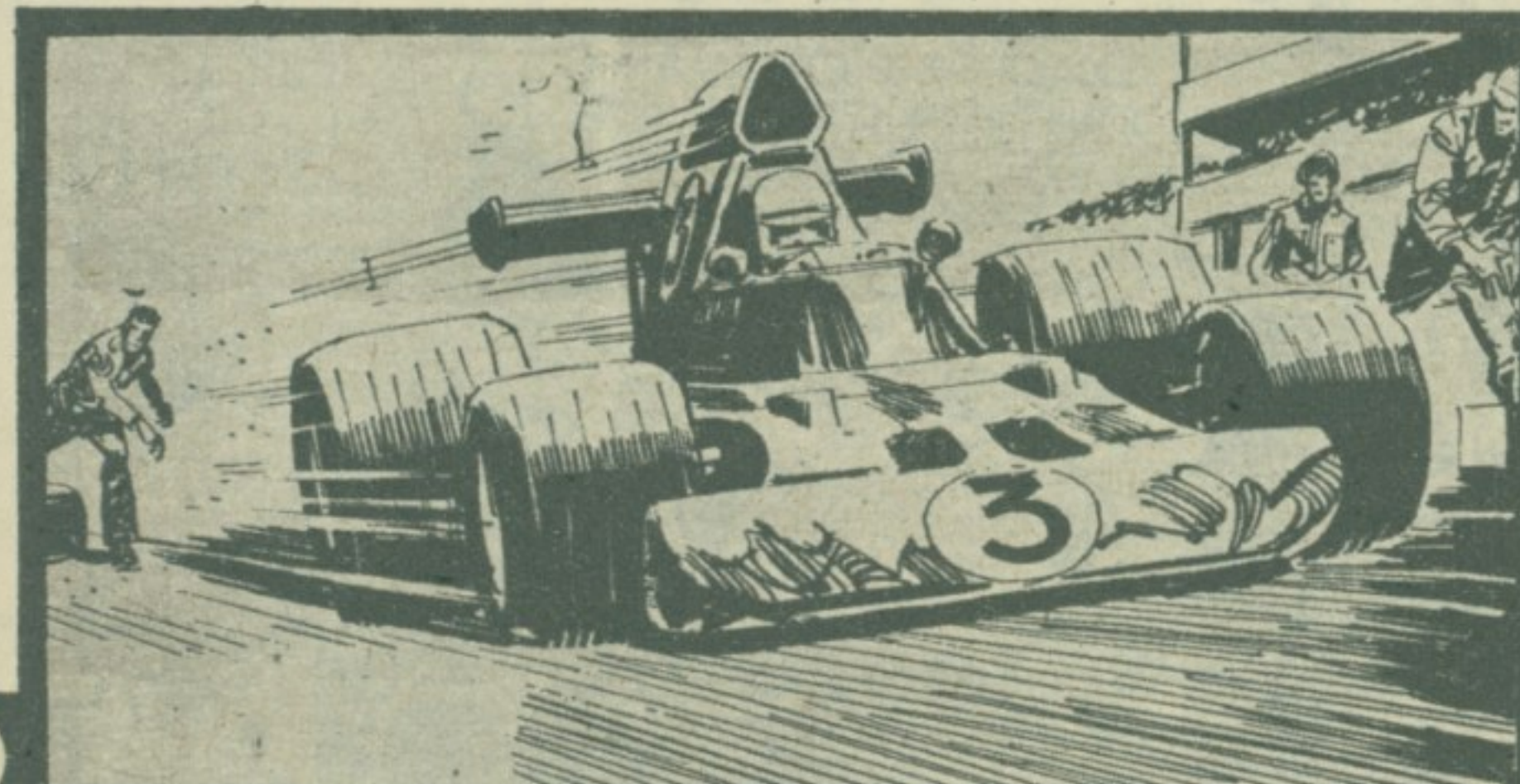
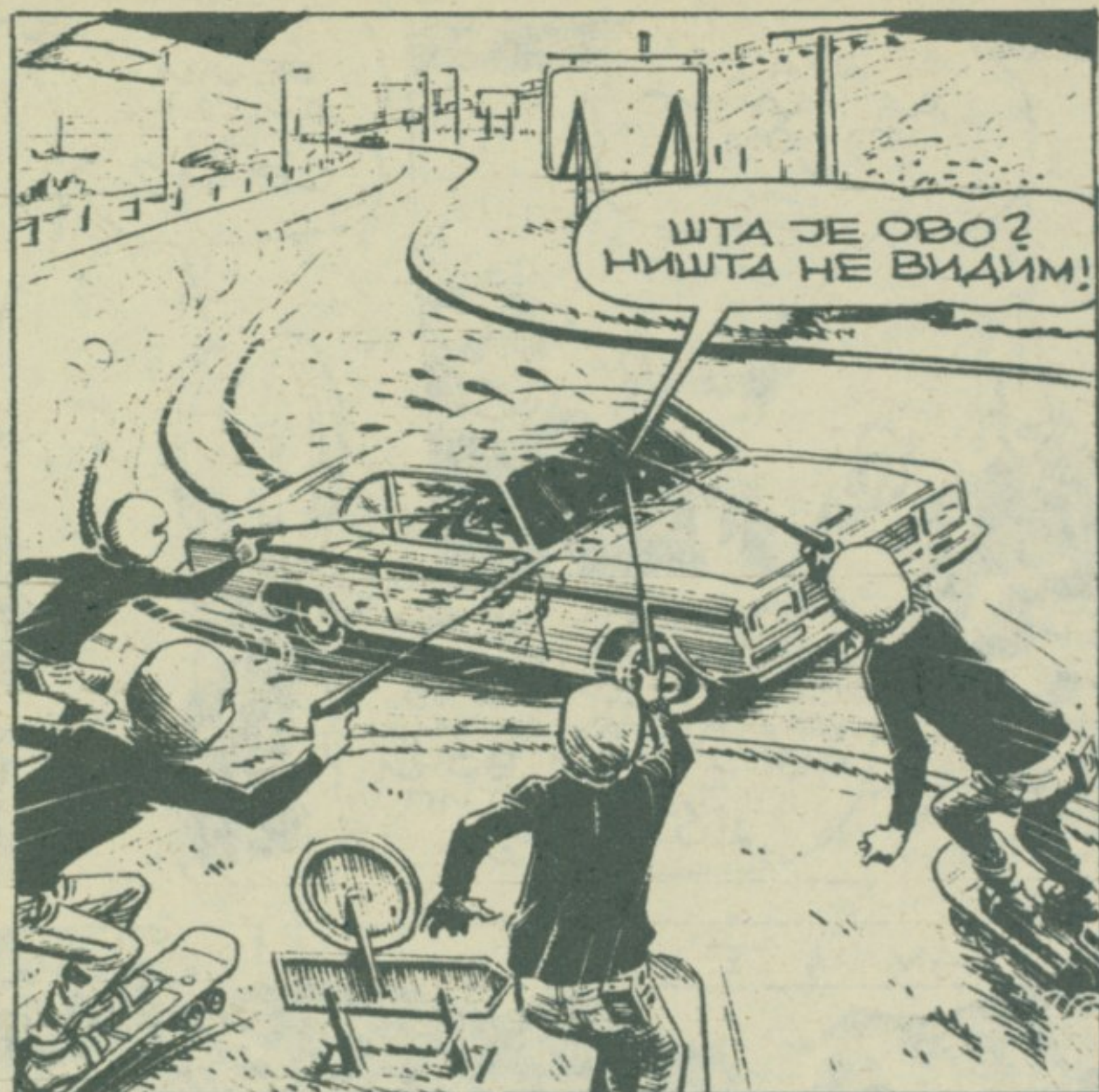
ЗНАМО!
УЦЕЊИВАО ЈЕ
МОГ ОЦА! ТРА-
ЖИ ДА МУ СЕ
ДА МОТОРНИ
ЧАМАЦ!

БИЛИ,
НЕ БРИНИ!
ДОЛАЗИМО
ТИ У ПО-
МОК!

СЛУШАЈ МЕ, СЕ-
МИ! У НАШЕМ
СКЛОНИШТУ НА-
ЛАЗИ СЕ ЈЕДАН
МОЈ ИЗУМ - ТЕЛЕ-
ДИРИГОВАНА БА-
ТЕРИЈА!

у идућем броју
Ас Траг Формен:
ДЕРБИ ДО
УНИШТЕЊА

КУНГ ФУ - ЗЛАТНИ РУДНИК

Сваки слободан трену-так Брус Ли је користио за вежбање кунг фуа. Постао је и врло марљив студент. Заволео је математику, природне науке, историју и филозофију. Човек да га не препозна. Раније се знојио са најпростијим једначинама, а сада је за две године с одличним успехом завршио школу. Уписао се на Универзитет у Вашингтону.

Шездесетих година Америку је захватила нова лудост — источњачке борилачке вештине. Широм зе-

Брус Ли је бриљао. Одушевио је гледаоце и стручњаке. Није промакао ни оку филмских бизнисмена, опазио га је Виљем Дозијер. Две године доцније понудио му је улогу у тв серији „Зелени обад“.

СВЕ ВИШЕ ПОКЛОНИНА

Ли је корачао степеницама успеха. Имао је све више ученика. Сви су хтели да уче код овог атлете; ви-

овај не помери, да невероватном снагом, ударцем 1 до 3 инча (са удаљености 3 до 8 сантиметара), одбаци праве грдосије и по четири метра, да изведе стој на само једном прсту руке. Уз пут је предавао оријенталну филозофију коју је веома добро знао.

Кад се посао разграњао широм САД, побунила се кинеска заједница, која је сматрала да белцима не треба одавати тајне источњачких борилачких вештина. Брусово дело прогласили су за издајство, па су изабрали извесног Вонг Цек Мана, пореклом из Хонгконга, да са делегацијом оде код Лија и уразуми га. Али, застрашивање није уродило плодом. Брус је претукао Вонга.

Послови су цветали, а Брус је непрестано вежбао. Ниједан слободан тренутак није пролазио, а да нешто не ради. Био је заражен кунг фуом. И за столом, док је јео, нагло би скочио и проверавао неки замишљени потез. Живео је за своју вештину.

Прича се и да је, пролазећи улицом, изненада изводио брзе ударе, док су га зачуђени пролазници посматрали.

НЕСПОСОБАН ЗА ВОЈСКУ

Упорним вежбањем Брус Ли је стекао изврсну снагу. Људи су му се дивили. Иза тога се, међутим, крило нешто друго. Наиме, није могао да пешачи на настави предвојничке обуке. Зато је сатима ходао.

Са 23 године морао је у војску. Предстојао му је одлазак на вијетнамско ратиште. Међутим, кад се појавио пред комисијом, од 12 студената, њега и једног фудбалера прогласили су неспособним. Добио је непрелазну оцену 4Ф. Очигледно је посреди био неки трик. Јер, Брус је пуцао од снаге и здравља.

Те године упознао је своју будућу супругу, Линду Емери, опет захваљујући кунг фуу. Она је чула за нову вештину, па је с једном пријатељицом, Кинескињом, дошла на тренинг Бруса Лија. Тада је интересовао само кунг фу, јер је њен учитељ увек био окружен лепим девојкама. Није ни слутила да ће убрзо са њим стати пред матичара.

Када је после једног тренинга позвао на вечеру, Линда је за ту прилику позајмила хаљину. Допао јој се, нарочито због разговора о филозофији и духовитости. Следеће године одлучили су се на брак. Брус није волео одела али је за

ту прилику ипак позајмио једно, јер је своје заборавио. Узео је и туђи прстен. Венчали су се у протестантској цркви, иако му је отац био будист, а мајка католикиња. Линдина мајка била је против, али то није помогло.

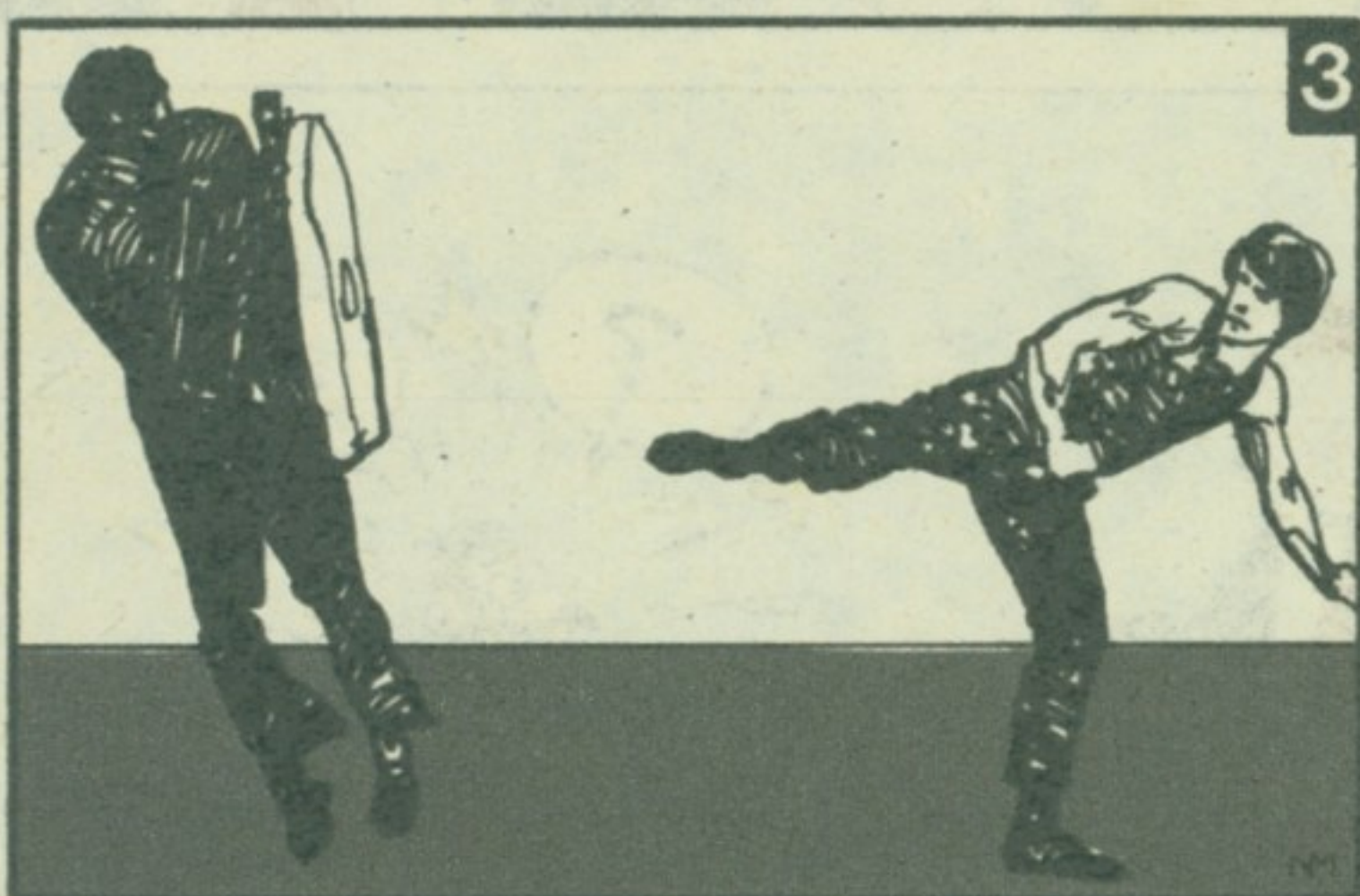
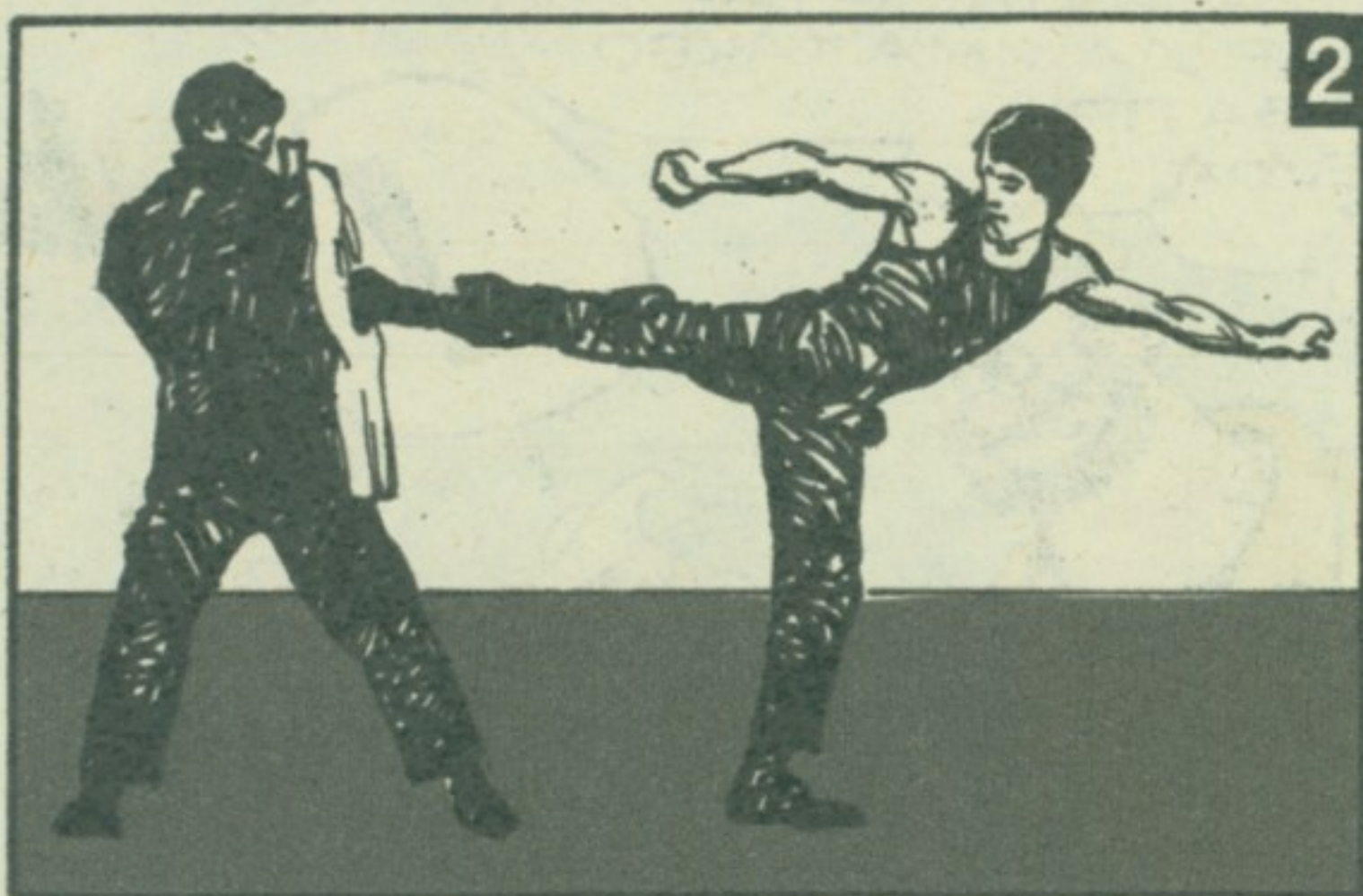
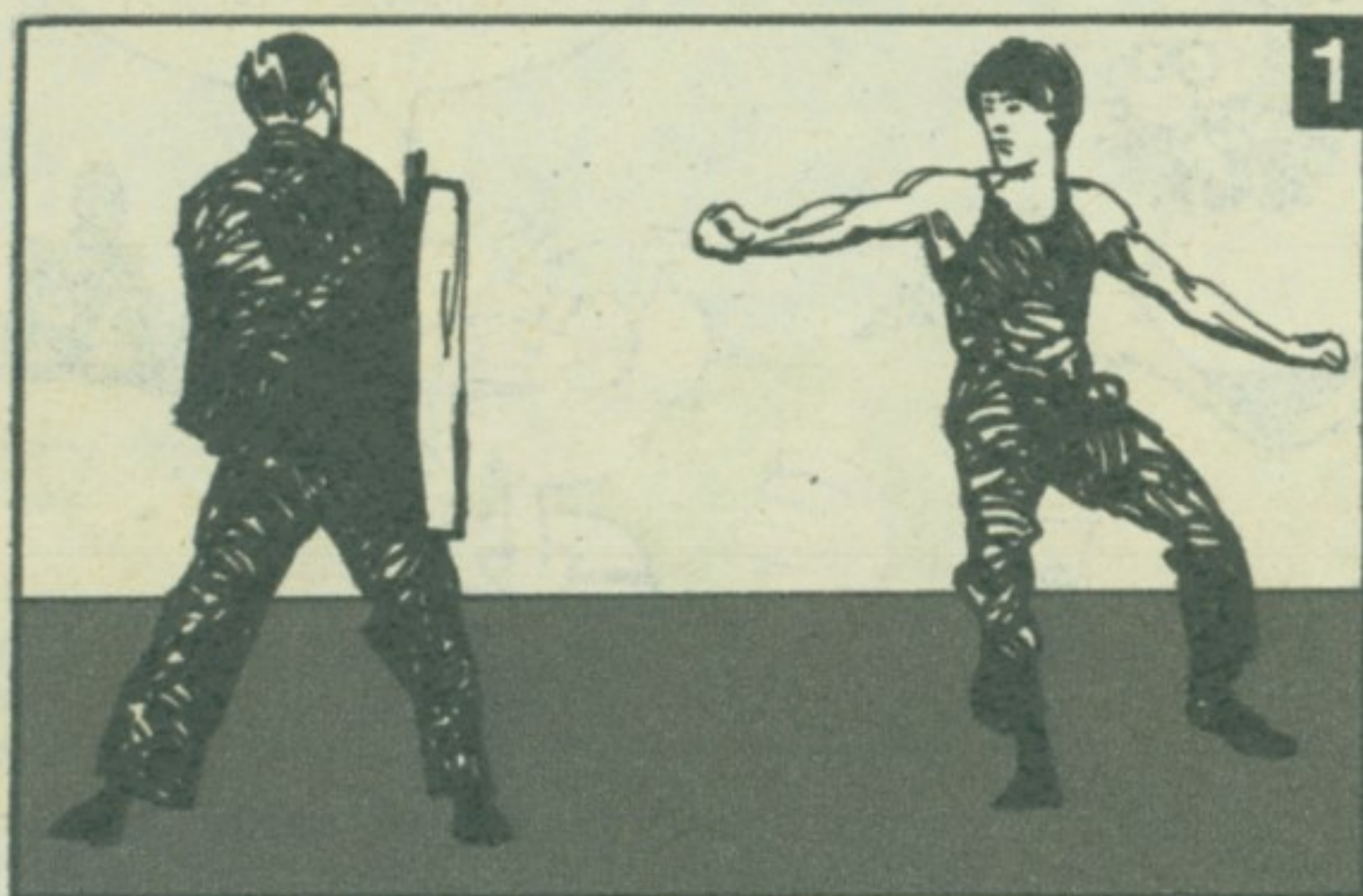
Младенци су били бескућници. Сместили су се код Џемса Лија. Међутим, те године им се осмехнула срећа. Брус Ли је одушевио на међународном првенству САД у Лонг Бичу, па су га очекивале филмске понуде.

ПОДУЧАВА ГЛУМЦЕ

У Хонгконгу Брус је снимио двадесетак филмова. Ипак, обрадовао га је позив Дозијера који му је послао и 1.800 долара аконтације.

ра измирио је дугове и отворио клуб у Лос Анђелесу. Ту су убрзо нагрнуле филмске звезде. Роман Полански је чак из Швајцарске долазио на часове! Међу првима дошао је и Џемс Коберн кога је Ли одушевио ударцем „1 до 3 инча“. То је привукло и друге познате личности: Елке Зомер, Џемса Гарнера, продуцента Вајнтроуба и друге. Међутим, најдражи ученик му је био Стив Мек Квин са којим се и спријатељио. Чланарина за његов клуб

мље отварани су клубови. Брус је у томе видео своју прилику. На интернационалном шампионату САД 1964. одржана је прва јавна демонстрација кунг фуа.

соког 171 сантиметар и тешког 65 килограма. Прочуо се снагом и брзином и изводио права чуда. Могао је веома хитро да скине човеку новчић с руке, а да се

Требало је да игра у филму „Син број 1“. Али, тај филм никад није снимљен...

Брус је добио улогу у серији „Зелени обад“. Играо је шофера који демонстрира борилачке вештине. Једино је он добио повољну оцену критике. Од хонора-

била је све већа. Од тих пара, слично Мек Квину, купио је брзи аутомобил „порше“. Уживао је у брзој возњи. Али никако да добије праву филмску улогу. За то време чекања, цвetaо је једино посао са кунг фуом.

Одбио је неколико филмских понуда, и отишао у Хонгконг. Тамо је хтео да окуша срећу. На поласку је изјавио да ће се вратити као велика звезда. То се и обистинило.

Кад је приспео у Хонгконг чекало га је изненађење. Телевизијска серија „Зелени обад“ прошла је готово незапажено у САД, а на Далеком истоку пунила је благајне. Дочекала га је права армија новинара, фоторепортера, знатижељника. У биоскопима су приказивали и његове старе филмове.

То му је дало снаге да се врати у Америку. Надао се успеху али поново није имао среће. Осим, што је пропацирао »jeet kune do« (његов стил кунг фуа, обогаћен искуствима из свих борилачких вештина). У филму „Кунг фу“ главна улога поверена је Дејвиду Карадину и Брус је био у његовој сенци. Морао је да схвати да је превише Кинез, да би овде успео. Поново се вратио у Хонгконг.

НЕМА ТРИКОВА

Као малишан, Брус Ли је снимао за Рун Рун Шоа. У међувремену, у Хонгконгу послове је развио други продуцент, Рејмонд Чоу,

али су уговори били на шест година. Ли се прикљонио овом другом.

Одмах је отишао на Тајланд јер се тамо снимао „Велики газда“. Филм је сниман у селу Панг Чонг код Бангкока где су услови за рад били неподношљиви. Ли је, међутим, све храбро подносио.

Пратили су га малери: већ првих дана посекао се на боци. Овде није било трикова, као у Холивуду, где су флаше пластичне. И туче су биле истинске. У дворане хонгконшких биоскопа долазили су и мајстори борилачких вештина. Њима се нису могле продавати намештене туче из западњачких студија.

Сцене борбе трајале су дуго. Осим тога, снимање су статичним камерама што није било уобичајено. У холивудским студијама камере су биле покретљивије — приказивале су како нападач почиње ударац, а затим се брзо укључивала камера с леђа која је дочаравала тобожњи додир и пад „жртве“. Коришћени су и други трикови: успорено снимање, брзо емитовање...

Брус Ли је био против тога. У његовим филмским борбама камере су биле причвршћене и све се одвијало пред њима. Снимало се без прекида, а ударци нису заустављани. Наравно, за тако нешто бирани

Режирање и кореографија сцена борбе биле су Брусова специјалност. Он је хтео да све буде савршено. Није му било тешко да поједине сцене понавља по неколико пута, све док не изведе беспрекорно оно што је наумио. Свака борба је претходно испланирана до танчина на папиру: разрађен је сваки покрет, угао напада и одбране.

СЕЦИ, БОБ!

У филму „На змајевом путу“ двобој Бруса Лија и мајстора каратеа Чака Нориса описан је на 20 густо куцаних страница! Ништа није препуштено случају. Цео филм има 30 сцена борби, од којих је свака другачија, зависно од противника Бруса Лија.

Филм се завршава „гладнаторским“ окршајем у римском Колосеуму. Тврди се да је то најбоља борба која је икад пренета на целулоидну траку. И ако није најбоља, сигурно је најжешћа и најдужа — траје 15 минута. „Кунг фу саплаиз компани“ из Хонгконга је само њу преснимила и продаје је заинтересованима, не могавши да задовољи све наручиоце.

Реално одвијање борбе пред камерама збуњивало је партнере Бруса Лија. У филму „У змајевом гнезду“ с њим је играо познати амерички каратиста Боб Вол. Ево, његове приче:

„После страховитог удараца ногом у груди, који сам добро осетио и поред штитника, одлетео сам неколико метара и побарао десетак људи. Требало је да устанем сав разбешњен, дограбим две боце, разбијем их и њима нападем Бруса. Просто сам се уплашио кад сам их ударио једну о другу. Боже мој, па оне су праве! У филмовима се, иначе, користе имитације стакла.

Стао сам као укопан, збуњен тим сазнањем. Тада сам чуо глас режисера: „Сеци Боб!“ Уто је и Брус довикнуо: „Хајде, нападни ме!“

Јурнуо сам. Више се не сећам како ми је избио стакло из руку, али сам у трен ока био разоружан. А нисам, верујте, лако збуњив. Победио сам на многим карате турнирима.“

ЗЛАТНЕ РИБИЦЕ У ПОТОКУ

Вративши се после завршетка филма „Велики газда“, Брус Ли је упознао лице и наличје славе. Купио је вилу у ексклузивном делу Хонгконга. Да би се одбранио од обожаваатеља, саградио је зид висок два метра! Кућа је имала 11 соба, велики парк и поточић у коме су пливале златне рибице.

Сви су желели да га виде, загледају, додирну.

„Велики газда“ је напунио благајне биоскопа. Улазнице су код препродаваца биле чак 18 пута скупље! За 19 дана приказивања зарађено је 3,2 милиона хонгконшких долара.

који је основао компанију „Голден Харвест“. Настала је трка за Лијем. Обојица су нудили по 7.500 долара по филму, знатно мање од холивудских продуцената,

су мајстори каратеа, људи који су могли да истрпе снагу удараца.

Таква непосредност и истинитост наишли су на повољне оцене критичара.

БУЋЕЊЕ ПОСЛЕ ЗИМСКОГ СНА

ФУРУНИЦЕ СМЕЋЕ БОЈЕ

КАКО СЕ НЕ СМРЗНУ ПОЛАРНЕ ЖИВОТИЊИЦЕ КОЈЕ ЗИМСКЕ МЕСЕЦЕ ПРЕСПАВАЈУ? ТАЈНА ПРИРОДЕ ОТКРИВЕНА ЈЕ ТЕК НЕДАВНО.

Још у 4. веку пре нове ере допр је Грк Питијас из Масилије (данашњи Марсеј) надомак Северног пола, Арктика. Јужни пол или Антарктик био је непознат све до краја 19. века, када су на њега крочили истраживачи Кристенсен и Боргревник. Сви ти први истраживачи сусрели су се са бројним животињама које обитавају у овим леденим пределима сасвим нормално. Међутим, тајна њиховог опстанка на температурама које се спуштају и до минус 65 степени откривена је тек у новије време.

Заиста, када се зна да телесна температура једног поларног мрмота, на пример, износи око 38 степени, баш колико је топло и тело свих осталих сисара, па и оних који живе у тропским пределима, човек не може а да се не запита како опстају ови житељи снежних пространа. Јер, ово значи да је њихов организам у стању да поднесе температуру разлику од преко стотину степени!

Многи од њих, нарочито ситни сисари као што су глодари и бубоједи, најхладније зимске месеце преспавају. слично добром, старом меди из наших шума. То значи да се температура њиховог успаваног организма толико спусти да се приближи нули! Кад дође време буђења, нервни систем ових

снежних животињица реагује тако што „нареди“ кожи да се најежи — то је најпростији начин загревања.

Али, доказано је да је жење може да обезбеди само минималну количину калорија, а да се тело загреје до природне топлоте од 38 степени, потребно је знатно више. Одакле животињама та енергија после зимског сна у којем се и не мичу, а камоли нешто једу и пију?

Научници су још поодавно приметили да животиње које падају у зимски сан имају на одређеним деловима тела, између лопатица и око великих крвних судова, наслаге такозваног „смеђег масног ткива“. Структура тих „јастучића“ откривена је тек недавно: установљено је да њихова смеђа боја потиче од великог броја митохондрија, делова ћелија које обезбеђују топлоту. То значи да је једина функција овог смеђег масног ткива да буде — телесна „топлана“!

Иначе, смеђе масно ткиво није „привилегија“ само животиња које зиму преспавају. Њега има и новорођенче и то зато што оно не може да се најежи. Ова врста масних наслага која се код беба јавља у пределу између лопатица, око врата, зглавака и артерија, касније ишчезава, тако да је одрасли људи немају.

ЧУДЕСНЕ И ТАЈАНСТВЕНЕ ЖИВОТИЊЕ

Х. Менцел-Тетенборн и
Гинтер Ратке у преводу
др проф. Стјепана
Чанађије

У издању „НАРОДНЕ КЊИГЕ“

Познајете ли чудесне и тајанствене животиње из степа, савана, прерија, прашума и џунгла, полупустиња и пешчаних дана? Познајете ли животиње из високих планина, листопадних и мешовитих шума, гајева и шикара, мочвара и ритова, оне из воде и леда? Ево јединствене прилике да сазнате о њима све што нисте знали! Ево прилике, за све вас, који се интересујете за чудесне и тајанствене животиње. А њихов свет је пун чуда и тајни.

Уверићете се и сами читајући ову занимљиву књигу.

САЗНАЋЕТЕ СВЕ О ДЕЧИМ ВРТИЋИМА ПИНГВИНА У ВЕЧНОМ ЛЕДУ
АНТАРКТИКА, О НАПОРУ ВЕВЕРИЦА И ХРЧКОВА ОКО СПРЕМАЊА ЗИМНИЦЕ,
О НЕВЕРОВАТНИМ ЛЕТАЧКИМ СПОСОБНОСТИМА ПТИЦА СЕЛИЦА, О
ПРОДОРНОМ ЛЈУБАВНОМ ЗОВУ ВЕЛИКОГ БУКАВЦА И О МНОГИМ ДРУГИМ
ЧУДИМА ИЗ СВЕТА ЖИВОТИЊА.

Књига је богато илустрована фотографијама, штампана је ћирилицом, формата 24 x 30 см,
на 322 страна, у тврдом повезу, са заштитним, вишебојним омотом.

НАРОДНА КЊИГА — БЕОГРАД, Шафарикова 11 НАРУЧБЕНИЦА I

Овим неопозиво наручујем
ЧУДЕСНЕ И ТАЈАНСТВЕНЕ ЖИВОТИЊЕ

1. ЗА ГОТОВО — по цени од 450 динара, уз попуст од 5% тако да ћу износ од 427,50 динара платити поштару кад ми уручи књигу.

2. НА ОТПЛАТУ — по цени од 450 динара, коју ћу вам отплатити у четири месечне рате по 112,50 динара. Рате ћу уплаћивати до 10-ог у месецу, све до исплате целе суме.

(Презиме, очево име и име)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Радна организација у којој је купац запослен)

(Овера радне организације
за купце на отплату)

(Потпис купца, бр. лк. и
где је издата)

М. П.

Купци на отплату оверавају наручбеницу у радној организацији где раде а пензионери при куповини на отплату прилажу претпоследњи чек од пензије.

У случају спора надлежан је Општински суд у Београду.

Књигу можете поручити:

— Код издавача „НАРОДНА КЊИГА“, Београд, Шафарикова 11

— У Салону „Народне књиге“, Цетињска 6. Чланови Клуба читалаца „Народне књиге“ приликом куповине за готово добијају стални попуст од 20%.

У нашим пословницама у:

— Новом Саду, Трг Братства и Јединства 5

— Смедереву, Липе, Маршала Тита 50

— Лесковцу, Вождова 9

— Ченти, Жарка Зрењанина 64

— Скопљу, Бит Пазар, 55.

ЈА, КЛАУДИЈЕ!

ЕНГЛЕСКА ТЕЛЕВИЗИЈСКА СЕРИЈА РАЗЛИКУЈЕ СЕ, У НЕКИМ БИТНИМ ДЕТАЉИМА, ОД ИСТОРИЈСКЕ ИСТИНЕ.

Римска Република почетком нове ере господарила је читавим Средоземљем. Владала је свим приобалним земљама, али са нестабилним границама на северу, нарочито на обалама Рајне и у Панонији, где су римске легије на „Лимесу“ — војној граници — све чешће сачекивале најезде народа са Истока.

У време грађанских ратова нарастале су неправде чак и за оне који су по класној структури били неправедни. Отимачине, убиства, незаконито конфисковање имовине, неправични разрези пореза, насилна одузимања жена, бескрупулозна удаја или преудаја кћери и жена — све је то мгло да изгледа као знак да Рим пропада и да се неће одржати пред великом најездом народа са Истока.

Међутим, није било тако. Римска империја одржала се још више од четири века и успела је, својом моћном државном организацијом, да прихвати и асимилира многе друге народе, да пренесе традицију државе, културе, новоприхваћену хришћанску религију и језик — латински — који ће дуги низ векова да буде језик историје, науке, културе.

Аутсајдер постаје владар

Телевизијски гледаоци, и млађи и старији, са интересовањем су пратили серију „Ја, Клаудије“ и у њој приказану историју породице — династије Јулија — Клаудије. Ова лоза почиње Октавијаном, унуком великог римског војсковође и државника Јулија Цезара. У ТВ серији то је породица у којој будућност династије обезбеђује Октавијанова супруга Ливија, која ће усмртити читаву његову породицу из првог брака, све супернике и пријатеље — да би обезбедила престо своме сину Тиберију, једном од најбољих војсковођа на римским границама према најездама Гота, Германа и осталих народа који су прогирали у Италију, Галију, Средњу Европу преко Панонске низије.

Ливијина тровања историјски нису доказана, али је збиља чудно како су брзо и лако умрли Октавијанови унуци, рођаци или зет — војсковођа Агрипа...

Клаудије је био Ливијин унук од њеног другог сина Друза, који је такође био убијен у овим породичним обрачунима. Због своје говорне мане и слабуњавости — међу римским грађанима, где је мач често био главна играчка целог живота — Клаудије се рано спредао за књигу и, њој захваљујући, постао један од најобразованијих људи свога времена. Одлично је говорио грчки и етрурски језик (народа који је живео у Италији пре стварања римске државе).

Можда баш због тога што је био „аутсајдер“ Клаудије је и дошао на власт јер није био умлаговремено

убијен од својих противкандидата.

Уз образовање, Клаудије је поседовао и приличну памет, као и жељу да настави Октавијанову идеју о проширењу и учвршћењу Римске империје. Ни Октавијан, ни Тиберије, ни његов сестрић Калигула, као и Клаудије напоследку — нису били римски императори. Демократска традиција је била јака, па су имали само титуле принцепса, или августа — које им је додељивао Римски сенат.

Коњ проглашен за — сенатора!

После смрти Октавијана и Тиберија — на власт је дошао један нови и много лошији Гај Јулије Цезар, који је носио надимак Калигула — што у преводу значи „чизмица“. Име је добио уз свог оца, чувеног војсковође Германика

(Клаудијовог брата, који је свог малог сина водио у ратове против Германа на Рајни). Калигула је био љубимац војника који су весма утицали да он буде изабран за Тиберијевог наследника.

Случај је хтео да новоизабрани принцепс буде, у ствари, душевни болесник. Злоупотребе власти биле су тако страховите, да нико нормалан није могао пренаћи логична објашњења. Постао је неограничени владар Империје, прогонећи и убијајући сваког на свом путу. Доби увердио и понизио сенат прогласио је и свог коња за сенатора — који је такође присуствовао седницама! За врло кратко време потрошио је новац из богате државне благајне коју су напунили Октавијан и штедљиви Тиберије.

Онда су расписани нови порези: почеле су заплене имовине незини оптужених, директно плаћање људи — који су убијани без суда. Тиранин Калигула остваривао је

свој лудачки бес само четири године, па је 41. године нове ере убијен у завери Гарде преторијанаца — елитних јединица које су штитиле Рим и државну управу.

Преторијанци и њихови генерали и касније ће бити главни фактори за одређивање будућих господара Империје. Они су довели на власт и Клаудија, иако је сенат намеравао да Рим опет прогласи за републику.

Клаудије је био Калигулин стриц, по годинама доста старији од њега. Наравно, преторијанци су после проглашења Клаудија за владара — добили награду од по 15 хиљада сестераца, што је за оно време био веома велики новац.

За време Клаудија сенат је постао поново врховни орган државе али је Клаудије — иако никада није био ратник — успео да обезбеди подршку римских легија. Наравно, оне које су биле далеко од Италије — најпре су се побуниле.

НАСЛЕДНА ВЛАСТ

Већ десетак недеља у библиотекама је тешко пронаћи роман Роберта Гревса „Клаудије и Месалина“. Појасло је интересовање ученика за историју старог Рима, а покренула га је енглеска ТВ серија „Ја Клаудије“. Она је начињена са одличном глумачком екипом, у објектима који су сигурно веома скупи, а који би требало да нам дочарају историју када је Римска Република почињала да постаје нека врста монархије. Римско робовласничко друштво уређење обезбеђивало је демократију — за робовласнике. Међутим, она је од Цезаровог унука Октавијана, лагано али сигурно, уз помоћ метода који су били уобичајени за настајање свих монархија, започела да обезбеђује рођачку наследност владалачког звања.

али су касније пристале, после богатих поклона, да признају новог принцепса и августа.

Несуђени научник Клаудије бирао је и чудне пријатеље. Неки од њих били су ослобођени робови. По ондашњем обичају женио се три пута. Најчувенија је била његова друга жена, Месалина, која је натерана да изврши самоубиство, јер се по други пут удала, иако је Клаудије још био жив!

Трећа жена, такозвана Агрипина Млађа, била је заправо његова врло блиска рођака ћерка његовог брата Германика. То је била Агрипина која је сплеткама и убиствима натерала сенат да призна тај брак. Натерала је и Клаудија да усвоји њеног сина из првог брака Луција Домиција Агенобарба — који је у историју ушао као Нерон Клаудије Цезар.

Чим је тај посао свршила — Агрипина Млађа је отровала свога мужа. Дотле су већ били придобијени и преторијанци па су нагнали сенат да Нерона призна за новог римског императора.

Друга половина 16. века је време владавине првих Хабсбурговаца у Хрватској који настоје да што брже и боље централизују власт. Турци су и даље велика опасност па се краљевска власт ослања на племство и свештанство које ужива разне привилегије и сва политичка права. Ништа мања опасност претила је и од угрожених хрватских и словеначких кметова и Хабсбурговци се у страху од обесправљених и осиромашених маса, опет уздају у свештенство и племство. Сем великих намета, бедни домови кметова изложени су и непрестаним турским упадима и пустошењима.

Међутим, невоље су постале неиздрживе када је озлоглашени угарски великаш Фрањо Тахи постао власник Штатенбрека, код Птуја, и једног дела властелинства Сусједграда и Доње Стубице. Покушао је да прошири своје имање на штету сувласника ових властелинстава — Уршуле Мекницер и Грегоријанца. Тако је између њих дошло до оружаног сукоба у који су увукли и своје кметове. Фрањо Тахи, у незадрживом бесу, врши све јачи притисак на сељаке који, немоћни да одговоре на све његове захтеве, подносе тужбе краљу. Али, краљ се оглушио о тужбе обесправљених и њима не преостаје ништа друго него да се побуне.

У пролеће 1572. године оснивају Сељачки побуњенички савез и почињу да припремају устанак у Загорју, Посавини, Штајерској и Крањској. Вође су им Матија Губец, Иван Пасанец, Иван Могачић и Илија Грегорић, искусни ратник Војне крајине. Тако је борба против Фрање Тахија прерасла у општи устанак против племства у то под геслом — **за старе правце**. Желели су да се врате на старе новчане дажбине и кулук властели, која је била уобичајена од 13. до 14. века, као и укидање ограничења трговине.

У лето исте године кметови су заузели Сусједград, Доњу Стубицу и Леград и протерали Тахијеву породицу. Поткрај године освојили су и Штатенберг. Хрватски племићки сабор прогласио је побуњенике за велеиздајнике па вође побуњеничких кметова одмах позивају народ на општи устанак који је почео 29. јануара 1573. године. Букнуо је истовремено у целом Хрватском загорју и јужно од Саве око Мокрица, Самобора, Окића, Јastreбарског као и у Штајерској. Побуњене словеначке кметове водили су Павлао Штерц и Кукец. Устанак је захватио кметове око Пазина, Шкофје Локе, на Красу и у Међимурју. Бунтовно расположење проширило се чак до Горице, Камника и Птуја.

Са пет до шест хиљада људи Илија Грегорић се упутио према Севници, долином Саве, да би се састао са словеначким побуњеницима. Међутим, на устанике у Крањској и Штајерској утицао је и те како пораз који су доживели неки од њихових одреда када их је напао Јосип Турн. Грегорић је дознао за овај пораз кад је стигао у Севницу и пожурио да се састане са кметовима које је водио Павлао Штерц. Тада је процурила тајна вест да су у Штајерску упали Турци, устаници су се разбежали а Штерц је ухваћен. Илија Грегорић је узалудно покушавао да га ослободи, а онда је одступио према Загорју. Ухваћен је ускоро у близини Иванића.

У то време подбан Гашпар Алапић, са коњицом Зринског и грофице Ердеди, разбија буну у Хрватској. У крвавој четворочасовној борби код Доње Стубице, где је било окупљено око 10 хиљада побуњеника, банска војска је 9. фебруара задала последњи ударац кметовима. Могачић је погинуо, а Губец и Пасанец су заробљени и погубљени у Загребу.

Тако је велика сељачка буна угушена у крви. Претрпела је неуспех као и сви сељачки устанци тога времена јер још није било услова за обраћање феудализма, али је оживела борбу за социјална права и слободу.

Veselinović B.
78.

ХРВАТСКО - СЛОВЕНАЧКА СЕЉАЧКА БУНА

ЗА СТАРЕ ПР

РАВИЦЕ

ЖИТ-СТРАНА

ШЕЈЛА (SHEILA)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПЕВАЈУЋИ НА КИШИ (SINGIN' IN THE RAIN)

Музика: Н. Браун
(Brown)

Текст: А. Фрид
(Freed)

Пева: Шејла

*I'm singin' in
the rain
Just singin' in
the rain
What a glorious
feeling
I'm happy again
I'm laughing at
clouds
So dark up above*

*The sun's in my
heart
And I'm ready
for love
Let the stormy
clouds chase
Ev'ry one from
the place,
Come on with
the rain:
I've a smile on
my face
I'll walk down
the lane
With a happy
refrain
And singin', just
singin' in the rain*

*Why am I smilin'
and why do I sing
Why does December
seem sunny as spring
Why do I get up each
mornig to start
Happy and het up
with joy in my heart
Why is each new
task a trifle to do
Beacause I'm living
a life full of you...*

ЗЛАТНИ ПРСТИ

После многих лутања и трагања за диско-кућом, зајечарска група ЗЛАТНИ ПРСТИ најзад је наишла на разумевање у продукцији Југотона и снимила нови хит „Играј реге“. На Б страни плоче је исто тако добра нумера „Правна ствар“.

Момчило Раденковић, вођа групе који свира соло-гитару, пева и лише већину композиција, основао је овај састав још у средњошколским данима. С њим у групи су још његов брат Слободан који свира бас-гитару и пратећи је вокал, Драган Багало је за клавијатурама а понекад и компонује, док је Драган Трајковић бубњар. Први званичан наступ ЗЛАТНИ ПРСТИ су имали на Зајечарској гитаријади, а први

Адреса: група ЗЛАТНИ ПРСТИ, Варшавска бр. 14, 19000 Зајечар.

успех постигли су на фестивалу у Суботици „Омладина 75“. Одмах после Суботице снимили су прву плочу „Буди храбра“ која је продата у скоро сребрном тиражу. ЗЛАТНИ ПРСТИ су тада већ имали довољно материјала да сниме један ЛП па су то и учинили. На њему су се нашле композиције „Желим“, „Дођи у живот мој“, „Прича о мени“, које су једне од првих композиција написаних у фанки-ритму код нас. Трећа плоча, сингл „Реших да се женим“, рађен је у сарадњи са Корнелијем Ковачом коме се допало музицирање ових младића.

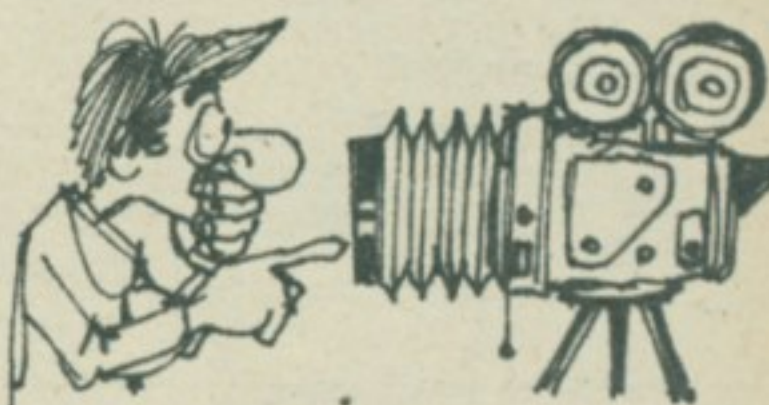
Занимљиво је да се група одлучује за снимање плоче тек када једну песму свира пред публиком и види да јој се она допада. Када говоримо о музици ЗЛАТНИХ ПРСТИЈУ не можемо рећи да припада овом или оном стилу јер у њиховим композицијама има и рока и фанки и реге-ритма.

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Сава из Оцака, Ивица из Шибеника, Коле из Скопља, Драгор из Приштине и многи други наши читаоци желе да знају где могу да набаве приручник по којем би учили да свирају на гитари.

У „Музичком магазину“, на Теразијама 12, у Београду, можете купити два уџбеника намењена почетницима. То су: „Школа за гитару“ (1 део) од Др Јована Јовичића и „Сувремена нотална школа за гитару“ (за самоуке) од браће Винченца и Марка Јеличића.

Слободан из Аранђеловца наћи ће у истој радњи уџбеник „Школа за хармонику — дугметару“ од Крњевца.

ЗДРАВКО ЧОЛИЋ

Својеврстан југословенски рекорд који је прошле године забележио **ЗДРАВКО ЧОЛИЋ** првом ЛП плочом „Ти и ја“ највероватније ће ускоро бити оборен. Познато је да је овај Сарајлија једини домаћи интерпретатор забавне музике коме је пошло за руком да прода 50.000 великих плоча. За овај успех награђен је платинастом плочом. Још једну може очекивати већ за неколико месеци, јер је први тираж његове друге плоче под називом „Ако приђеш ближе“ одавно распродат. О тој плочи, која се појавила почетком ове године, Здравко каже: „Нисам нимало изненађен тако великим интересовањем дискофила. То сам и очекивао јер је ова последња плоча моје најбоље остварење. Пет композиција је написао Корнелије Ковач. Аутори осталих нумера такође су проверена композиторска имена: Арсен Дедић, Кемал Монтено, Ранко Бобан, Слободан Ковачевић и Јосип Бочек, док су писци текстова Душко Трифуновић, Корнелије, Арсен и млади мостарски песник Миша Марић са којим сам успео да пронађем заједнички језик.“

Од снимљених нумера ми ћемо поменути само оне које су се највише слушале на радио-програмима а које саме за себе представљају праве хитове. То су: „Једна зима са Кристином“, „Пјевам дању, пјевам ноћу“ и „Главо луда“, песме данас радо слушане не само код нас већ и у Совјетском Савезу где је Здравко прошлог месеца боравио неколико дана. За то време снимио је две специјалне телевизијске емисије од којих је једна, у трајању од пола часа, намењена емисији у част Осмог марта. Том приликом Здравко је, поред већ поменутих песама са новог ЛП, снимио и једну нумеру познатог совјетског композитора Саше Морозова. Друга емисија, под називом „Пламичак“ биће емитована овог пролећа и трајаће шездесет минута.

X-РЕЈ СПЕКС (X-RAY SPEX)

панк-саставима све се више пише иако сви они личе један на други. Овај о коме данас говоримо нешто је другачији: у њему је, поред три младића и једне девојке. То су басиста Пол Дин (Paul Dean), гитариста Џек Елпорт (Jack Elport), бубњар Д. П. који је променио своје презиме и сада се представља искључиво под иницијалима, и вокални солиста и душа састава, Поли Стирен (Poly Styrene).

Састав је постао запажен бачи захваљујући Поли која је рођена у најсиромашнијој четврти Брикстона. Оца се уопште не сећа а са мајком не живи откако је у 16. години напустила родни град и напустила се у Лондону. Годину дана се потуцала по главном граду Велике Британије све док се 1974. године није упознала са Д. П.-ом и саксофонистом Глин Џонсом (Glyn Johns) и заједно с њима основала састав **X-РЕЈ СПЕКС**. Публици су се први пут представили у клубу Рокки. Већ после неколико седмица њиховим концер-

тима присуствује и по хиљаду особа, а продуцентска кућа Виргин (с којом ради и састав **СЕКСПИСТОЛС**) нуди им први уговор.

Пуначка црна девојка са „афро“ фризуром већ на први поглед одаје утисак најоригиналније младе девојке данашњице. У ружичастом костиму, са обрвама нашминканим у истом тону, златним навлакама на горњим зубима и најобичнијим дугметом уместо минђуше у десном уву, она не може да не буде запажена. Ципеле су јој шпичасте, са невероватно танком потпетицом тако да се једва креће, док се у коси и на костиму налазе украси од пластике у облику ружа. Кад пева мрмља нешто неразговорно али је млада публика ипак слуша. На питање како ће снимити плочу када до сада нису имали неки одређени текст, Поли одговара: „Ми се држимо једне панк-изреке. Осећања и проблеме генерације која је без икаквих шанси изнети отворено на видело“. Како, то никоме није јасно.

* * * ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ... * * * *

ВЕСТИ ИЗ СПЛИТА

МАЛИ КАРАВАН је име нове сплитске групе која већ више месеци марљиво вјежба припремајући се за наступе. На репертоару имају pjesме Сузи Кватро, групе АББА, СЛЕЈД, ДИП ПАРПЛ... Али, поред туђих композиција које стварају да би стекли потребну ру-

тину, имају и неколико својих, веома успјелих pjesама.

МАЛИ КАРАВАН чине: Весна Пешић — вокал, Далибор Бобан — соло-гитара, Иван Јакић — бас, клавијир и оргуље и Здравко Шупут — бубњеви.

Игор Шерић
Браће Сантини 19/VII
Сплит
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ БИХАЋА

У Бихаћу већ двије године дјелује састав **КРАТКИ СПОЈ**. У групи су: Ђуро Хајдуковић (бас-гитара), Амир Зјакић (бубњеви) и Славоко Пашић (соло гитара и вокал). Чланови овог састава су присталице прогресивног, тешког рока на тај стил углавном и његују. Свирају pjesме познатих свјетских и наших група као што су **ЛЕД ЦЕПЕЛИН**, **ДИП ПАРПЛ**, **СМАК**, **ПОП МАШИНА** итд. али имају и неколико својих композиција за које је музику писао Славоко Пашић, а текст Амир Зјакић. Група је већ наступала по околним мјестима, а спрема се и за своји први наступ у родном граду.

Един Кудић
Гајево шеталиште 22/1
Бихаћ
(хонорар 100 дин.)

КВИН - QUEEN -

Пре неколико година, тачније 1974, о групи **КВИН** се говорило као о једној од многих сличних које покушавају да успеју у свету несигурног шоу-бизниса. Члановима овог састава једва је пошло за руком да нађу продуцента и те, 1974, сниме свој први диско-успех, „златни“ сингл „Killer Queen“. Одмах потом добили су позив да као предгрупа саставу **МОТ Д ХУИЛ** (**MOT THE HORLE**), тада веома познатом, крену на дужу турнеју по Сједињеним Америчким Државама, Европи и Азији. На тој турнеји предгрупа је имала много више успеха од главних звезда програма. Од тада њихова популарност расте и данас је састав **КВИН** један од најтраженијих у свету. То потврђује и њихова последња шестонедељна турнеја по Америци. Група је одржала 26 изразито успешних концерата на којима су наступали без предгрупе свирајући два и по часа, без престанка, само своју музику. Сваки свој шоу група почиње најновијом хит-нумером „Ми смо шампиони“ („We Are

the Champions“), а затим долазе песме „Somebody to Love“, „Love of My Life“, „Keep Yourself Alive“, „You Are My Best Friend“, „Killer Queen“ и, наравно, чувена „Bohemian Rhapsody“. Звезда програма увек је певач Фреди Меркури (Freddie Mercury) чији специфичан глас на најоригиналнији начин исказује најразличитије емоције.

Чланови састава су: Фреди Меркури који је вокални солиста и пијаниста. Рођен је у Занзибару 5. 9. 1946. Има црну косу, смеђе очи и висок је 176 сантиметара. Бас-гитару свира Џон Дикон (John Deacon), рођен 19. 8. 1951. у Ланкастеру у Енглеској. Има зелене очи, тамносмеђу косу и висок је 183 сантиметра. Гитариста, пијаниста и други вокал је Брајан Меј (Brian May), рођен 19. 7. 1947. у Хампτονу (Енглеска). Има тамносмеђу косу, смеђе очи и висок је 185 сантиметара. За бубњевице је Роџер Тејлор (Roger Taylor) рођен 26. 7. 1949. године у Лин-Норфолку (Енглеска). Висок је 178 сантиметара, има плаву косу и плаве очи.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем оригиналне албуме групе **YARDBIRDS**: „Remember“, **LED ZEPPELIN**: „Led Zeppelin I“ и „Led Zeppelin II“ и њихов дупли албум „Physical Graffiti“, „Beggining“ — дупли албум групе **ALLMAN BROS BAND**; троструки албум „Woodstock One“ и дупли „Woodstock Two“ и четвороструки албум „Boxed“ Mike Oldfield-а.

Милан Мандић
Ул. 670., 44/4
Скопље

Продајем ЛП плоче ових група: **BLACK SABBATH**, **PINK FLOYD**, **DEEP PURPLE**, **JETHRO TULL**, **NAZARETH**, **IKK AND TINA TURNER**, **ВИЈЕЛО ДУГМЕТА**, **СМАКА**, **ПРНИХ ВИСЕРА**, **УГ** групе и око 80 синглова

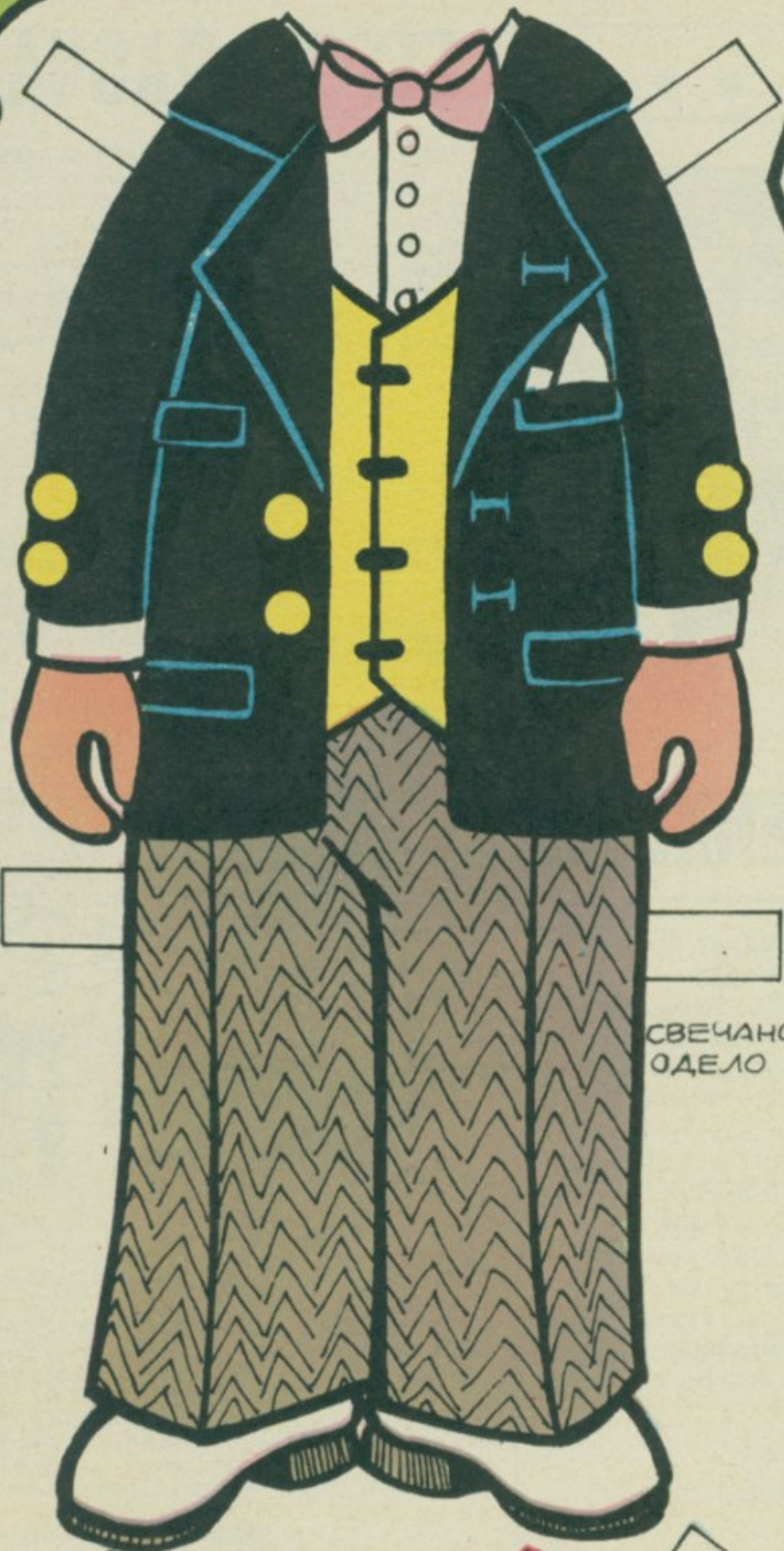
Жељко Шиканић
Дубровачка 18
Вуковар

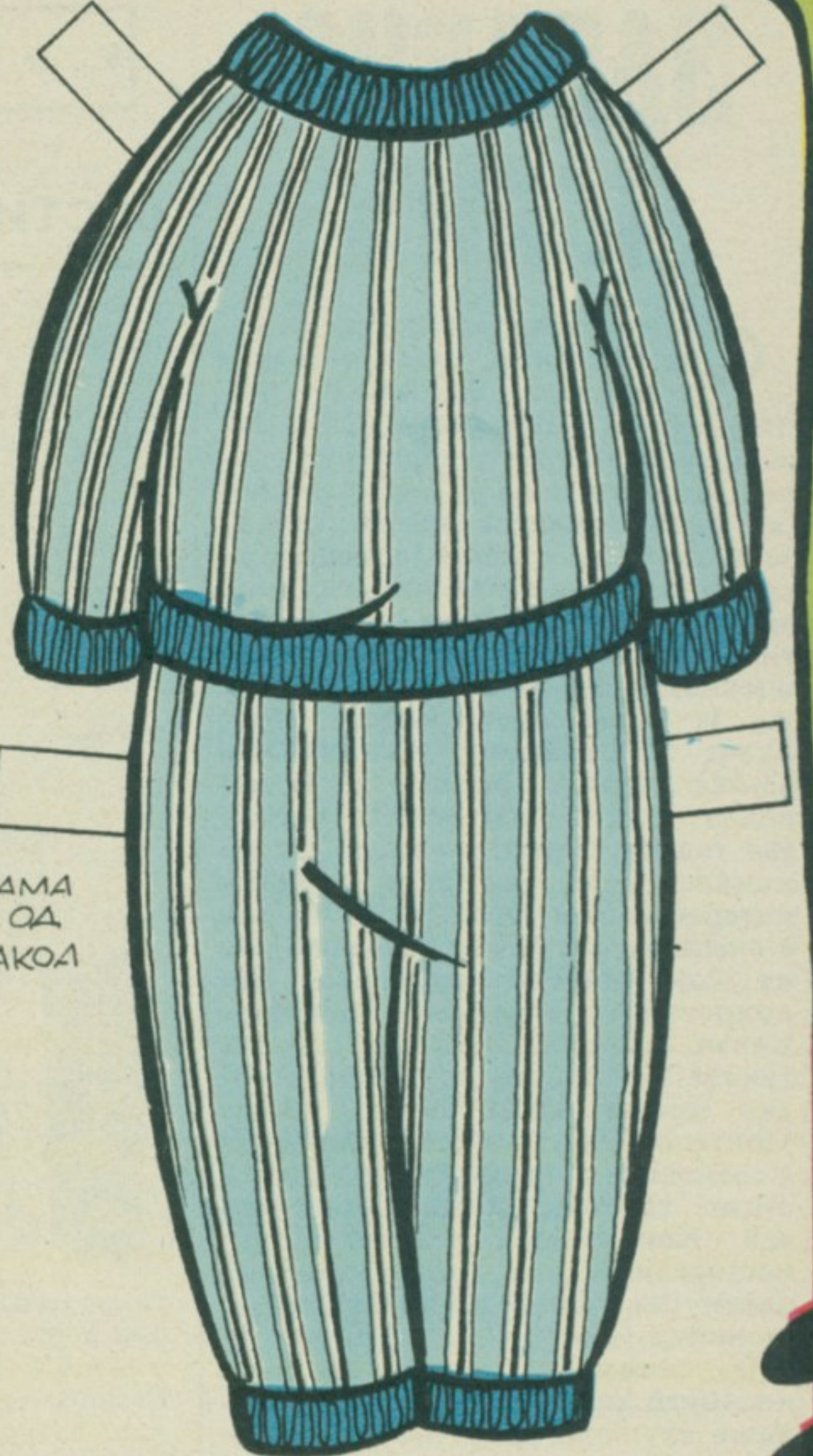
Продајем ЛП плоче: **ВИЈЕЛО ДУГМЕ** — „Кад бих био вијело дугме“, **Demis Roussos** — „My Only Fascination“, и синг-плоче: **Benny Hill** — „Ernie“, **Vicky Leandros** — „Theo, on va au bal“, **HOT CHOCOLATE** — „Changing World“, **THE RUBETTES** — „Sugar Baby Love“, **Donny Osmond** — „When I Fall in Love“ и **BAY CITY ROLLERS** — „All of Me Love All of You“

Ивана Радновић,
Трг Иве Лоле Рибара
Младеновац

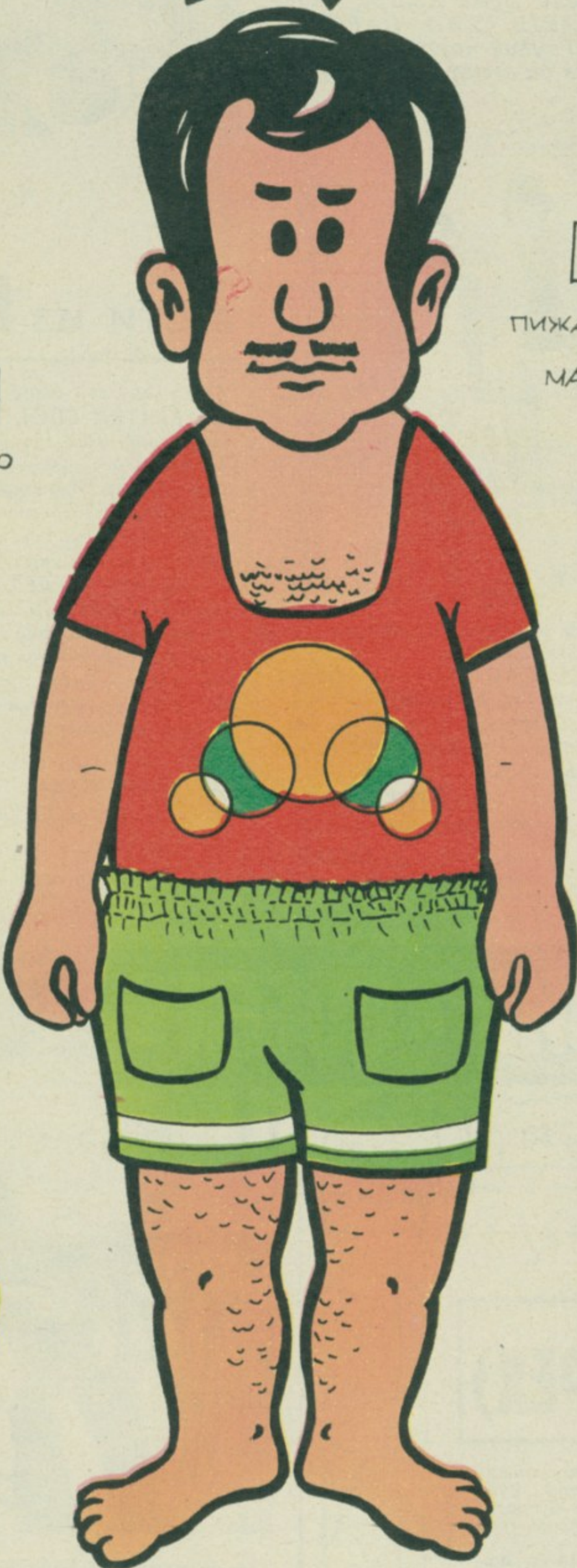
ОБЛИЦИТЕ ТАТУ

СВЕЧАНО
ОДЕЛО

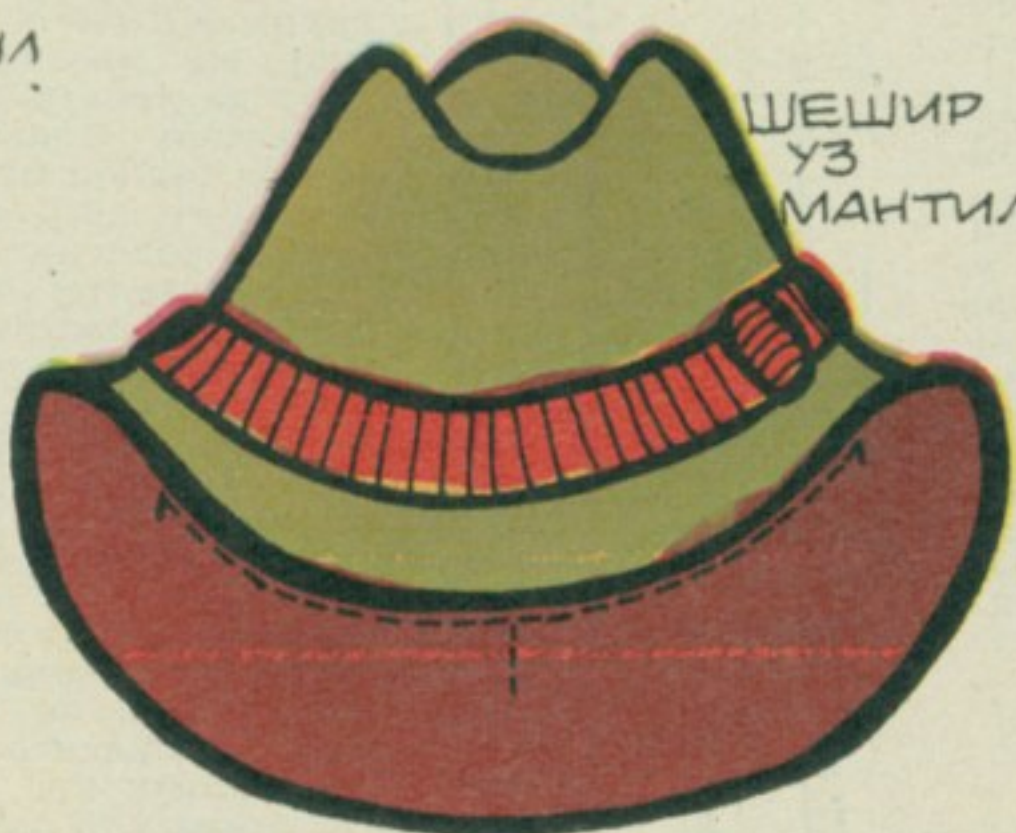
ПИЖАМА
ОД
МАКОЛ

ЏЕМПЕР И ФАРМЕРКЕ
ЗА КУКУ

МАНТИЛ
ЗА
КИШУ

ШЕШИР
УЗ
МАНТИЛ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА
И ПРОВУЦИТЕ ТАТИНУ ГЛАВУ

Рамон, власник „Луна парка“ у једном предграђу Париза, омањи човек лисичија лица, узбуђено је објашњавао инспектору Ледрију:

— Знате... управо сам намеравао да затворим... јер је у сали био још само један тип... играо је на разним апаратима али увек ми је био окренут леђима...

— Наставите — нестрпљиво га је пожуривао Ледри.

— Приближио сам му се — настављао је власник — да бих му рекао да пожуре јер ускоро затварам. Међутим, он се окренуо и без иједне речи треснуо ме песницом по глави... Кад сам се освестио, он је у рукама држао платнену кесу у којој се налазио ситан новац који ми служи да муштеријама могу да разменим крупније новчанице. Вадио сам се на њега и одбадио га на вагу за мерење која се ту налазила. Тада је он замахнуо руком у којој се налазило цакче с новцем и ударио ме опет по глави. Затим се више ничег не сећам — завршио је Рамон.

— Можете ли да ми опишете нападача?

— Не баш сасвим... Сећам се само да је на себи имао капут од сивог габардена и на глави добро натучен шепир.

— А лице? Ваљда је имао лице?

— Није се видело, инспекторе... Носио је велике тамне наочари и преко доњег дела лица везану мараму...

— Овакав опис ће нам свакако помоћи да брзо пронађемо нападача — ругао се инспектор Ледри.

— Тог тренутка пред локалом се заустави полицијски аутомобил и из њега искочише инспектор Жеди и његов шеф, инспектор Бурдон, који се одмах обрати Ледрију:

— Па, инспекторе, јесте ли што открили?

— Ништа... прогунђао је Ледри и испричао шта је управо сазнао од Рамона.

— Не секирајте се, Рамоне — обрати се инспектор Бурдон власнику „Луна

парка“, који је погружено стајао наспред сале — пронаћићемо га ускоро.

Његове речи прекинуо је долазак нових полицијских кола и прупе полицајаца.

Један од њих обрати се инспектору Ледрију показујући на три човека с лисичама на рукама и изношеним капутима од габардена.

— Ко су сад ови? И како сте их нашли? — упита Ледри.

— Чим сте јавили да је Рамон опљачкан, направили смо рацију и у једној кући, познатој да служи као скровиште сумњивим типовима, пронашли смо ове птичице, као и ово.

— При том он извади из цепа тамне наочари и једну мараму... — полицајац показа на једног од доведених људи обученог у безобличан капут од габардена.

— Како се зовете? — опет га упита инспектор.

— Едвард Делмен...

— Чекајте, шефе! То није све! — умеша се онај исти полицајац. — У једној рупи испод паркета на одмористи другог спрата нашли смо и ово.

И он пружи инспектору Бурдону цакче од платна пуно ситног новца у фишецима направљеним од новинске хартије.

— То је мој новац! — узвикну Рамон.

— Ваш новац?

— Да, инспекторе! У величину ових апарата — флипера — убацује се по један метални франак и ја увек имам спреман ситан новац да не бих морао да трчим и тражим кад некој муштерији треба разменити крупан.

— Проверите да ли је у цакчету сав новац!

— Да, све је ту.

За то време инспектор Жеди се удаљио од групе

да би разгледао различите типове флипера на којима се играло тако што би се у њих убадио франак и повукла ручица. Тада би се у апарату завртела једна куглица. У зависности од тога на који би број пала, играч је добијао или

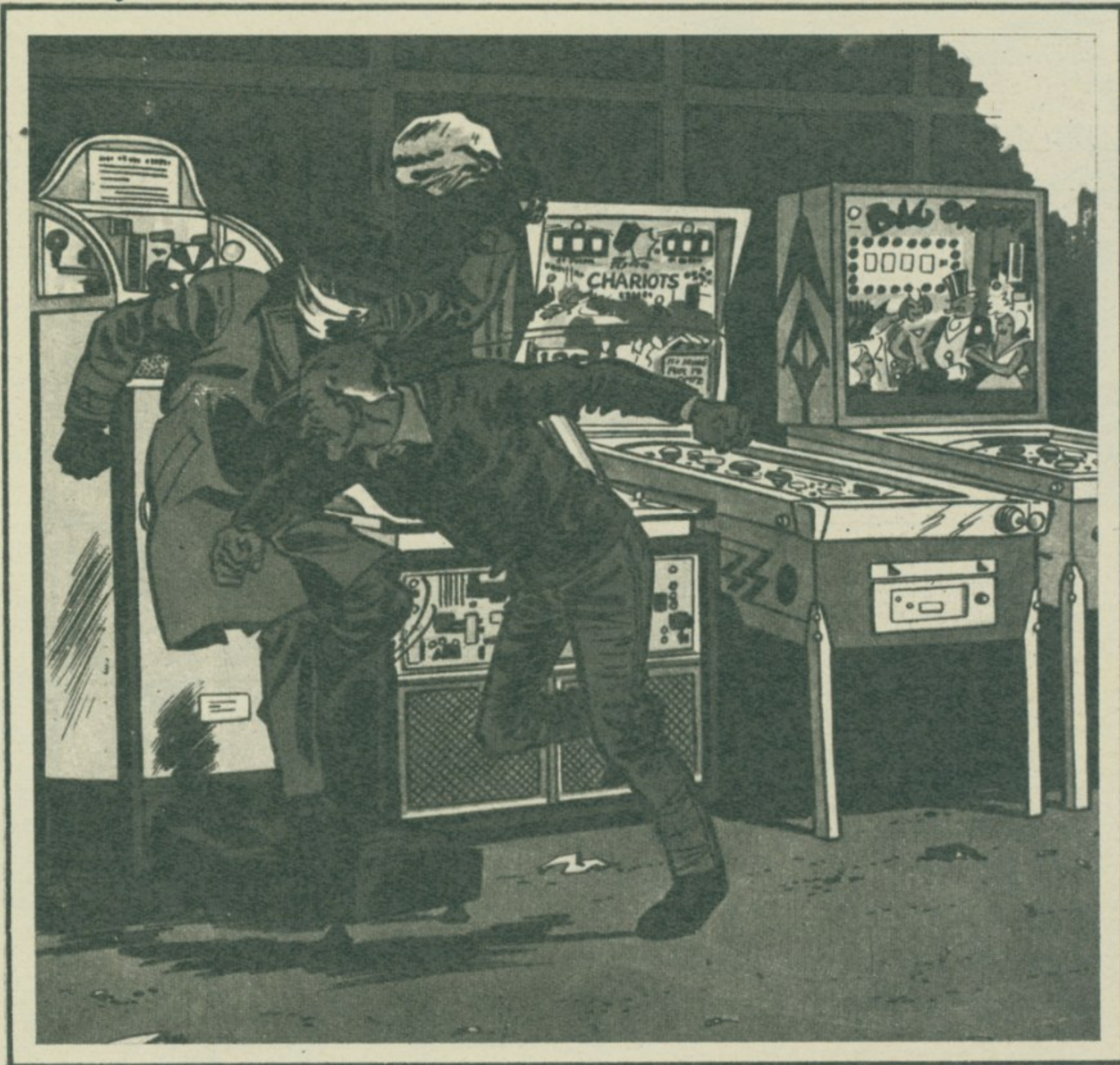
турнер и чинило се као да је веома поносан на своје сивобеле бркове који су му давали изглед пуковника у пензији.

Инспектор Бурдон се окрете Рамону и упита га:

— Можете ли да препознате нападача?

— Казаће нам, казаће — био је упоран Жеди. — Довољно је да се сваки од ових типова измери!

Један по један, кисела лица, стадоше редом на вагу. Ево колико су били тешки:

губио Играчима се чинило да сума коју улажу није велика и тако би, франак по франак, током вечери губили велике суме.

Инспектор Бурдон шчепа Едварда Делмена и поче да га дрмуса:

— Признај! Признај! Ти си кривац!

— Шта да признам? — бунио се Делмен — ја сам невин.

А за њим и остала двојица, као по договору, повикаше:

— Невин сам! Невин сам! Пошто су им скинули лисиче, Бурдон поче да их испитује:

— Како се ти зовеш? — обрати се другом.

— Роберт Вермо — промуца човек чији се леви очни капак трзао па је изгледао као да стално намигује.

Трећи се звао Етијен Ле-

Власник „Луна парка“ шмркну кроз нос два-три пута и рече:

— На жалост, не! Од марама нисам видео лице! Уосталом, сваки од ове тројице могао би да буде мој нападач!

— Што не питате свог помоћника Жедија? — умеша се Ледри. — Али не — продужио је иронично — јер изгледа да њега сад занимају само ови апарати?

— Грешите, Ледри, грешите! Ја сам већ пронашао кривца — рече Жеди. — Погледајте овај тикет који сам нашао у прорезу на ваги. Показује 77 килограма!

— Па? — зачуди се Ледри.

— Па, вага је избацила тикет кад је Рамон нехотице, у гушању, гурнуо нападача на вагу!

— Али, то нам ипак не казује ко је кривац? — инсистирао је Ледри.

Едвард Делмен: 77 kg.

Роберт Вермо: 71 kg.

Етијен Летурнер: 77 kg.

— Шта ће мо сад? — повика инспектор Бурдон...

— Вермоа можемо да искључимо, он има само 71 килограм. Али, остају нам ова двојица... Који је од њих нападач? Шта ви мислите, Жеди?

— Ја знам ко је кривац, шефе! А и ви мало размислите!

Шта мислите, драги читаоци, на основу чега је инспектор Жеди открио кривца. Ако знате, честитамо! Уколико нисте расположени за решавање детективских загонетки, погледајте наше решење на 35. страни.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Да ли корњаче имају зубе?
- 2 У којем роману Жила Верна се појављује личност „Капетан Немо“?
- 3 Тривијално значи:
- 4 Шта је пармезан?
- 5 Како бисте написали две хиљаде римским бројкама?

ОДГОВОР:

1-немају 2-„Потопљени град“ 3-„лако“ 4-„сир“ 5-„CC“

ЛЕПОТА МЕЂУ

Из непознатих разлога, почетком другог миленијума, људи напуштају своје домове и ови крајеви вековима остају потпуно пусти. Солун, који није постојао у доба Филипа и Александра, основао је 315. године пре н.е. Касандар, краљ Македоније. Град је добио име по краљевој жени Тесалоники, кћерци Филипа II и полусестри Александра Великог. Касандар је увећавао број становника новог града досељавајући, често силом, људе са околних пољопривредних имања.

На подручју данашњег Солуна постојале су људске насеобине још почетком трећег миленијума пре наше ере. Најстарија насеља припадала су неолиту.

Доласком Римљана 168. године пре н.е. Солун добија све запаженије место у томе делу света. У време Цицероновог изгнаничког боравка, 58. године пре н.е, већ је имао статус водећег у целој римској провинцији Македонији.

Цар Галерије око 300. године подиже овде грандиозну палату. Император Константин I (306—337) гради луку. Теодосије I (379—395) утврђује градске бедеме. Теодосије, који је живео једно време у Солуну, памти се и због страховите одмазде над становништвом 392. године. Наиме, после једне буне у којој је убијен градски поглавар кога је Теодосије наименовао, император је наредио да се на градском хиподрому закоље више хиљада Солунаца.

Кроз цео средњи век Солун је по броју становника и развоју културе био други град Византијског царства. Ипак, чести налети варвара остављали су тешке последице. Приликом једног таквог упада у град, 904. године, сараценски гусари одвели су више од 20.000 становника на источно тржиште робова и тамо их продали.

Турци улазе у град 1430. године и остају у њему све до пораза у балканским ратовима 1912. године, када Солун поново постаје део грчке територије.

БЕЛА КУЛА — Мада су постојећи остаци градских зидина углавном средњовековног порекла, на више места могу се видети и старији делови. Неизвесно је да ли они потичу из времена Касандра или су дело Римљана. Велику кулу на јужном ободу Акропоља подигли су Турци почетком 15. века, непосредно по заузимању града.

ДИМИТРИЈЕВА БАЗИЛИКА

— На месту где је 303. године, у време Диоклетијановог прогона хришћана, убијен св. Димитрије, верници су подигли мали храм одмах после Константиновог едикта о признавању ове религије. Један век касније, владар Илирикума Леонт, у знак захвалности што је излечен од парализе, саградио је на истом месту велику цркву. Непосредно после једног пожара зграду је, средином 9. века, обновио солунски војни заповедник Лав, отац познатих мисионара Ђирила и Методија. Касније је, у више наврата, извршен низ правки, али оне нису битно измениле изглед базилике.

СВЕТА СОФИЈА — Као и истоимена црква у Цариграду, тако је и ова у Солуну подигнута у част Божје Мудрости (мудрост се на грчком каже „софија“). Изгледа да је Света Софија у Солуну старија од Јустинијанове цркве у Цариграду. Стручњаци то доказују упоређивањем неколико архитектонских елемената који откривају да њен градитељ још није савладао систем ослањања куполе на сводове. Основа куполе није правилан круг већ више личи на квадрат са заобљеним угловима.

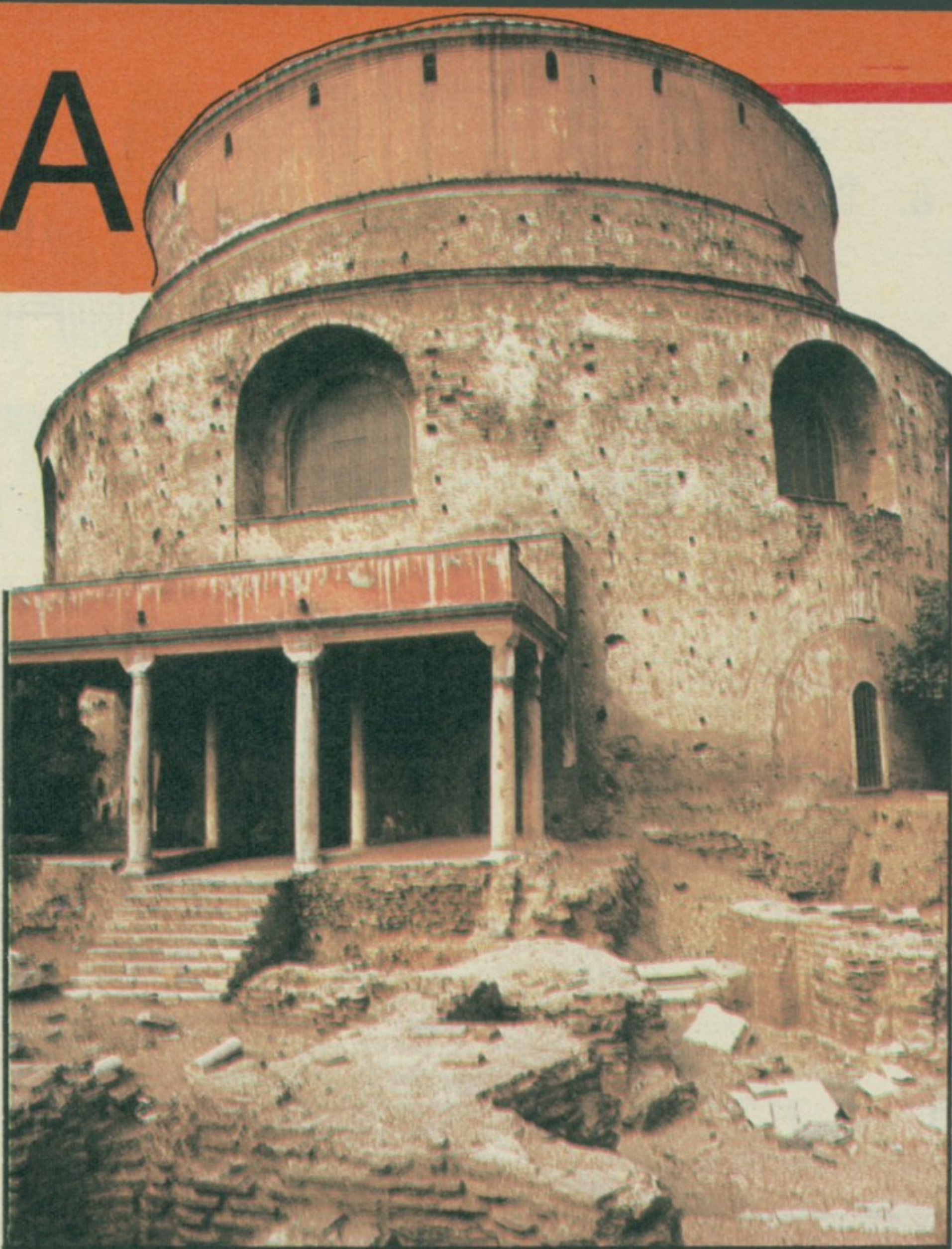

БЕДЕМИМА

ГАЛЕРИЈЕВ СЛАВОЛУК — После успешних похода по Арменији, Персији и Месопотамији, које је 297. године организовао цар Галерије, грађани Солуна подижу у његову част овај споменик. Галеријев славолук сазидан је од опека, али његови масивни стубови прекривени су каменим рељефом који је подељен у четири зоне. Очигледна је тежња да се збије што више фигура на релативно скучен простор. Људи и животиње нису приказани сасвим верно (на пример, коњи су нижи од људи), али њихови ликови још су далеко од средњовековне стилизације. По богатству представа овај споменик је јединствен. У исто време то је једна од најмонументалнијих творевина те врсте у целокупној историји римског неимарства.

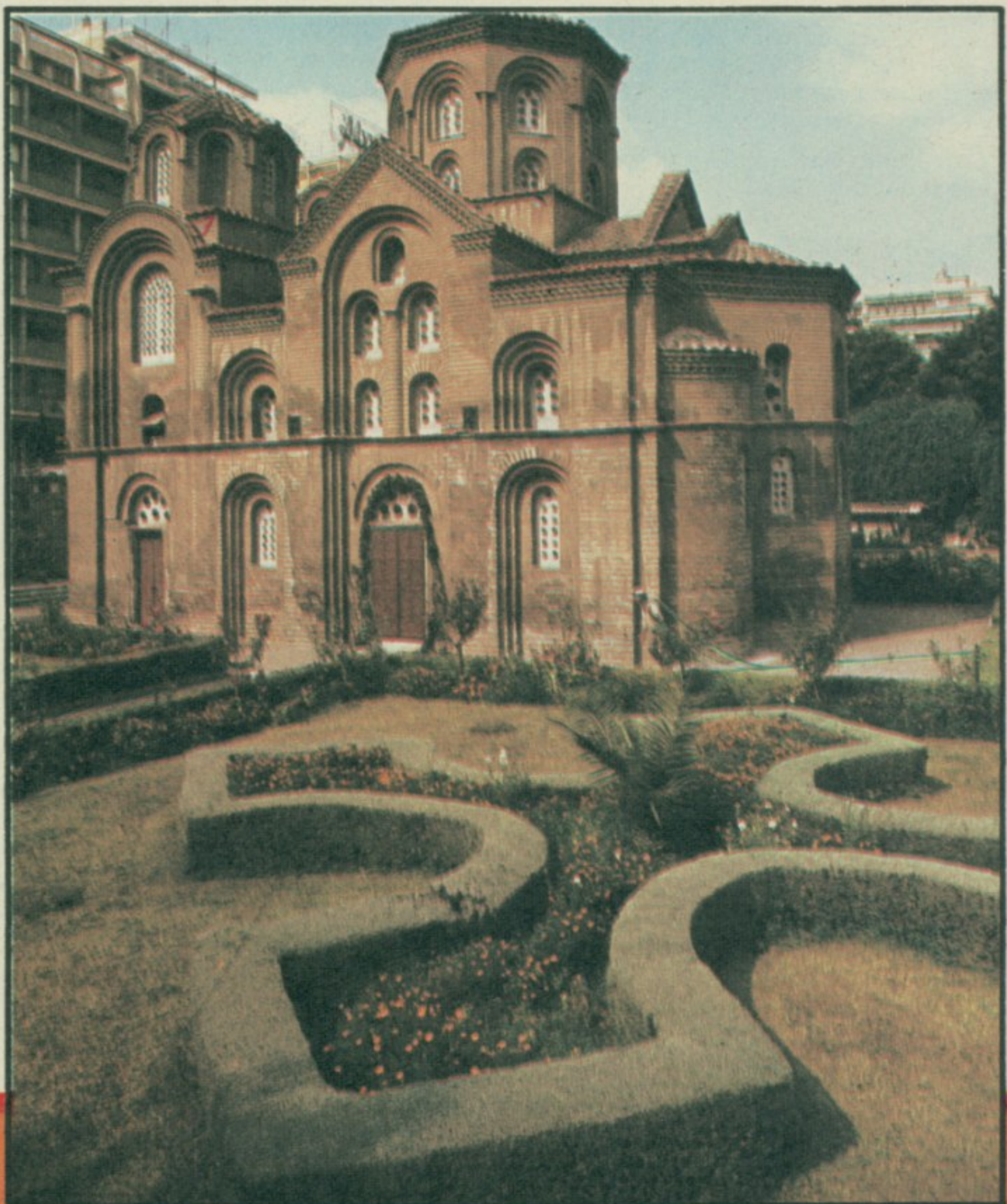

ДВАНАЕСТ АПОСТОЛА — Ова црква, сазидана од опека, има најбогатију орнаменталну декорацију од свих средњовековних грађевина Солуна. То је нарочито уочљиво на апсидама које су потпуно прекривене украсним шарима. Унутрашње зидне површине са својим богатим мозаицима и сликама говоре о високом степу развоја уметности у доба Палеолога. Грађевина је подигнута 1312. године и представља прелазни тип од базилике ка уписаном грчком крсту (сва четири крака једнаке дужине). Први пут се у византијској архитектури појављује портик који окружује објект са три стране. На западној страни, где је главни улаз, налази се лепа галерија.

РОТОНДА — Велику кружну грађевину подигао је Галерије са жељом да то буде његов маузолеј. Зграда се налази у истој оси са славолуком и са њиме је била повезана монументалном улицом са два низа наткривених стубова. Крајем 14. века, после незнатних преправки конструкције и украшавања унутрашњости, претворена је у цркву. Уметници нису одступили од хеленистичке и римске традиције, трудећи се да савременике што верније овековече на мозаицима.

ЦРКВА ТЕОТОКОС — Турци су ову цркву, одмах после заузимања Солуна, претворили у дамију и дали јој име Казанџилар, то јест „Ковачка“, јер се налази у старом делу града где су смештене ковачнице бакарних предмета.

ДОМАЗАК ВЕЛИКОГ ЛЕДА

Страшно је бити
овако сам, на овој
хладноћи.
Бити последњи
човек на Земљи.

Сег се нечујно ковитлао око мене, а ја сам, усамљен у овом малом белом склоништу, сигурно најусамљеније створење у свемиру. Колико миленијума је прошло откад сам последњи пут имао друштво које сам желео? Ја сам усамљен одавно, али је некад око мене било људи, бића од крви и меса. Њих више нема. Чак нема ни звезда да ми праве друштво, јер су се изгубиле у снежном бескрају и земаљском сутону.

Била је 1990. када је почела велика авантура мог живота. Живео је тада један велики научник који је вршио смеле операције на виталним органима својих ближњих. Име му је било Џон Гранден и имао је право да испред свог имена стави титулу „сер“, по обичају који је тада важио у Енглеској.

Био сам сер Џонов присан пријатељ и никад нећу да заборавим дан кад ми је саопштио своје велико откриће. Управо сам се вратио из дуге шетње по снегу са Алисом. Чудно је да моја прича и почиње и завршава се снегом у сутону...

Тада се сер Џон просто створио на вратима и узвикнуо:

— Тајна је решена! Решена!

Сер Џон је одмах почео да ми објашњава, као да дуже не може да ћути.

— Денеле, да не мислите да сам полудео? Није ни чудо! И ја се сам питам како ми се то није догодило!... Денеле, верујте ми, то је чудесно! То ће изменити свет! То је тајна вечног живота!

— Сер Џоне! Забога! — узвикнуо сам, савлађујући смех.

— Озбиљно говорим! Ви знате да ми је живот прошао у изучавању процеса рађања и онога што се догађа у читавом процесу зачећа... Нећу сувише улазити у појединости, јер ни сам још не знам читав ток процеса. Али, схватићете...

Ошкриће

Можда су милиони, милиони година прошли од дана кад ми је сер Џон то објаснио. Ја сам, без сумње, заборавио и оно мало што сам схватио, али ћу покушати што боље могу да објасним суштину његове хипотезе:

„Једног дана — причао ми је он — направио сам једну малу грешку: експериментисах са неким заморчетом, вратио сам на место извесне органе лоше или добро, ни сам не знам, тек било ми је јасно да сам потпуно растурио утробу несрећне животиње. Она је, међутим, преживела. Оставио сам је у кавезу и заборавио. Тек после неколико година сетио сам се да је поново проучим. Разуме се, никакав окот није донела, али сам се запањивао што није остарела, што се уопште није изменила.“

„Дуго сам и пажљиво изучавао заморче. Сувишно је улазити у појединости, али на крају сам открио да је моја грешка у ствари била једно страшно откриће. Запазио сам да је довољно затворити извесне органе, покренути друге, атрофирани, скренути неке канале, па да дође до промене читавог процеса репродукције. Чини вам се нејасно и невероватно? Али, најневероватније је то што је ово истини-

то! Ма које било право објашњење, чињеница је да операција може да буде извршена, да она стварно бесконачно продужује живот и да тајну знам само ја!“

Нисам могао да се савладам и узвикнуо сам:

— Сер Џоне, ви ту операцију сигурно треба да покушате на неком људском бићу! Зашто то не бих био ја!

— Страх ме је, Денеле. Сигуран сам да човек још није спреман за нешто тако значајно, јер треба много да жртвује. Треба да се лиши потомства, да изгуби осећање лепог и узвишеног, љубав према уметности и поезији, да све сведе на хладни интелект. Остала би му само нека, саможива, осећања, нагон за самоодржањем... Ја то не могу да прихватим!

Дуго смо расправљали, али сам на крају сломио отпор сер Џона, а исте вечери сам убедио и Алису да тако мора да буде и да после мене треба и сама то да учини... Неко-рисно је да улазим у детаље, рука ми већ дрхти, минути су ми избројани. Ускоро више неће бити ни мене, ни моје приче, од човечанства ће остати само лед, снег и хладноћа...

Без ђобрајка

Три дана касније стигао сам са Алисом у болницу. Хтео сам да она буде у болници за време операције и гледа моје опорављање, па да се после и сама одлучи. А кад сам после операције почео да се ослобађам ошамућености од анестезије, распознао сам поред себе њу и сер Џона.

— Браво! — узвикнуо је он. — Све се добро завршило!

И Алиса је нешто рекла, али се не сећам шта. Њаскали су, они су ме нешто задиркивали. У једном часу схватио сам да се спремају да пођу, а нешто је дубоко у мени говорило да треба да остану. Таква предосећања се не могу објаснити. Али, они су се смешкали и говорили да морају на вечеру и да ће се брзо вратити. Отишли су, а ја сам заспао...

Кад сам се пробудио, био сам и поред одвратног мириса етера скоро потпуно свестан. Чим сам отворио очи, знао сам да се нешто догодило. Питао сам за сер Џона и Алису, али су моја питања остајала без одговора... Ипак, петог дана сам сазнао истину: сер Џон и Алиса погинули су у саобраћајној несрећи, одлазећи из болнице на вечеру.

Знам само да сам више недеља био скрхан неизрецивом тугом, јер су нестали једини пријатељи које сам имао на свету.

Ипак, опорављао сам се, осећао сам да у мени расту нове снаге, ко-

је су ми личиле на израз вечног живота. А неки чудни глас, у почетку мени туђ, шапутао је у мени: „Ко је та Алиса? Никог под тим именом ти ниси познавао!“ И, право да кажем, почео сам се питати да ли је она икад постојала... Полако сам се ослобађао старих осећања и почињао да се радујем што се моје умне способности развијају, забављао сам се давно заборављеним математичким формулама и новим које сам откривао, као што се песник забавља неком речју и свим нијансама њеног значења.

После сам деценијама ишао са факултета на факултет и збирао плодове науке, без журбе, јер се нисам плашио да ћу рано умрети. Мењао сам имена и прелазио из земље у земљу, учио и стално учио.

Превазиђен!

Али, једног дана, 2132. године, неки Заренцов дође до великог открића о кривуљи космоса, које је радикално мењало све теорије почев од Ајнштајна. Али, на моје запрепашћење, ја Заренцова никако нисам могао да схватим. Један познати професор физике, коме сам тада рекао да Заренцов пише и говори глупости, сажаливо ми се обратио:

— Плашим се, Модевски — рекао ми је он обраћајући ми се презименом које је у то доба било моје — плашим се да ви то не можете да схватите.

Да ли вам је јасно шта се догодило? Ја сам могао остати само оно што сам био, један веома интелигентни човек 20. века, а за то време људска раса је напредовала! Њене способности, моћи сазнања, развијале су се, а ја сам тапкао у месту. Крајем тог века сви студенти на свету су ме превазишли и... ја Заренцова никад нисам схватио!

Многи догађаји су прохујали и ја сам био њихов сведок. Видео сам прва страна бића из свемира, која су дошла 6371. године са планете Венере, како се касније сазнало. Али, били су одбачени, јер су у поређењу са Земљанима били

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Мудрости није потребно
насиље.

(Толстој)

обични дивљаци, иако у свему једнаки људима мог, 20. века. Они који нису страдали од хладноће, у којој су се нашли после врелог поднебља Венере, и они који нису побијени, кренули су натраг ка својој планети. А ја сам остао да жалим што нисам имао смелости да им се придружим.

Видео сам како свет постаје бесмртан, захваљујући проналаску извесног Католова, који је употребио готово исти метод који је сер Џон применио на мени. Био сам сведок нестанка речи, свих моћи опажања изузев једне, кад су људи научили да опште непосредно помоћу мисли и да својим мозгом хватају безбројне вибрације свемира. Доживео сам и тренутак када више није било открића, када је настао Савршени Свет у коме људима ништа сем сећања више није било потребно. Назад су људи престали да рачунају време и негде око 200 000. године, како би се то у моје време рачунало, уништени су часовници и календари и престало је чување архива. Човек је заборавио године, заборавио је време, јер је постао бесмртан...

Глечери надиру

После дугих, бројаних и небројаних векова, дошло је доба кад су дани постали хладнији, зиме дуже, а лета су трајала само месец-два. Зиме су беснеле страшне олује, а лети је често падао снег. Људи су умирали од хладноће, а Њујорк је постао најсевернији настањени град на свету, арктичка варош у којој је топлота ретко продирала. Глечери су се полако спуштали ка југу и уништавали цивилизацију...

Снег је лети почео да пада и у Африци и на Флориди. Становништво је напустило Њујорк, Чикаго, Париз, Јокохаму. Настала је сеоба ка екватору, бежали су милиони људи, прогоњени снегом, ледом и неумољивим глечерима. Када је Велика Хладноћа дошла била су то слабакча бића, мекушна и нежна. Нису могли да је поднесу, па их је косила неколико векова.

Лед је све даље напредовао и последњи преживели окупили су се у Египту, Индији и Јужној Америци. После је читав свет, сем уза-

не траке са обе стране екватора, постао диновски, блистави глечер, бела равница која је покривала рушевине градова.

Страшна је била самоћа, страшан је био вечити сутон који нас је окруживао, снег и тишина, који су нас опкољавали са свих страна. Стално је владала сурова зима и ми смо постали избезумљене дивље звери које су се између себе бориле за сваки пламичак и дашак то плоте...

Последњи...

Лед се неумољиво склапао. Једног дана је од свих људи нашег малог села остало само двадесетак најотпорнијих. Тискали смо се око наше умируће ватре од старих пањева и костију. Били смо последња, мртва стража човечанства... Последња слика коју сам видео била је стравична: сви су устали и не обраћајући пажњу на мене, јер су ме сматрали за биће нижег реда, кренули некуд у ледену пустош, покидавши претходно и последње остатке одеће. Остао сам потпуно сам...

Како сам сад био усамљен! Писао сам ову последњу фантастичну причу о себи самом и човечанству и од ње се никад нисам раздвајао. Зашто сам је писао? То не уем да објасним, али неки нагон ме је терао, а и сад ме гони, иако неће бити човека који ће је читати.

Остао сам да седим и чекам, присећајући се с тугом и узбуђењем сер Џона и Алисе коју сам волео. Да ли је могућно да ми се после толико хиљада година враћају осећања, трагови, делићи узбуђења, која су некад била моја?

Хладно ми је. Већ сам све написао. Следио сам се. Мој дах се, кад дође у додир са ваздухом, претвара у ледене кристале па једва покрећем укочене прсте. Лед ме захвата, склапа се око мене и не могу да га разбијем. Снежна олуја бесни у сутону око мене и знам да је то крај. Крај света. И крај мој... крај последњег човека...

Последњег човека...

...хладно ми је... хладно...

Али, ти си овде, Алиса. Ти си, реци? Заиста си ти?

укрштене речи

ПОЗНАТИ ФИЛОЗОФИ:

1. Немачки филозоф (1724—1804), родоначелник немачке класичне филозофије, оснивач критицизма („Критика чистог ума“); 2. Холандски филозоф (1632—1677) материјалист, снажно утицао на немачку филозофију и француско просветитељство, главно дело „Етика“; 3. Француски филозоф и математичар (1596—1650), развио учење о два основна супстанцијама (дуализам), позната његова изрека: „Мислим, дакле постојим“:

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ЗАМАХ ВЕСЛОМ	ОЗЛЕДА ХАПС. ДРЕСТ	ПОЈАМ У БУДИЗМУ	СЕВЕРНИ ЈЕЛЕНИ, ЛОСОВИ	КРИЛОВ ИВАН
НАРОДНИ ЗАСТУПНИК, ПОСЛАНИК						
САМОСТАНИ						
ОБАР			МЕСТО НА ДУНАВУ			3
НЕГАЦИЈА		УКРАЈ РОБЕ				
ДЕО ТЕЛА КОД КИТА		ЗНАК ВОДНИКА МАЖУРАНИК	ПАСМИНЕ ОПЕРА БУЗЕЛА ВЕРДИЈА			
ПРОПЕЛЕР				ГРАДИК ИЗ ЦАРИНАРНИК		
МАЛА ЛАМПА					ШПАНИЈА ПОСТОЈАН	
КАШТЕЛАН ЈУРЕ		ИТАЛИЈ. ФИЛИПСКА ГЛУМИЦА ЛУПИНО		АУТО- ОЗНАКА СМЕДЕРЕВА		
АМПЕР		МАБАРСКА МЕРА ЗА ПОВРШИНУ	ЈУЖНО ВОКЕ РАДЊА, ПОСАО	ЗНАК ТЕЛУРА "РЕНД- ГЕН"		
ДАМАТИЧКО МУШКО ИМЕ			ДРЖАВА У АЗИЈИ ГЛУМИЦА КАРИК			
РАЗБОРНИ ТРЕЗВЕН				ЗНАК ЛАНТАНА НЕДА АРНЕРИК		
ПТИЦА ГРЛЕНИК ВИЦА	АЛПИНИСТ "РАДИ- ЈУС"					
			ВРСТА БИЛОКЕ, ТРАТО- РАК			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 3. ОРАНГУТАН, пасторала, Которанин, она, идеја, ривали, а, заказати, ш, ч, и, исти, Игало, Кем, тор, строп, мир, Ферара, Ерато, Ин, Ото, алојз, шиб, нагао.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор: НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник: „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живоград Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићанин позив, телефон 324-483. Технички уредник: Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата: за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Фр. 143.—, СФр. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИНО ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЛА

Нови пријатељи у игри!

Захтевајте нове PEZ фигурице, Зеца, пса Далматинца и Паче у вашој најближој продавници.

Играјте се PEZ фигурицама — сладите се PEZ бомбонама.

1908-1978
Kolinska

© Walt Disney Productions

PEZ®

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

ПРВА ЧЕСТИТКА

Срдечно честитамо четрдесет година издажења. Читајући „Забавник“, од 28. фебруара 1938. године, увијек смо били задовољни. Много поздравља.

Јелена и Милан Грађић,
Бањалука

Ово је прва честитка за четрдесетогодишњицу издажења „Политикиног забавника“ која је стигла у нашу редакцију. Додуше, први број „Забавника“ изашао је у уторак 28. фебруара 1939. године, али Ваша честитка нас је, драги наши читаоци из Бањалуке, веома обрадовала и ми Вам се захваљујемо. Надамо се да ћете нас и даље са задовољством читати.

ПОГЛЕД У СУНЦЕ

Желео бих да знам зашто увек кинем када погледам у Сунце?

Зоран Николовски,
Битољ

Када погледаш у Сунце које емитује интензивну светлост, тада из сузних жлезда (које су заштитни део ока) почињу да се луче су-

зе. Оне одржавају површину беоњаче влажном и уклањају честице прашине које су доспеле у око. Један део суза отиче преко доњег капка, други одмах испари на самој површини ока, док трећи отиче у носну дупљу, кроз носно-сузни каналић. Сливање тог дела суза надражује носну слузницу, затим се надражај преко нерава преноси до централног нервног система мозга — где се и налази центар за кијање. И још нешто занимљиво: научници тврде да до сада ни један човек није успео да кине, а да при томе не — зажмури! Иначе, гледати право у сунце без икакве заштите — није здраво.

О, ЛУДО СРЦЕ МОЈЕ!

Желео бих да знам зашто ми срце брже закуца када се уплашим и која је жена најтежа на свету?

Милан Вучковић,
25230 Кула

Вегетативни нервни систем, који регулише активност унутрашњих органа, састоји се из парасимпатичког и симпатичког дела који луче одређене супстанце супротног дејства. Тако, на пример, када се уплашиш, из посебних нервних влакана симпатичког почињу да се луче материје које убрзавају рад ср-

ца. Да би то спречио, благо притисни очне јабучице и, видећеш, ускоро ће срце почети спорије, нормално да куца. На тај начин притискаш nervus vagus који лучи материје парасимпатичког, а оне успоравају рад срца.

Када се родила Маја Џексон је имала 4,530 килограма, у 11 година већ је била тешка 121 килограм, у 25. години — 282 килограма, а у тренутку када је умрла (и већ била позната широм света као Бејби Фло, јер је наступала у циркусима) била је тешка 381 килограм. Ипак,

од ње је била тежа извесна Перси Вашингтон, која је, када је умрла у 46. години у једној болници у Милвокију (9. октобра 1972. године), имала — 399 килограма.

КОЊ ЈЕДЕ ДИНАРЕ

Један друг ми је поставио проблем који нисам успела да решим. Прво се постави на свако поље шаховске табле по један динар. Онда се постави коњ на прво поље са леве стране (а 1) и тако поједе први динар. Затим коњ треба да скаче као када се игра шах и да покупи све динаре са табле, али тако да се никад не враћа на поље на којем је већ био. Да ли тај проблем уопште може да се реши?

Александар Крстић,
Ђуре Ђаковића 82,
Београд

Може да се реши. Али, у колико потеза? Ето задатка за читаоце који воле да решавају проблеме и који су способни да се ухвате укошта и са оним тежим.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење
загонетке:

ВАГА ПРАВДЕ

Кривац је Вермо, иако његова тежина износи само 71 килограм. Ево како је инспектор Жеди до тога дошао: ни Делмен ни Летурнер који имају по 77 килограма нису кривци. Кривац је стао на вагу кад је у руди имао чакче пуно ситног новца, тако да је тикет који је вага аутоматски избацила показивао његову тежину увећану за тежину чакчета пуног металног новца.

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изашло ускоро

НАРУЧУЈЕМ

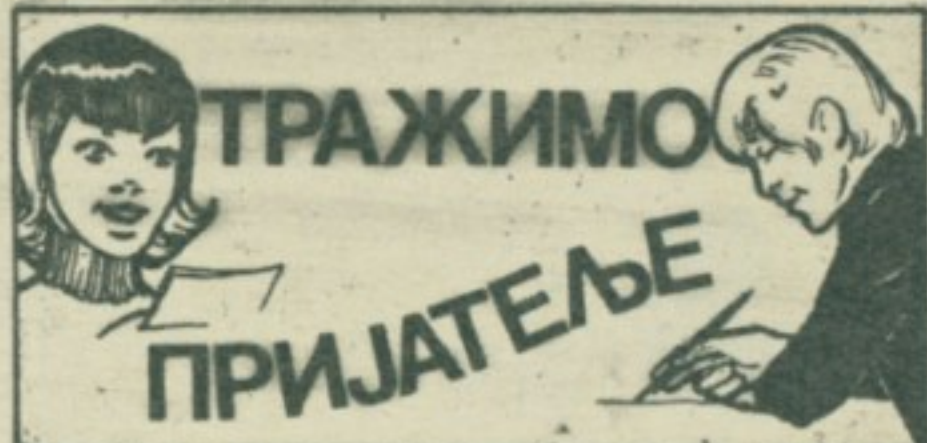
Ком

СВЕ ФОРМУЛЕ

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дина.
Обе књиге комплет 50 дина.
Два комплета само 80 дина.

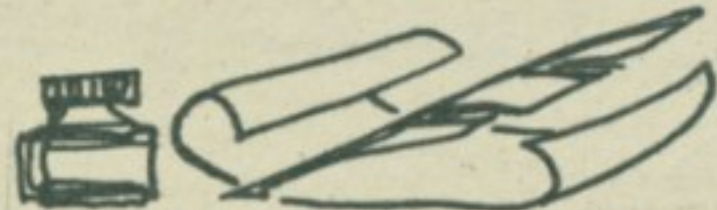
МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Светлана Парлић, 91000 Скопје, Карпош III A1 II/12, реон 75 — 14 година, воли све што воле млади

Никола Зорић, 25000 Сомбор, Јосифки пут 24 — 13 година, воли музику, спорт, скупља маркице и значке.

Ана Драшковић, Valualla BLVD, Scarborough, Toronto, Canada — желела би, путем писма, да стекне што више пријатеља из Југославије. Посебно моли младе из Београда да јој се јаве.

Биљана Татић, 14000 Ваљево, Сењак 1 — ученица шестог разреда, скупља значке, воли забавну музику и навија за „Партизан“

Зорица Петровић, 18000 Ниш, Ивана Горана Ковачића 21 — 12 година, воли забавну музику, скупља маркице.

Жељко Шимунић, 43350 Бурђевац, Стјепана Радића 90 — 15 година, навијач „Динама“, скупља разгледнице

Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

